

1. האקדמיה למען ישראל דמוקרטית (ע"ר 580813913)
2. בשער – קהילה אקדמית למען החברה בישראל (ע"ר 580335842)
3. ויקי כהן, ת.ז.
4. יהודה כהן, ת.ז.
5. רותם קופר, ת.ז.
6. בעז אצילי, ת.ז.
7. נועה אצילי, ת.ז.
8. גל גורן, ת.ז.
9. גיל דיקמן, ת.ז.
10. לי דן, ת.ז.
11. נעם דן, ת.ז.
12. ענבר זלסקי, ת.ז.
13. משה לוטם, ת.ז.
14. עינב מוזס אורבך, ת.ז.
15. אפרת מצ'יקווה, ת.ז.
16. מרב סבירסקי, ת.ז.
17. יפעת קלדרון, ת.ז.
18. עמיחי אילון, ת.ז.
19. נדב ארגמן, ת.ז.
20. אהוד ברק, ת.ז.
21. אפרים הלוי, ת.ז.
22. דן חלוץ, ת.ז.
23. אסף חפץ, ת.ז.
24. משה יעלון, ת.ז.
25. דן יתום, ת.ז.
26. רפי פלד, ת.ז.
27. תמיר פרדו, ת.ז.
28. גיא צור, ת.ז.
29. אורי שגיא, ת.ז.
30. נמרוד שפר, ת.ז.

ע"י ב"כ עו"ד רן שפרינצק (מ.ר. 33736) ו/או עו"ד נעם חפץ (מ.ר. 90819) ו/או עו"ד ירון שוחט (מ.ר. 100971) ואח' ממושרד ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות', עורכי דין, ועו"ד ענת שורק (מ.ר. 76991)

מרח' ברקוביץ' 4, מגדל המוזיאון (קומה 17), תל אביב 6423806

טל: 03-7770111 ; פקס: 03-7770101

כתובת דוא"ל: office@ebnlaw.co.il

העותרים

- נ ג ד -

1. ממשלת ישראל
2. ראש הממשלה
- ע"י ב"כ עו"ד מיכאל ראבילו ו/או רועי שכטר ו/או עופק ברוק הגן הטכנולוגי, מלחה, מחנת בנין מס' 1, ירושלים
- טל: 02-6490649 ; פקס: 02-6490659
3. שירות הביטחון הכללי
4. הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים
5. היועצת המשפטית לממשלה
6. המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), ד"ר גיל לימון

ע"י מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה, משרד המשפטים מרח' שדרות וולפסון 2, קריית הממשלה ע"ד דוד בן גוריון, ירושלים 9149001

טל: 073-3925590 ; פקס: 02-6467011

כתובת דוא"ל: HCJ-dep@justice.gov.il

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

ובקשה דחופה לאיחוד דיון

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו על תנאי המורה למשיבים להתייצב וליתן טעם כדלקמן:

א. מדוע לא ייקבע על ידי המשיבה 1, בהחלטת ממשלה, מנגנון מינוי למשרת ראש שירות הביטחון הכללי, אשר יכלול שלב מקדמי שבמסגרתו תוקם ועדה ייעודית, ניטרלית ומקצועית, שתאשר מספר מועמדים מתאימים לתפקיד ראש השב"כ. מתוך מועמדים אלה, יוכל שר מתוך הממשלה לבחור מועמד לראשות השירות, בכפוף לבחינת הוועדה המייעצת למינוי בכירים וליתר הוראות חוות דעתו של המשיב 6. זאת, בהתאם לעקרונות שנקבעו בפסיקת בית משפט נכבד זה בעניין **נציב שירות המדינה** (ה"ש 3 להלן) וכפי שיפורט להלן.

ב. מדוע לא תתוקן חוות דעתו של המשיב 6, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), ד"ר גיל לימון, מיום 26.5.2025 ("**חוות הדעת**"), בהתאם לסעד המפורט בסעיף (א) לעיל.

כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש, לאחר שישמע את טיעוני הצדדים, להפוך את הצו על תנאי לצו מוחלט ולחייב את המשיבים בהוצאות העותרים ובשכ"ט עורכי דינם בגין עתירה זו בתוספת מע"מ כדין.

יודגש כבר בפתח הדברים, כי מיד לאחר פרסום חוות דעתו של המשיב 6 פנו באי כוח העותרים למשיבים במכתב בנדון (שני מכתבים נוספים נשלחו מוקדם יותר, בטרם פורסמה חוות הדעת). בפניות המקדימות נטען, בין היתר, כי יש להבטיח ערובות מספקות למניעת חדירת שיקולים פוליטיים וזרים להליך מינוי ראש השב"כ הנכנס וכי חוות הדעת אינה פותרת את בעיית ניגוד העניינים ובעיות אחרות הקשורות לפוליטיזציה בהליך מינוי ראש השב"כ. לפניות אלה לא ניתן מענה עד עתה. יחד עם זאת, העותרים המתווכחים עם הגשת העתירה בשים לכלל שלפיו בית המשפט הנכבד לא יזקק לעתירה בטרם קיבלה הרשות המוסמכת החלטה סופית לגופו של עניין,¹ ובשים לב לכך שהתמונה העובדתית בנוגע לעמדת המשיבים 2-1 ביחס למתווה המינוי לא הובהרה עד לאחרונה, במסגרת תגובתם לעתירה בעניין **גואילי** (בג"ץ 18133-06-2025). משהובהרה עמדתם בנוגע לחוות הדעת, לא נותר לעותרים אלא להגיש את העתירה דנן.

יחד עם זאת, משעה שביום חמישי האחרון, 19.6.2025, קבע בית המשפט הנכבד (כבוד המשנה לנשיא נ' סולברג), כי עתירה אחרת (עניין **גואילי**) התוקפת את תקינות חוות הדעת תועבר לדיון בפני הרכב (כבוד הנשיא י' עמית, כבוד השופט א' שטיין וכבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ) ביום 25.6.2025 – סבורים העותרים כי היעילות הדיונית מחייבת כי בית המשפט הנכבד יידרש יחדיו לכלל העתירות העוסקות בהליך מינוי ראש השב"כ.²

אשר על כן, **בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי עתירה זו תידון במאוחד יחד עם העתירה בעניין גואילי** (בג"ץ 18133-06-2025), ביום 25.6.2025.

כל ההדגשות בציטוטים המובאים בעתירה זו אינן במקור, אלא אם כן צוין במפורש אחרת.

העתק העתירה מומצא למשיבים בד בבד עם הגשתה לבית המשפט הנכבד.

הסמכות העניינית לדון בעתירה נתונה לבית המשפט הנכבד מכח סעיף 15(ד)(2) לחוק-יסוד: השפיטה.

¹ ראו למשל: בג"ץ 43461-03-25 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש הממשלה, פסקה 4 (18.3.2025) (להלן "**העתירה המוקדמת בעניין הדחת ראש השב"כ**").

² בג"ץ 18133-06-25 גואילי נ' המשנה ליועצת המשפטית לממשלה – מר גיל לימון (19.6.2025) (להלן "**עניין גואילי**").

פתח דבר

I

1. עניינה של עתירה זו בצורך הדחוף להבטיח כי הליך המינוי לאחד מהתפקידים הציבוריים הרגישים ביותר במדינת ישראל – ראש שירות הביטחון הכללי – ייעשה תוך נטרול ניגוד העניינים החמור בו מצויים הממשלה והעומד בראשה, ותוך מתן ערובות ראויות אשר ימנעו החדרה של שיקולים פוליטיים להליך המינוי ולפעילות השירות.
2. צורך דחוף זה מחייב לקבוע כי איתור מועמדים לתפקיד ראש השב"כ ייעשה באמצעות ועדה נייטרלית מקצועית ובלתי תלויה, כפי שקבע בית המשפט העליון בעניין **נציב שירות המדינה** ביחס לתפקיד נציב שירות המדינה (על בסיס נימוקים החלים ביתר שאת בענייננו).³
3. העתירה מוגשת על ידי משפחות שיקיריהן נרצחו או נחטפו לרצועת עזה במסגרת אסון השבעה באוקטובר; בכירים במערכת הביטחון לשעבר; ושתי עמותות המאגדות חברי סגל בכיר ממספר רב של מוסדות להשכלה גבוהה; זאת מתוך דאגה אמיתית, עמוקה וכנה לעתידו של שירות הביטחון הכללי ולעתידה של המדינה, ומתוך הכרח להבטיח כי ימונה לתפקיד אדם ראוי ונטול פניות, אשר יפעל בממלכתיות לטובת קידום המטרות הקבועות בחוק השב"כ – ובכללן הבטחת הביטחון לאומי, שגורז בין היתר, חובה לפעול להשבת החטופים.
4. השבת החטופים למדינת ישראל היא צו מוסרי עליון – אוניברסלי, יהודי ודמוקרטי, ועל משימה זו אמון במידה רבה ראש השב"כ. ראש השב"כ הוא דמות מפתח בניהול המשא ומתן להשבת החטופים, בתיווך בין הדרג המדיני לגורמים הביטחוניים, בהצגת תמונת מציאות מקצועית בלתי תלויה ונטולת שיקולים פוליטיים, בעיצוב המלצות המערכת ובגיבוש חלופות מדיניות ומבצעות.
5. רובו המכריע של הציבור בישראל תומך בעסקה שתביא להשבת החטופים, תוך הפסקת הלחימה בעזה. חרף זאת, הממשלה שבה ומסכלת רצון ואינטרס לאומי זה, כאשר יש בסיס איתן לחשוד כי הדבר נובע לא משיקולים ביטחוניים ולאומיים גרידא, אלא מלחצים פוליטיים פנימיים מצד גורמים קיצוניים בקואליציה המאיימים לפרק את הממשלה אם תיחתם עסקה שכזו.
6. החלטת ראש הממשלה למנות למשרת ראש השב"כ דווקא אדם שהביע מספר פעמים את התנגדותו לעסקת חטופים, ואף דווח כי הצהיר "אני נגד עסקאות חטופים – זוהי מלחמת נצח", מלמדת כשלעצמה על כוונתו למנות למשרה רגישה זו אדם המחזיק בעמדת קצה אידיאולוגית, כדי לרצות את שותפיו הפוליטיים שבהם תלויה ממשלתו.
7. משפחות החטופים שיקיריהן מוחזקים בעזה מזה 626 ימים, החטופים עצמם, ואלו שחזרו לישראל משבי חמאס בחיים ומבקשים להשתקם, כמו גם אזרחי ישראל כולם – זכאים לדעת כי **בראש שירות הביטחון הכללי עומד אדם שהוא נאמן ציבור – ולא נאמן השלטון**.
8. לא בכדי, חוק השב"כ הוא החוק היחיד בספר החוקים הישראלי המעגן את עקרון הממלכתיות כעקרון יסודי. בית משפט הנכבד עמד על כך שראש השב"כ הוא "**שומר סף מובהק**",⁴ האמון על טוהר השימוש באמצעיו רבי העוצמה של השב"כ, כך שיעשה בהתאם לשלטון החוק ובגדרי ייעודו ותפקידיו בלבד, מתוך מחויבות לתפקידו כנאמן ציבור. יפה לעניין זה קביעתו של כבוד הנשיא עמית בעניין **הדחת ראש השב"כ**:

³ בג"ץ 37830-08-24 מכון לואיס ברנדייס לחברה, לכלכלה ולדמוקרטיה, המסלול האקדמי המכללה למינהל נ' ממשלת ישראל (12.5.2025) (להלן: "עניין נציב שירות המדינה").

⁴ בג"ץ 54321-03-25 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית (21.5.2025) (להלן: "עניין הדחת ראש השב"כ").

"נוכח תפקידו של השב"כ לשמור על יסדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו, ובהינתן החשש לניצול לרעה של הסמכויות הרחבות שמופקדות בידי השירות, ראש השב"כ הוא שומר סף מובהק, וככזה, הוא עומד בשורה אחת עם שומרי סף חשובים נוספים".⁵

9. גם תקופת המינוי הקבועה בחוק השב"כ, מלמדת כי זהו מינוי שמטבעו חוצה ממשלות, וכי ראש השב"כ, בהגדרה, אינו עושה דברה של ממשלה זו או אחרת. מכאן ששיקולים כמו המלחמה בה מצויה כיום מדינת ישראל, שהם קצרי טווח במהותם, אסור שישפיעו על תהליך בחירת ראש שב"כ ראוי, מקצועי, שיזכה לאמון הציבור. מדובר במינוי חשוב מדי, בארגון רגיש מדי, המצוי בליבת ההגנה על הדמוקרטיה בישראל. מערכת הבחירות הצפויה בשנה הקרובה מחדדת עוד יותר את החשיבות שבמינוי ראש שב"כ בהליך מינהלי תקין, שיזכה לאמון הציבור.
10. בנסיבות אלה, קיימת חשיבות מיוחדת להתוות מנגנון ניטרלי שימנע החדרת שיקולים זרים ופוליטיים להליך המינוי ולפעילות השירות, וכן להבטיח כי מינוי ראש השב"כ ייעשה תוך נטרול ניגוד העניינים החמור בו מצויים המשיבים 1-2.
11. ניגוד העניינים בו מצויים המשיבים 1-2 כבר הוכח, וקביעות מחייבות בעניינו נכללו בפסק דינו החלוט של בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ**. בהליך זה אף הוכח, באמצעות ראיות מינהליות שלא נסתרו, כי המשיב 2 ניסה להשתמש לרעה בשב"כ לשם קידום אינטרסים אישיים ופוליטיים אסורים, ובכלל זה לפגיעה באזרחים המוחים נגד השלטון. ברי כי על הליך מינוי ראש השב"כ להבטיח כי יוצעו מועמדים שיהיה בכוחם לעמוד בפרץ ולבלום ניסיונות מצד המשיבים 1-2 להשתמש לרעה באמצעיו הרגישים של השירות.
12. בהמשך לפרסום פסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**, ובהתאם לקביעות המחייבות שנכללו בו, ביום 26.5.2025 פורסמה חוות דעתו של המשיב 6, אשר אומצה על ידי המשיבה 5. בחוות הדעת הובהר כי המשיב 2 מצוי בניגוד עניינים ביחס למינוי. עוד קודם לכן, בחוות דעתו של המשיב 6 שצורפה לתגובת המשיבה 5 לעתירה בעניין הדחת ראש השב"כ, הבהיר המשיב 6 כי ניגוד עניינים זה מכתים את המשיבה 1 כולה בניגוד עניינים.
13. במסגרת חוות הדעת, קבע המשיב 6 כי נוכח ניגוד העניינים החמור בו מצוי המשיב 2, "על ראש הממשלה להימנע מלעסוק בכל דרך שהיא, בין ישירות **ובין בעקיפין**, במינוי של ראש השב"כ הבא או ממלא מקומו, למצער עד לסיום החקירות של הפרשות האמורות".⁶
14. המנגנון המשפטי שהתווה המשיב 6 כדי לנטרל את ניגוד העניינים ולאפשר מינוי ראש שב"כ, הוא שסמכות המשיב 2 להצעת מועמד מכוח סעיף 3(א) לחוק השב"כ תועבר על ידו לשר אחר, והמועמד שיוצע על ידי השר יועבר לבדיקת הוועדה המייעצת למינוי בכירים, בהתאם להחלטת ממשלה מס' 3839. עוד נקבע, כי הליך המינוי ילווה על ידי הייעוץ המשפטי לממשלה ויתועד.⁷
15. לעמדת העותרים, מנגנון זה, אשר מקנה את הסמכות להציע מועמדים ל**שר משרי הממשלה**, אשר ייבחר על ידי ראש הממשלה, אין בו כדי לנטרל את ניגוד העניינים החמור בו מצויים ראש הממשלה וה**ממשלה כולה**; שכן, המשיב 6 עצמו ציין בחוות הדעת כי "**נסיבות העניין כולן [...] מעוררות חשש כבד כי אותו שר שיוסמך ישמש כ'ידו הארוכה' של ראש הממשלה לעניין זה** [עניין המינוי – הח"מ]"⁸. בכל הכבוד, העותרים סבורים כי אין במנגנון שהתווה בחוות הדעת כדי להפיג את החשש הכבד האמור.

⁵ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקה 10 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

⁶ חוות הדעת, בעמוד 2.

⁷ חוות הדעת, בסעיפים 35-40.

⁸ חוות הדעת, בעמוד 2.

16. בדיקה של הוועדה המייעצת למינוי בכירים הנוגעת לטוהר המידות בלבד, שתיעשה ביחס למועמד שהציע שר (שנבחר על ידי המשיב 2), אינה מנטרלת את ניגוד העניינים, אין בה כדי להפיג את החשש להחדרת שיקולים זרים למינוי, והיא אינה מספקת ערובות לכך שיעשה מינוי ראוי בראי עקרון הממלכתיות; זאת אף אם הבדיקה תתועד כדבעי ותלווה על ידי היעוץ המשפטי.

17. מקל וחומר, ודאי שההליך שמתווה החלטת הממשלה מס' 3839 בעניין "הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים וביטול החלטות ממשלה" (27.5.2018) ("החלטה 3839"), אין בכוחו להפיג את החששות והסכנות שתוארו לעיל.

18. בהתאם לפסקי הדין של בית משפט נכבד זה בעניין **הדחת ראש השב"כ** ובעניין **נציב שירות המדינה**, קיים צורך לגבש הליך הולם למינוי ראש השב"כ הבא, אשר ינטרל את ניגוד העניינים החרף בו הם מצויים ביחס למינוי וימנע החדרת שיקולים פוליטיים ושיקולים זרים אחרים – **וזאת כבר בשלב איתור המועמדים לראשות השב"כ**.

19. במסגרת הליך כאמור, על הגורם המציע את המועמדים להיות בלתי-תלוי במשיבים 1-2, באופן שיאפשר לנטרל את החששות האמורים; שכן, כפי שנקבע בעניין **נציב שירות המדינה**:

"בהיעדרן של ערובות מספקות לאיתור המועמד המתאים ביותר ולאי-חדירת שיקולים פוליטיים אל החלטת המינוי – הרי שיש לקבוע הליך מינוי שיספק את הערובות הללו".⁹

20. בהתאם, כפי שנקבע בעניין **נציב שירות המדינה**, על הגורם המאתר את המועמדים לתפקיד ראש השב"כ להיות גורם ניטרלי, שאין לו זיקה לממשלה ולעומד בראשה.¹⁰

21. אם ורק אם ייקבע הליך כאמור, ניתן יהיה ליתן לרפא במידה מסוימת את ניגוד העניינים העמוק והחרף שבו מצויים המשיבים 1-2 בנוגע למינוי, ולהתמודד עם החשש מהחדרה של שיקולים זרים לפעילות השב"כ; שכן, כידוע, להליכי המינוי והפיטורין של נושאי משרה בכירים קיימת השלכה ישירה ומהותית על היותם עצמאיים וא-פוליטיים.¹¹

22. כפי שנפסק בעניין **נציב שירות המדינה** אין מקום "להתנתק מהמציאות בשטח", שכן **"מציאות שונה גוררת משפט שונה"**.¹² באותו עניין נקבע כי:

"המשפט צריך להתאים עצמו למציאות המשתנה, ומתחזק לאין שיעור הצורך בקביעת ערובות של ממש להגנה על תכליתו העצמאית, הממלכתית והא-פוליטית של תפקיד נציב שירות המדינה, אל מול ניסיונות של הדרג הפוליטי לחתור תחתיו ולהחדיר שיקולים פוליטיים אל שורותיו של השירות הציבורי הממלכתי".¹³

מובן, כי דברים אלה יפים ביתר שאת להליך מינוי ראש השב"כ.

23. פתרון זה מתחייב נוכח התמונה המבהילה שאליה נחשף הציבור במסגרת ההליך בעניין **הדחת ראש השב"כ**, שלפיה הממשלה והעומד בראשה שועטים בדרכם לשינוי כללי המשטר היסודיים, באופן שעלול להביא להחרבת הדמוקרטיה בישראל.

⁹ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 76 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁰ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 77 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹¹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית ובפסקה 14 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

¹² עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 85 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹³ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 62 לפסק דינו של הנשיא עמית.

24. ההליך בעניין **הדחת ראש השב"כ** חשף כי הממשלה והעומד בראשה מחזיקים בתפיסה לפיה ראש השב"כ חייב בנאמנות אישית לראש הממשלה. תפיסה זו, המגלמת דרישה לנאמנות אישית חלף נאמנות לציבור, חוטאת לחובה להימנע מניגוד עניינים ומשיקולים זרים ומנוגדת לחובת הממלכתיות המעוגנת באופן מפורש בחוק השב"כ. גם מהטעם הזה לא יתכן כי המשיבים 1-2 יציעו מועמד ישיר לתפקיד, ללא כל מנגנון שיספק ערובות ראיות למניעת שיקולים זרים.
25. אם לא די בכך, בהליך אף הוכח כי הממשלה והעומד בראשה ניסו להדיח באופן בלתי חוקי את ראש השב"כ, בעודם מצויים בניגוד עניינים חריף. זאת לצד ניסיון להשתמש לרעה בכוחו של השירות אף כלפי אזרחים המוחים נגד השלטון, וניסיון להכתיב לראש השב"כ לציית למשיב 2 ולא לבית המשפט הנכבד במקרה של משבר חוקתי. הדברים קיבלו ביטוי בפסק דינו של בית המשפט הנכבד שניתן בעתירות.
26. הסיכונים הכרוכים בשימוש לרעה בסמכויות השב"כ מצד השלטון אינם מתמצים אם כן בפגיעה בחירויות הפרט. שימוש לרעה כאמור מערער את מאפייניה הגרעיניים של הדמוקרטיה בישראל, ובכלל זה את שלטון החוק, את חופש ההתארגנות והמחאה ועלול אף להביא לפגיעה ביכולת לקיים בחירות חופשיות, שוות והוגנות. אלמלא היה עומד בראשות השב"כ אדם הרואה עצמו מחויב לאתוס הבסיסי של ממלכתיות ולהיותו "נאמן לציבור", כזה המסוגל לעמוד בפרץ – סכנות אלה היו עלולות חלילה להתממש. תמונה מדאיגה זו מחייבת להסיק את המסקנה כי הדמוקרטיה הישראלית מצויה בפני מציאות חדשה, בה היא נאבקת על חייה, ולכן עליה לפעול כ"דמוקרטיה מתגוננת".
27. אשר על כן, קיים צורך לגבש הליך שבמסגרתו יאותרו המועמדים לראש השב"כ הבא על ידי ועדה ניטרלית מקצועית, בהתאם לעקרונות שהותוו בעניין **נציב שירות המדינה**. הליך כזה מתחייב הן מפסק הדין בעניין **נציב שירות המדינה**, והן מפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**.
28. להלן יפורטו הדברים.

II הצדדים

29. העותר 1, מטה מאבק האקדמיה באמצעות עמותת האקדמיה למען ישראל דמוקרטית,¹⁴ הוא ארגון וולונטרי המאגד שורה ארוכה של חברי סגל בכיר ממספר רב של מוסדות להשכלה גבוהה בארץ, העוסקים בדיסציפלינות אקדמיות שונות. חברי המטה נאבקים למען שמירה על שלטון החוק, חופש אקדמי ועקרונות ליברליים ברוח ערכי מגילת העצמאות, ובכלל זה פועלים לקידום ערכים של מקצועיות ויושרה. חברי מטה מאבק האקדמיה שותפים גם לכתיבת מחקרים, ניירות עמדה וגילויי דעת בתחומים שונים הקשורים להגנה על שלטון החוק, למערכת האיזונים והבלמים בשיטה הנוהגת בישראל ולסוגיות שונות הקשורות בדמוקרטיה.
30. העותרת 2, עמותת "בשער – קהילה אקדמית למען החברה בישראל", מאגדת מעל 2,000 חברות וחברי סגל אקדמי מכלל מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, שרותמים בהתנדבות מלאה את שלל תחומי המומחיות שלהם בנושאי אקדמיה, מדע, מחקר, מדיניות, השכלה גבוהה ועוד, למען החברה בישראל במגוון ערוצים. העמותה פועלת, בין היתר, למען קידום ערכים ליברליים ואוניברסליים וערכי מורשת ישראל ברוח מגילת העצמאות.
31. העותרים 3-17, הם קרובי משפחתם של אזרחי מדינת ישראל שנחטפו לשטח רצועת עזה ביום ה-7.10.2023, אשר חלקם נרצחו בשבי, חלקם הוחזרו לשטחי מדינת ישראל וחלקם עדיין מוחזקים בשבי החמאס:

¹⁴ העמותה נוסדה על ידי נציגי "מטה מאבק האקדמיה" והיא פועלת, בין היתר, לקידום החינוך והמחקר האקדמי החופשי בישראל ולשמירה על חברה דמוקרטית ליברלית.

- 31.1. העותר 3, הוא פרופ' בעז אצילי, בן דודו של אביב אצילי, שנחטף מניר עוז ב-7 באוקטובר וגופתו הושבה לישראל ביוני 2025.
- 31.2. העותרת 4, היא גברת נועה אצילי, בת דודתו של אביב אצילי, שנחטף מניר עוז ב-7 באוקטובר וגופתו הושבה לישראל ביוני 2025.
- 31.3. העותר 5, הוא מר גל גורן, בנם של אבנר ומיה גורן ז"ל, אשר נרצחו בניר עוז ב-7 באוקטובר.
- 31.4. העותר 6, הוא גיל דיקמן, בן דודה של כרמל גת ז"ל, שנחטפה מקיבוץ בארי, נרצחה בשבי החמאס וגופתה הושבה לישראל בספטמבר 2024.
- 31.5. העותרת 7, היא לי דן, קרובת משפחתם של החטופים סהר, ארז ועופר קלדרון שנחטפו מקיבוץ ניר עוז, והוחזרו לישראל.
- 31.6. העותרת 8, היא נעם דן, קרובת משפחתם של החטופים סהר, ארז ועופר קלדרון שנחטפו מקיבוץ ניר עוז, והוחזרו לישראל.
- 31.7. העותרת 9, היא גברת ענבר זלסקי, בת דודתה של רז בן עמי, שנחטפה מקיבוץ בארי ב-7 באוקטובר והוחזרה לישראל בדצמבר 2023.
- 31.8. העותרת 10, היא גברת ויקי כהן, אימו של נמרוד כהן, שנחטף לעזה ב-7 באוקטובר ומוחזק בשבי חמאס.
- 31.9. העותר 11, הוא מר יהודה כהן, אביו של נמרוד כהן, שנחטף לעזה ב-7 באוקטובר ומוחזק בשבי חמאס.
- 31.10. העותר 12, הוא משה לוטם, אביה של הגר ברודץ' וסבם של עופרי הגר ואוריה, אשר נחטפו על ידי החמאס ב-7 באוקטובר והושבו לישראל בנובמבר 2023.
- 31.11. העותרת 13, היא עינב מוזס אורבך, כלתם של גדי ומרגלית מוזס אשר נחטפו מביתם בניר עוז ב-7 באוקטובר. הוחזרו לארץ בנובמבר 2023 (מרגלית מוזס) ובינואר 2025 (גדי מוזס).
- 31.12. העותרת 14, היא גברת אפרת מצ'יקווה אחייניתו של מר גדי מוזס, שנחטף מניר עוז ב-7 באוקטובר והוחזר לישראל בינואר 2025.
- 31.13. העותרת 15, היא מירב סבירסקי, אחותו של איתי סבירסקי ז"ל, שנחטף מקיבוץ בארי, נרצח בשבי החמאס וגופתו הושבה לישראל בפברואר 2025, ובתם של אורית ורפי סבירסקי שנרצחו בביתם בבארי.
- 31.14. העותר 16, הוא רותם קופר, שאביו עמירם קופר נחטף ב-7 באוקטובר מקיבוץ ניר עוז, נרצח בשבי וגופתו מוחזקת בידי החמאס.
- 31.15. העותרת 17, היא יפעת קלדרון, בת דודתו של עופר קלדרון, שנחטף מקיבוץ ניר עוז ב-7 באוקטובר והוחזר לארץ בינואר 2025.
32. העותרים 18-30, הם בכירי מערכת הביטחון לשעבר ובהם שני ראשי שב"כ לשעבר, שלושה רמטכ"לים לשעבר, שני ראשי מוסד לשעבר, שר ביטחון לשעבר, שני מפכ"לים לשעבר, ראש אגף המודיעין (אמ"ן) לשעבר, מפקד זרוע היבשה לשעבר וראש אגף התכנון (אג"ת) לשעבר:
- 32.1. העותר 18, מר עמיחי (עמי) אילון, כיהן כראש השב"כ בשנים 1996–2000. קודם לכן שימש כמפקד שייטת 13 וכמפקד חיל הים.

- 32.2. העותר 19, מר נדב ארגמן, שימש כראש השב"כ בשנים 2016–2021. קודם לכן כיהן כראש אגף המבצעים וכסגן ראש השב"כ.
- 32.3. העותר 20, מר אהוד ברק, שימש כרמטכ"ל ה-14 של צה"ל בשנים 1991–1995, ולאחר מכן כשר הפנים, שר החוץ, שר הביטחון וראש הממשלה. קודם לכן שימש כראש אגף המודיעין, כמפקד פיקוד המרכז וכמפקד סיירת מטכ"ל.
- 32.4. העותר 21, מר אפרים הלוי, כיהן כראש המוסד בשנים 1998–2002, ולאחר מכן כראש המל"ל. קודם לכן שימש כמשנה לראש המוסד וכראש אגף המטה.
- 32.5. העותר 22, מר דן (דני) חלוץ, שירת כרמטכ"ל ה-18 של צה"ל בשנים 2005–2007. קודם לכן שימש כמפקד חיל האוויר וכראש אגף המבצעים.
- 32.6. העותר 23, מר אסף חפץ, כיהן כמפק"ל משטרת ישראל בשנים 1994–1997. קודם לכן שימש כסגן המפק"ל, כמפקד מחוז מרכז וכמפקד הימ"מ.
- 32.7. העותר 24, מר משה (בוגי) יעלון, שירת כרמטכ"ל ה-17 של צה"ל בשנים 2002–2005, ולאחר מכן כשר הביטחון. קודם לכן שימש כראש אגף המודיעין, כמפקד פיקוד המרכז וכמפקד סיירת מטכ"ל.
- 32.8. העותר 25, מר דן (דני) יתום, כיהן כראש המוסד בשנים 1996–1998. קודם לכן שימש כמפקד פיקוד המרכז וכראש אגף התכנון.
- 32.9. העותר 26, מר רפאל (רפי) פלד, כיהן כמפק"ל משטרת ישראל בשנים 1993–1995. קודם לכן שימש כמפקד מחוז ירושלים.
- 32.10. העותר 27, מר תמיר פרדו, כיהן כראש המוסד בשנים 2011–2016. קודם לכן שימש כסגן ראש המוסד וכראש מנהלת המבצעים של המוסד.
- 32.11. העותר 28, מר גיא צור, כיהן כמפקד זרוע היבשה בצה"ל בשנים 2013–2016. קודם לכן שימש כראש חטיבת התכנון וכמפקד עוצבת סיני.
- 32.12. העותר 29, מר אורי שגיא, כיהן כראש אגף המודיעין בצה"ל בשנים 1991–1995. קודם לכן שימש כמפקד פיקוד דרום וכראש מפקדת חילות השדה.
- 32.13. העותר 30, מר נמרוד שפר, כיהן כראש אגף התכנון בצה"ל בשנים 2012–2015, ולאחר מכן כמנכ"ל התעשייה האווירית לישראל. קודם לכן שימש כראש מטה חיל האוויר וכמפקד להק האוויר.
33. העותרים היו ועודם מעורבים בשורה של הליכים משפטיים ציבוריים-עקרוניים בפני בית המשפט הנכבד, ובין היתר, חלקם הגישו עמדת ידידי בית משפט (*Amicus Curiae*) במסגרת ההליכים שעסקו בהדחת ראש השב"כ (בג"ץ 54321-03-25 ו-7 עתירות נוספות) ("עתירות ההדחה").
- העתק עמדת הידיד (ללא נספחיה) שהוגשה במסגרת עתירות ההדחה ביום 6.4.2025 (ללא נספחיה) מצ"ב **נספח 1**.
34. המשיבה 1 היא ממשלת ישראל, אשר לפי סעיף 3(א) לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002 ("חוק השב"כ" או "החוק") מוסמכת למנות ראש שב"כ. אולם, בנסיבות העניין, וכפי שיצוין להלן, מצויה בניגוד עניינים חמור ביחס לכך.
35. המשיב 2, ח"כ בנימין נתניהו, הוא ראש ממשלת ישראל ה-37, אשר לפי סעיף 3(א) לחוק השב"כ מוסמך למנות ראש שב"כ; אולם בנסיבות העניין, וכפי שיצוין להלן, מצוי בניגוד עניינים חמור ביחס לכך.

36. המשיב 3 הוא שירות הביטחון הכללי של מדינת ישראל, הפועל מכוח חוק השב"כ, ובתוך כך כפוף למרותה של ממשלת ישראל, אך לצד זאת ל"עקרון הממלכתיות" (סעיפים 4(א) ו-4(ג) לחוק השב"כ).
37. המשיבה 4 היא הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים, אשר פועלת מכוח החלטה 3839 ("הוועדה המייעצת" או "הוועדה"). הוועדה מחווה את דעתה בנוגע למועמדותם של שבעה מינויים בכירים ביותר בשירות המדינה, בהם ראש שירות הביטחון הכללי; וזאת, "בנוגע לטוהר המידות במינוי" במטרה "להבטיח כי לא ייעשו מינויים לא ראויים, בין היתר מסיבות כגון זיקה אישית, זיקה עסקית או זיקה פוליטית לשר משרי הממשלה" (סעיף ב' להחלטה 3839).
38. המשיבה 5 היא היועצת המשפטית לממשלה (להלן גם - "היועצת" או "היועצת המשפטית לממשלה"). ביום 26.5.2025 פנתה המשיבה 5 למשיב 2 וציינה בפניו כי בהתאם לקביעות בעניין **הדחת ראש השב"כ**, הרי שהוא "מצוי בניגוד עניינים אשר מונע את עיסוקו, במישרין או בעקיפין, במינוי ראש השב"כ או ממלא מקומו". למכתבה זה של המשיבה 5 צורפה חוות דעתו של המשיב 6, אשר לפי הנטען כוללת "מתווה משפטי המאפשר קידום מידי של הליך מינוי חדש ותקין", שלגביה צוין כי היא מקובלת על המשיבה 5.
- העתק מכתבה של המשיבה 5 למשיב 2 מיום 26.5.2025 מצ"ב **כנספח 2**.
39. המשיב 6 הוא ד"ר גיל לימון, המכהן כמשרה למשיבה 5 (משפט ציבורי-מינהלי). ביום 26.5.2025 שלח המשיב 6 את חוות הדעת בנוגע למינוי ראש שב"כ למשיבה 5, ואשר הועברה למשיב 2, על דעתה של המשיבה 5.
- העתק חוות דעתו של המשיב 6 מיום 26.5.2025 מצ"ב **כנספח 3**.

III המסגרת הנורמטיבית

III.א. שירות הביטחון הכללי

40. עד שנחקק חוק השב"כ בשנת 2002, פעל שירות הביטחון הכללי מכוח סמכותה השירותית של ממשלת ישראל בסעיף 32 לחוק-יסוד: הממשלה (סעיף 40 לחוק-היסוד בגלגוליו הקודמים), וכן מכוח סמכויות שהוענקו לו במספר דברי חקיקה פרטיקולריים.¹⁵
41. חוק השב"כ נחקק על רקע התערערות המעמד המיוחד של מערכת הביטחון והשב"כ בפרט, בין היתר בעקבות פרשת קו 300 ופרשת נאפסו וחקיקת חוקי היסוד בדבר זכויות האדם.¹⁶ בהתאם, על פי דברי ההסבר, חוק השב"כ בא "למלא את החסר במשפט הישראלי בכל הנוגע למבנהו, ייעודו, תפקידיו וסמכויותיו של שירות הביטחון הכללי, כמו גם הפיקוח עליו".¹⁷ לאחר עבודת מטה שהחלה בשב"כ עצמו ובהמשך במשרד המשפטים, חקיקת החוק הושלמה בשנת 2002.¹⁸
42. בראי האמור לעיל, החוק נועד, בין היתר, להביא לאיזון ראוי בין צרכי הביטחון לבין זכויות הפרט;¹⁹ זאת, בין השאר, בשים לב לסמכויות הנרחבות והפוגעניות שמוקנות בידי השירות ובראי חשש מובנה כי הממשלה והעומד

¹⁵ להרחבה ראו: אלי בכר **שב"כ במבחן** 54-55 (2020) (להלן "**בכר**"); דברי ההסבר להצעת חוק שירות הביטחון הכללי, התשנ"ח-1998, בעמוד 244 (להלן "דברי ההסבר להצעת החוק").

¹⁶ בג"ץ 5277/13 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שרות הבטחון הכללי**, פסקה כ"ה (7.2.2017) (להלן "בג"ץ 5277/13") (ההפניות הושמטו); **בכר**, בעמודים 55-56.

¹⁷ דברי ההסבר להצעת החוק, בעמוד 244.

¹⁸ **בכר**, בעמוד 56.

¹⁹ בג"ץ 5277/13, בפסקה כ"ה; בג"ץ 2109/20 **בן מאיר נ' ראש הממשלה**, פסקה 21 לפסק דינה של הנשיאה א' חיות (26.4.2020) (להלן "**עניין בן מאיר**").

בראשה יבקשו להשתמש בהן לרעה.²⁰ כפי שיראו העותרים מיד, עקרון זה עובר כחוט השני בהוראות חוק השב"כ, והאיסור על שימוש לרעה כאמור, אף עוגן באופן חריג בהוראת חוק מפורשת ויסודית בחוק זה.

43. תחילה, סעיף 7 לחוק השב"כ מגדיר את "ייעוד השירות ותפקידיו", כדלקמן:

"(א) השירות מופקד על שמירת בטחון המדינה, סדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו, מפני איומי טרור, חבלה, חתרנות, ריגול וחשיפת סודות מדינה וכן יפעל השירות לשמירה ולקידום של אינטרסים ממלכתיים חיוניים אחרים לביטחון הלאומי של המדינה, והכל כפי שתקבע הממשלה ובכפוף לכל דין.
(ב) לענין סעיף קטן (א), ימלא השירות תפקידים אלה:

- (1) סיכול ומניעה של פעילות בלתי חוקית שמטרתה לפגוע בבטחון המדינה, בסדרי המשטר הדמוקרטי או במוסדותיו;
- (2) אבטחת אנשים, מידע ומקומות, שקבעה הממשלה;
- (3) קביעת הוראות בדבר סיווג בטחוני לתפקידים ולמשרות בשירות הציבורי ובגופים אחרים, כפי שקבעה הממשלה, למעט לנבחר ציבור ולשופטים, וכן קביעה של התאמה בטחונית של אדם לתפקיד או למשרה שסווגו בסיווג בטחוני, לרבות על-ידי שימוש בבדיקות פוליגרף, והכל כפי שייקבע בכללים; בפסקה זו, 'שופטים' - מי שבידם סמכות שפיטה לפי חוק-יסוד: השפיטה, למעט מועמדים לשפיטה ולמעט שופט צבאי לפי חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955;
- (4) קביעת נוהלי אבטחה לגופים שקבעה הממשלה;
- (5) קיום מחקר מודיעין ומתן ייעוץ והערכת מצב לממשלה ולגופים אחרים שקבעה הממשלה;
- (6) פעילות בתחום אחר שקבעה הממשלה, באישור ועדת הכנסת לעניני השירות, שנועדה לשמור ולקדם אינטרסים ממלכתיים חיוניים לביטחון הלאומי של המדינה;
- (7) איסוף וקבלת מידע לשמירה ולקידום הענינים המפורטים בסעיף זה."

44. לשם מימוש תפקידיו האמורים, הוקנו לשב"כ סמכויות שנועדו "לאפשר למדינת ישראל להתמודד עם איומי הביטחון שהם מציאות חיינו, וזאת בעיקר באמצעות איסוף מודיעין מסכל, פעולות לאבטחת אישים, ופעולות ביטחוניות נוספות".²¹ בהתאם, סעיפים 8-11 לחוק השב"כ מגדירים את סמכויותיו העיקריות של השירות. ייאמר כבר עתה, כי מדובר בסמכויות יוצאת דופן וחריגות במשטר דמוקרטי, אשר יש בהן כדי לפגוע עמוקות בזכויות הפרט, וזאת במטרה לאפשר לשירות למלא את תפקידו הביטחוני החשוב.

45. בתוך כך, השירות רשאי "לקבל ולאסוף מידע" ולהעבירו לגופים אחרים (סעיפים 8(א)-(1)-(2) לחוק). השירות מוסמך גם לחקור חשודים וחשדות ביחס לעבירות שבוצעו, ואף לערוך חקירות "מנע", דהיינו "לשם מניעת עבירות" (סעיף 8(א)-(3) לחוק). עוד מקנה החוק סמכויות חיפוש וכניסה לחצרים נרחבות ביותר (סעיפים 8(א)-(4) ו-9-10 לחוק) וסמכות לקבלת נתוני תקשורת (סעיף 11 לחוק). כאמור לעיל, סמכויות אלה מתווספות לסמכויות נוספות המוקנות לשירות בדברי חקיקה אחרים.²²

III.ב. עקרון הממלכתיות שבחוק השב"כ

46. חוק השב"כ מקנה מעמד מיוחד לעקרון הממלכתיות. כך, סעיף 4(ג) לחוק קובע כי לצד כפיפותו של השירות לממשלה והעומד בראשה (סעיפים 4(א)-(ב) לחוק) – "השירות יפעל באורח ממלכתי". החוק מוסיף וחוזר על כך בסעיף 7(א) לחוק, שם נקבע כי השירות רשאי לפעול "לשמירה ולקידום של אינטרסים ממלכתיים חיוניים" וכן בסעיף 7(ב)(6) לחוק, שם נקבע כי השירות רשאי לבצע פעילות "שנועדה לשמור ולקדם אינטרסים ממלכתיים חיוניים לביטחון הלאומי של המדינה". לצד האמור, הסיפא של סעיף 4(ג) לחוק קובעת איסור יוצא דופן בנוף

²⁰ עניין בן מאיר, בפסקה 18 לפסק דינה של הנשיאה חיות.

²¹ עניין בן מאיר, בפסקה 21 לפסק דינה של הנשיאה חיות.

²² ראו למשל: סעיפים 4, 5 ו-8 לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979; סעיף 19 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981; סעיף 10(א)-(2) לחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019.

החקיקה הישראלית, שלפיו "לא תוטל על השירות משימה לשם קידום אינטרסים מפלגתיים-פוליטיים". הוראה זו היא, הלכה למעשה, "הקוד הגנטי של השב"כ".²³

47. למיטב ידיעתם של העותרים, אין אף הוראה אחרת בחקיקה הישראלית המעגנת במפורש את עקרון הממלכתיות.²⁴ בראי עקרון הנאמנות שהוכר בפסיקת בית המשפט הנכבד לפני שנים רבות, לפיו לרשות ציבורית "משלה אין לה ולא כלום: כל אשר יש לה מופקד בידיה כנאמן",²⁵ הוראות אלו נראות לכאורה מיותרות – שכן "ברור שהשירות הוא ארגון ממלכתי ואיננו זרוע מפלגתית".²⁶ עם זאת, בספרו מסביר **בכר** את הטעם שבהוראה ייחודית זו, כדלקמן:

"ההיסטוריה מלמדת כי לעניין זה ישנם שורשים עמוקים בשנים המוקדמות של המדינה שבהן נעשה שימוש פוליטי בשירות. יתר על כן, בשל עיסוקו של השירות בשאלות שלעיתים קרובות יש להן השלכה פוליטית ישירה קיים פיתוי מתמיד להשתמש בו לצרכים פוליטיים, למשל בחשש שמא הטלת חקירת הדלפה על השירות, מניעה האמיתיים הם סגירת חשבונות פוליטיים. מכאן הצורך המיוחד לחוקק הוראה זו דווקא מול גוף כמו השב"כ."

יתר על כן, סעיף זה עשוי לשמש לראש השירות עוגן פורמלי המסדיר את יחסי השירות מול ראש הממשלה ומסגרת לגידור סמכותו של ראש הממשלה כלפי ראש השירות. במילים אחרות, הוא משמש בסיס חוקי לראש השירות להתנגד להטלת תפקיד על השירות אם להבנתו הוא חורג ממסגרת 'האורח הממלכתי' שנקבע בחוק. לא פחות חשוב מכך, ייתכן שהיועץ המשפטי לממשלה, מבקר המדינה ובתי המשפט יזדקקו לסעיף זה לשם בקרה אפשרית של מעורבות השירות בעניין זה או אחר, ומכאן חשיבותו".²⁷

48. הנה כי כן, בין הממשלה והעומד בראשה ובין ראש השב"כ **קיים מתח מובנה** – הנובע מחשש כי אלו יבקשו לרתום את יכולותיו החודרניות והפוגעניות של השב"כ לשם קידום אינטרסים אישיים ופוליטיים, וזאת בין היתר, על מנת לבצר את מעמדם השלטוני.²⁸

49. בראי מתח מובנה זה, "החוק אינו מקנה לממשלה, ובכלל זה לראש הממשלה, סמכות גורפת לתת לשב"כ ולעומד בראשו כל הוראה אופרטיבית שבה יחפצו [...] הדברים אמורים בראש ובראשונה ביחס **להוראות פרטניות בעניינים הנוגעים להפעלת סמכויות כלפי אזרחים**".²⁹

50. כאמור, אין מדובר בחשש בעלמא, שכן כבר בראשית ימיה של המדינה נעשו ניסיונות מצד הנהגת המדינה לרתום את יכולותיו של השב"כ לטובת אינטרסים פוליטיים.³⁰ כפי שראו העותרים להלן, ניסיונות בדרגת חומרה גבוהה אף יותר בוצעו על ידי המשיב 2, זאת כלפי שני ראשי שב"כ שונים (לכל הפחות), ואשר מטרתם הייתה להפר את האיסורים הקבועים בחוק השב"כ – **על ידי הטלת משימות פוליטיות ומפלגתיות על השירות**.

51. יתר על כן, כפי שראו העותרים להלן, מהליך הדחת ראש השב"כ נלמד כי המשיבה 1 כולה זנחה את מושכלות היסוד הנוגעים לשב"כ ולתפקידו של ראש השב"כ "כבעל תפקיד ממלכתי-א-פוליטי ובלתי תלוי, אשר חב בראש ובראשונה חובת נאמנות לציבור".³¹ יתר על כן, התנהלותה של המשיבה 1 בכללותה, גם במישור הרחב יותר,

²³ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 37 לפסק דינו של הנשיא עמית.

²⁴ ראו גם: **בכר**, בעמוד 60.

²⁵ בג"ץ 142/70 **שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין, ירושלים**, פ"ד כה (1) 325, 331 (1971); יצחק זמיר **הסמכות המינהלית כרך א'** – **המינהל הציבורי** 37 (מהדורה שנייה מורחבת 2010); דפנה ברק-ארז "נאמנות, אמון והגינות במשפט המנהלי" **חובות אמון בדין הישראלי** 171, 172-171 (רות פלאטו-שנער ויהושע שגב עורכים, התשע"ו).

²⁶ **בכר**, בעמוד 60.

²⁷ **בכר**, בעמוד 60-61.

²⁸ עמית כהן ואלי בכר "החלטת ראש הממשלה לקדם את הדחת ראש השב"כ – חוות דעת" 8 **המכון הישראלי לדמוקרטיה** (18.3.2025) (להלן "**כהן ובכר**").

²⁹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 11 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

³⁰ תום שגב "מדינה בכל מחיר – סיפור חייו של דוד בן-גוריון" 545, 560 (2018).

³¹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 104 לפסק דינו של הנשיא עמית.

מלמדת על שחיקה ודריסה "עקבית של נורמות ציבוריות-מינהליות-ממלכתיות" [נ] על ניסיונות להחלשת שומרי סף, יוזמות שונות להגברת הפוליטיזציה בשירות הציבורי, ועוד", כאשר במסגרת זו "אין אפילו ניסיון להסתיר את הכוונה למנות את אנשי שלומם של הדרג הפוליטי, והדברים נאמרים בראש חוצות על ידי גורמים בממשלה".³²

52. אכן, הסמכויות הנרחבות והפוגעניות שמצויות בידי השב"כ עלולות להוות פיתוי משמעותי עבור הדרג הפוליטי. כפי שצינו העותרים ביתר הרחבה בעמדת הידידים שהוגשה במסגרת עתירות ההדחה (פרק IV.ב.1 לעמדה) – שימוש לרעה בכלים הייחודיים שמצויים בידי השב"כ עלול לסכן באורח חמור עקרונות יסוד דמוקרטיים ובהם חופש הביטוי, חופש ההתארגנות ופעילות פוליטית חופשית והוגנת – עד כדי סיכון האפשרות להחלפת השלטון באמצעות בחירות חופשיות ושוויוניות.³³

53. חשש זה מתעצם בשים לב לאופי עבודת השב"כ והגורמים המפקחים עליו, שהיא מעצם טבעה סודית ונסתרת מעין הציבור, כל זאת באופן שמגביל את היכולת לקיים ביקורת ציבורית או שיפוטית אפקטיבית על פעולותיו של השב"כ, שכן:

"עבודת השירות מתאפיינת בחשאיות; בהיררכיה פיקודית; ובצורך להפעיל את סמכויותיו גם ביחס לאזרחי המדינה [...] פעילות השירות בתחומי הריגול הנגדי ובביצוע פעולות ביטחוניות חשאיות נוספות עשויה לעורר קשיים במדינה המבקשת לשמור על זהותה כמדינה דמוקרטית".³⁴

54. זהו הטעם, אם כן, שבגיני עוגן עקרון הממלכתיות בחוק השב"כ. בהקשר זה נפנה לדברי הנשיא עמית בעניין **הדחת ראש השב"כ**, כדלקמן:

"משהופקדו על קודש הקודשים של המדינה, כלל ראשי מערכות הביטחון – ובכלל זה ראש השב"כ – חבים חובת נאמנות כלפי הציבור. נאמנותם של ראשי מערכת הביטחון אינה נאמנות מפלגתית-פוליטית לממשלה מסוימת או נאמנות אישית לראש ממשלה כזה או אחר. היא נאמנות לציבור הישראלי כולו, שהפקיד בידיהם את היקר מכל: את חייו ואת ביטחונו. חובת נאמנות זו לא עומדת בסתירה לחובתו של ראש השב"כ להגשים ולקדם את מדיניות הממשלה; אלא, היא מבטאת את העיקרון היסודי בדבר המחויבות העקרונית של כלל רשויות המדינה לשלטון החוק".³⁵

55. הנה כי כן, עקרון הממלכתיות נועד להבהיר כי על ראש השב"כ לעמוד בפרץ ולבלום ניסיונות מצד הממשלה או העומד בראשה, להשתמש לרעה בסמכויות הארגון. במובן זה, ראש השב"כ הוא **"שומר סף מובהק"**,³⁶ האמון על טוהר השימוש בכוחו העצום של השב"כ, כך שיעשה בהתאם לשלטון החוק ובגדרי ייעודו ותפקידו בלבד, מתוך מחויבות לתפקידו כ"נאמן ציבור", וכפי שציין בכר:

"לשירות, ובמיוחד לעומד בראשו, יש אחריות מיוחדת מול הדרג הפוליטי הממונה לשמירה על ממלכתיותו של השירות ועל זהירות בהפעלת הכלים העומדים לרשותו, לבל יבוצע בהם שימוש החורג מיעודו ומתפקידו לשמור על ביטחון המדינה".³⁷

כך קבע גם הנשיא עמית בעניין **הדחת ראש השב"כ**:

"נוכח תפקידו של השב"כ לשמור על יסודי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו, ובהינתן החשש לניצול לרעה של הסמכויות הרחבות שמופקדות בידי השירות, ראש השב"כ הוא **"שומר סף מובהק"**, וככזה, הוא עומד בשורה אחת עם שומרי סף חשובים נוספים".³⁸

56. במישור המעשי, תפקידו של ראש השב"כ, המשמש בתור החוט המקשר בין הדרג המדיני ובין שכבת הביצוע

³² עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 61 לפסק דינו של הנשיא עמית.

³³ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 13 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

³⁴ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 34 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: עניין **בן מאיר**, בפסקה 20 לפסק דינה של הנשיאה חיות.

³⁵ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 25 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקה 1 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

³⁶ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית.

³⁷ **בכר**, בעמוד 428.

³⁸ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקה 10 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

בשירות, "להבטיח שהשימוש בכלים ובסמכויות שניתנו בידי השירות, ייעשה בתום לב ושלא לצורך מימוש מטרות פוליטיות-מפלגתיות", זאת בשים לב לפוטנציאל האדיר לפגיעה בזכויות.³⁹ זוהי, הלכה למעשה, גם תכליתו העיקרית של חוק השב"כ, אשר עוברת כחוט השני בהוראותיו השונות,⁴⁰ וכפי שנראה מייד עליה לבוא לידי ביטוי גם בהליך מינוי ראש השב"כ, אשר נועדו להגן על עצמאותו של ראש השב"כ, שכן –

"מצב דברים שבו ניטלים מראש השב"כ עצמאותו המקצועית ואי-תלותו בדרג הפוליטי, עלול במידה רבה לפגוע באופיו הממלכתי של השירות כולו ולהסיטו למילוי משימות מפלגתיות-פוליטיות בניגוד לחוק – וכל זאת הרוקח מעינו הבוחנת של הציבור".⁴¹

III.ג. ההליך הקיים למינוי ראש שירות הביטחון הכללי

57. סעיף 3(א) לחוק השב"כ קובע כי "ראש שירות הביטחון הכללי (בחוק זה – ראש השירות) ימונה בידי הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה" וכי הודעה על מינוי כאמור, תפורסם ברשומות.
58. בהחלטת הממשלה מס' 2225 "ועדה מייעצת לענין מינויים לתפקידים בכירים בשירות המדינה הנדונים בממשלה" (20.6.1997) ("החלטה 2225") נקבע כי תוקם ועדה שתעסוק במינויים בכירים "הנדונים בממשלה". בתוך כך נקבע, כי חברי הוועדה יהיו יו"ר הוועדה שפועלת מכוח סעיף 18 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ("חוק החברות הממשלתיות"), נציב שירות המדינה ואיש ציבור נוסף. כן נקבע כי חוות דעת משפטיות תינתנה לוועדה, במידת הצורך, על ידי היועץ המשפטי לממשלה.
59. החלטת הממשלה מס' 4891 "ועדה מייעצת לענין מינויים בכירים – תיקון החלטה מס' 2225 מיום 20.6.1997 – המשך הדיון" (7.3.1999) ("החלטה 4891") תיקנה את ההחלטה האמורה, כך שנקבע כי חברי הוועדה ימונו על ידי ראש הממשלה לתקופה של 3 שנים, כי בראשה יעמוד שופט בדימוס של בית המשפט העליון וכן יכהנו בה נציב שירות המדינה ואיש ציבור נוסף (סעיף 2 להחלטה).
60. עוד נקבע בהחלטה זו, כי הוועדה תדון במינויים של שישה בעלי תפקידים בכירים – ראש המטה הכללי של צה"ל, המפקח הכללי של משטרת ישראל, ראש שירות הבטחון הכללי, ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, נציב שירות בתי הסוהר ונגיד בנק ישראל. יוער, כי בהחלטת הממשלה מס' 1191 "הוספת המשנה לנגיד בנק ישראל לרשימת התפקידים הבכירים הנבדקים על-ידי הוועדה המייעצת לענין מינוי בכירים" (30.12.2001) ("החלטה 1191"), נוסף לרשימה זו גם המשנה לנגיד בנק ישראל.
61. תחת החלטה מס' 4891 והחלטה מס' 1191 באה החלטת הממשלה מס' 91 "ועדה מייעצת למינויים לתפקידים בכירים" (30.5.2006) ("החלטה 91"), אשר במסגרתה הוגדרה לראשונה מטרותה של הוועדה כדלקמן: "להבטיח את טוהר המידות, ובין השאר, כי לא ייעשו מינויים לא ראויים מסיבות כגון: זיקה אישית, זיקה עסקית או זיקה פוליטית לגורמים בממשלה" (סעיף ב' להחלטה).
62. עוד נקבע, כי לצד יו"ר הוועדה, כאמור, שופט בדימוס של בית המשפט העליון, ונציב שירות המדינה, יכהנו גם איש ציבור אחד או שניים. כן הוחלט, כי מלבד נציב שירות המדינה המכהן בוועדה מתוקף תפקידו – יכהנו חברי הוועדה לתקופה בת שלוש שנים, הניתנת להארכה פעם אחת בלבד (סעיף ג' להחלטה).

³⁹ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 38 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁴⁰ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 42 לפסק דינו של הנשיא עמית; עניין בן מאיר, בפסקה 20 לפסק דינו של הנשיא חיות; בג"ץ 5277/13, בפסקה כ"ה.

⁴¹ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 45 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקה 1 לפסק דינו של המשנה לנשיא סולברג.

63. ההחלטה הסדירה גם את סדרי העבודה וההכרעה של הוועדה. בפרט, נקבע כי הוועדה תהא רשאית להתכנס בהרכב שלוש, ובלבד שאחד מבין השלושה הוא יו"ר הוועדה. עוד הוחלט, כי בוועדת ארבעה אשר הקולות בה שקולים – תכריע עמדתו של יו"ר הוועדה (סעיף ג' להחלטה).
64. לעניין הליך הבדיקה נקבע, כי ראש הממשלה (או השר המציע את המועמד, לפי העניין) יעביר לוועדה את "תולדות חייו" של המועמד, וכן טופס שימולא על ידי המועמד, בדומה למקובל לעניין ועדות הפועלות בנציבות שירות המדינה ומכוח חוק החברות הממשלתיות. עוד נקבע, כי עם גמר דיוניה תמסור הוועדה את חוות דעתה לראש הממשלה ולשר המציע (סעיף ו.1. להחלטה).
65. החלטה 3839 החליפה פעם נוספת את ההחלטות הקודמות בנדון. בתוך כך, נקבע כי חלף מינוי חברי הוועדה על ידי ראש הממשלה, אלו ימונו על ידי הממשלה במליאתה, זאת לאחר שנועצה ביועץ המשפטי לממשלה. כן נקבע כי חברי הוועדה ייבחרו לתקופה בת שמונה שנים, ולא שלוש, וזאת מלבד נציב שירות המדינה, המכהן בה מתוקף תפקידו (סעיף ג' להחלטה).
66. לעניין הליך הבדיקה נקבע, כי על ראש הממשלה (או השר המציע, לפי העניין) להודיע לראש הוועדה בכתב על כוונה למנות אדם לתפקיד, לפחות 30 יום לפני תום כהונת בעל התפקיד המכהן, אלא אם כן קיימים "טעמים מיוחדים" שמצדיקים לחרוג מכך (סעיף ד'1 להחלטה). בסמוך לפניה כאמור, על ראש הממשלה או השר המציע להעביר לוועדה שאלון שימלא המועמד בנוסח שקבעה הוועדה; את קורות חייו של המועמד; וכן את עיקר הנימוקים שתומכים במועמד, לרבות "פרטים על הרקע של המועמד תוך שימת דגש על התנהלותו בתפקידים שונים שמילא בעבר" (סעיף ד'2 להחלטה).
67. לאחר שהוועדה קיבלה את המסמכים האמורים, עליה לפרסם הודעה לציבור על כוונתה לדון במועמד, וכן לאפשר קבלת תגובות מהציבור, בתוך 7 ימים לכל היותר. הוועדה רשאית לדון בתגובות שקיבלה, לפי שיקול דעתה (סעיף ד'3 להחלטה).
68. לצורך גיבוש עמדתה, הוועדה מזמנת לפניה את ראש הממשלה (או השר המציע, לפי העניין), את המועמד וכן את בעל התפקיד היוצא, וכן רשאית היא לזמן כל אדם אחר "שלדעתה יהיה בהופעתו לפניה כדי לסייע לה בגיבוש חוות דעתה" או לבקש את התייחסותו בכתב (סעיף ד'4 להחלטה). ככלל, על הוועדה לקבל את התייחסות המועמד למידע שהועבר אליה בנוגע אליו (סעיף ד'5 להחלטה).
69. הוועדה נדרשת להשלים את מלאכתה בתוך זמן סביר (סעיף ד'6 להחלטה), ככלל, ונאסר עליה להפסיק את דיוניה לגבי מועמד, אלא אם כן בית המשפט הורה לה לעשות כן או שראש הממשלה (או השר המציע, לפי העניין) ביקש לחזור בו או לעכב את הבדיקה (סעיף ד'8 להחלטה).
70. להשלמת התמונה ייאמר, כי בהחלטת הממשלה מס' 1725 "הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים – תיקון החלטת ממשלה ומינוי יו"ר לוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים" (30.4.2024) קוצרה תקופת כהונת חברי הוועדה לתקופה של 6 שנים (ללא אפשרות הארכה).
71. בהיבט של תנאי כשירות, קובע סעיף 3(ד) לחוק השב"כ כי מי "[ש]הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי להתמנות לראש השירות" – אינו כשיר להתמנות לתפקיד. הנה כי כן, החוק אינו קובע תנאי כשירות מקצועיים לתפקיד, ואף לא תנאי כשירות מוסריים-ערכיים, אלא אך מסתפק בתנאים מצומצמים ביותר.⁴²

⁴² השוו: החלטת ממשלה מס' 86 "כישורי סף למנהלים כלליים במשרדי הממשלה" (10.5.2009); בג"ץ 5657/09 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, פסקה 35 (24.11.2009) (להלן "עניין גריבי"); בג"ץ 6163/92 אייזנברג נ' שר הבינוי והשיכון, פ"ד מז(2) 258, 229 (1993) (להלן "עניין אייזנברג").

72. לצד האמור, סעיף 3(ב) לחוק השב"כ קוצב את תקופת כהונתו של ראש השב"כ לתקופה בת חמש שנים, אלא אם כן נקבעה תקופה קצרה יותר בהחלטת המינוי. הממשלה רשאית, על פי הסעיף האמור, להאריך את הכהונה לתקופה שלא תעלה על שנה אחת.⁴³ כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט הנכבד, תכליתה של הוראה כאמור היא להבטיח את אי תלותו של נושא המשרה, שכן "הסדרי קציבת כהונה מנתקים במידה רבה את התלות של הממונה בממנה, שכן הם מפחיתים את חששו של נושא המשרה מכך שהחלטות שיקבל במסגרת תפקידו אשר לא יישאו חן בעיני הממונים עליו ישפיעו על משך כהונתו".⁴⁴
73. בתוך כך, בהתייחס לענייננו, ובשים לב לעקרון הממלכתיות שעומד ביסודו של חוק השב"כ, נקבע זה מכבר כי ישנה חשיבות משמעותית לכך שההסדרים "שעניינם בכהונת ראש השב"כ יבטאו את האיזון העדין שבין עקרונות הממלכתיות ואי-התלות בדרג הפוליטי, לבין כפיפות השירות לממשלה ולראש הממשלה וחובותיו כלפי הכנסת";⁴⁵ כל זאת, על מנת שתכליותיו של חוק השב"כ, ובתוך כך עקרון הממלכתיות "לא יישארו בגדר 'הלכה ואין מורין כן'".⁴⁶
74. כללים אלו נועדו לאזן בין העובדה שראש השב"כ נתון למרותה של הממשלה, לבין הצורך לממש את עקרון הממלכתיות שבחוק השב"כ, ולאפשר לראש השב"כ לממש את תפקידו כשומר סף. בהקשר זה, ישנה חשיבות לקיומם של יחסי אמון בין ראש השב"כ והממשלה, אך כפי שנקבע בעניין זה, "אין מדובר באמון אישי, כי אם באמון מקצועי המבוסס על תפקוד והישגים".⁴⁷ ההקפדה על עמידה בכללים ופרוצדורות הולמות לשם כך חשובה בימי שגרה, אך חיונית "גם בתקופת מלחמה ודווקא בתקופת מלחמה".⁴⁸

IV רקע עובדתי

IV.א. הליך הדחת ראש השב"כ והעתירות שהוגשו בעקבותיו

75. ביום 16.3.2025 הודיע ראש הממשלה על כוונתו להביא בפני הממשלה הצעת החלטה להפסיק את כהונתו של ראש השב"כ, מר רונן בר. הצעת ההחלטה הוצגה לממשלה בישיבתה מיום 20.3.2025, ללא פנייה מוקדמת בנושא לוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים, כנדרש על פי דין; זאת, בניגוד לעמדת המשיבה 5 שקבעה כי קודם לכן יש להשלים את בירור התשתית העובדתית והמשפטית ביסוד ההצעה, ובפרט לבחון את "החשש כי ההליך נגוע באי חוקיות ובניגוד עניינים". בתום הישיבה האמורה החליטה המשיבה 1 על הדחת ראש השב"כ.⁴⁹
76. נגד החלטה זו הוגשו שמונה עתירות וניתנו בגדרן צווים ארעיים וצווי ביניים, אשר הקפיאו את הליך ההדחה.⁵⁰ חלק מהעותרים הצטרפו להליך זה כידידי בית משפט, כאשר בעמדה שהוגשה הם עמדו, בין היתר, על החשיבות שבשמירת עקרון הממלכתיות שמעוגן בסעיף 4(ג) לחוק השב"כ, כמו גם על החשש החמור מפגיעה בעקרונות יסוד דמוקרטיים.
77. יוער, כי במסגרת הצו הארעי שניתן ביום 21.3.2025 לא הוגבלה סמכותו של המשיב 2 לראיין מועמדים לתפקיד ראש השב"כ הבא, ובקשת המשיבה 5 להרחיב את הצו כך שלא יאפשר זאת, נדחתה ביום 25.3.2025.⁵¹

⁴³ בג"ץ 911/21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל, פסקה 10 (12.12.2021) (להלן "עניין הארכת כהונת המפכ"ל").

⁴⁴ עניין הארכת כהונת המפכ"ל, בפסקה 7.

⁴⁵ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 43 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקאות 44 ו-69 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁴⁶ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 14 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

⁴⁷ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 17 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

⁴⁸ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 26 לפסק דינו של הנשיא עמית. ראו גם: שם, בפסקה 103 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁴⁹ החלטת ממשלה מס' 2904 "הפסקת כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי" (20.3.2025).

⁵⁰ עניין הדחת ראש השב"כ (החלטות מיום 21.3.2025 ומיום 8.4.2025, בהתאמה).

⁵¹ ראו: עניין הדחת ראש השב"כ, החלטה מיום 25.3.2025.

78. לתגובת המשיבה 5 לעתירות צורפה גם חוות דעתו של המשיב 6. מחוות הדעת עלה, כי התפתחויות שחלו בסביבת ראש הממשלה בחודשים שקדמו להדחה, העמידו את המשיבים 1-2 בניגוד עניינים חמור ועמוק; זאת, הן בנוגע להליך הדחת ראש השב"כ, **הן ביחס למינוי ראש השב"כ הבא ("חוות הדעת בעניין ההדחה")**, נוכח הנסיבות שיתוארו בקצרה להלן.
79. **ראשית**, ביום 3.3.2025 הוגשו תחקירי השב"כ בנוגע למחדל יום ה-7.10.2023. בתחקירים אלה הוצגו, בין היתר, "המדיניות ארוכת השנים של הדרג המדיני מול רצ"ע והתרעות חוזרות וחריגות שהועברו על ידי שב"כ לדרג המדיני במהלך 2023 וזכו להתעלמות מצידו".⁵²
80. נוכח המסקנה העולה מהתחקירים כי למדיניות שקודמה על ידי הדרג המדיני היה חלק באירועים הטראגיים שאירעו, התחקירים יצרו מתח בין המשיבים 1-2 ובין השב"כ. מתח זה נוצר כתוצאה מכך שהמשיבים 1-2 ביקשו ועודם מבקשים להימנע מנטילת אחריות ביחס לאירועים הטראגיים שאירעו, כמו גם מהקמת ועדת חקירה ממלכתית.⁵³
81. **שנית**, בחודש ספטמבר 2024 פנה הרמטכ"ל לשב"כ בבקשה לחקור הדלפת ידיעה סודית המסווגת בדרגת סודיות גבוהה ביותר, אשר הייתה ברשות צה"ל. בהתאם, ביום 27.10.2024 נפתחה חקירה בהובלת השב"כ, בחשד כי גורמים בלשכת המשיב 2 פעלו כדי להשפיע בדרך פסולה על דעת הקהל הציבורית בישראל. הדבר נעשה לכאורה באמצעות הדלפת הידיעה הסודית, שהושגה תוך שימוש באמצעי מודיעיני סודי, וחשיפתה סיכנה את ביטחון המדינה וחיי אדם. מהחקירה עולה, כי העבירות בוצעו לכאורה על ידי ארבעה מהיועצים הקרובים ביותר למשיב 2 ובמטרה לשרת את האינטרסים הפוליטיים שלו ("**פרשת עיתון הבילד**").
82. בהמשך לאמור, ביום 21.11.2024 הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו נגד מר אליעזר (אלי) פלדשטיין, יועץ תקשורת במשרד ראש הממשלה. כתב האישום מייחס לפלדשטיין חמש עבירות של מסירת ידיעה סודית, עבירה של מסירת ידיעה סודית בכוונה לפגוע בביטחון המדינה, עבירה של החזקת ידיעה סודית ועבירה של שיבוש מהלכי משפט. החקירה בעניינם של יונתן אוריך, עופר גולן וישראל איינהורן – שלושה מבין יועציו הקרובים ביותר של המשיב 2 טרם הושלמה, כאשר השניים הראשונים נחקרו באזהרה, בעוד שאיינהורן זומן אף הוא לחקירה, אך הוא שוהה בחו"ל ולא התייצב אליה ("**פלדשטיין**", "**אוריך**", "**גולן**" ו-"**איינהורן**", בהתאמה). יודגש, כי כתב האישום שהוגש מהווה ראיה מינהלית "ברף גבוה" לעניין החשדות המוזכרים.⁵⁴
83. בשים לב לכך שהעבירות בוצעו לכאורה על ידי יועציו הקרובים ביותר של המשיב 2, במטרה לקדם את האינטרסים האישיים שלו, ולכאורה במסגרת תפקידם כיועציו – העניין האישי של ראש הממשלה בתוצאות החקירה וההליך המשפטי בנדון, מובן מאליו. יתר על כן, המשיב 2 עצמו עמד על העניין האישי האמור במסגרת פרסום לתקשורת מיום 23.11.2024, בו ציין כי "האישום אומנם הוגש נגדם, אבל המטרה שלו ברורה – לפגוע ביי" וחזר על הטענה כי משתמשים בנחקרים "ככלי משחק כדי לפגוע ביי".
84. **שלישית**, במסגרת פרשה נוספת הנחקרת בחודשים האחרונים על ידי השב"כ, נבדק ניסיונה של ממשלת קטאר להשפיע על דעת הקהל הישראלית באמצעות החדרת אינטרסים קטאריים אל **לשכת המשיב 2 ("פרשת המימון הקטארי")**.
85. לפי החשד, יועציו הקרובים של המשיב 2, אוריך ופלדשטיין, קיבלו כספים בסכומים גבוהים מממשלת קטאר, בתמורה לקידום תדמיתה במדינת ישראל. הדבר נעשה בין היתר על ידי הצגתה כגורם חיובי במשא ומתן לשחרור

⁵² סעיף 4 לתצהיר ראש השב"כ מיום 21.4.2025, שהוגש במסגרת עתירות ההדחה (להלן "**תצהיר ראש השב"כ**").

⁵³ יתר על כן, גם מהתצהירים שהוגשו במסגרת עתירות ההדחה עולה כי קיימת מחלוקת עמוקה בין ראש השב"כ וראש הממשלה בנוגע לאחריות הדרג המדיני לאירועי יום ה-7.10.2023, כמו גם בקשר לצורך הביטחוני שבהקמת ועדת חקירה ממלכתית. ראו: סעיפים 4 ו-10 לתצהיר ראש השב"כ; סעיפים 38-53 לתצהיר ראש הממשלה מיום 27.4.2025, שהוגש במסגרת עתירות ההדחה (להלן "**תצהיר ראש הממשלה**").

⁵⁴ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 77 לפסק דינו של הנשיא עמית.

חטופים, תוך צמצום חלקה של מצרים בכך, וכל זאת כאשר אותם יועצים עובדים עבור לשכת ראש הממשלה ולוחשים על אוזנו של המשיב 2 עצמו. פעילותם של אוריך, פלדשטיין ואיינהורן בשליחות קטאר נעשתה לכאורה תוך ניצול תפקידם בלשכה וקרבתם לראש הממשלה עצמו, תוך שימוש במידע המצוי בידיהם מתוקף תפקידם. כך, פעלו לכאורה השלושה להדהד מסרים קטאריים, תוך יצירת הרושם שמדובר במסרים מטעם המשיב 2 עצמו.

86. יוער, כי בהחלטת בית משפט השלום בראשון לציון מיום 1.4.2025 (כבוד הנשיא מ' מזרחי), נקבע כי קיים חשד סביר לביצוע העבירות האמורות,⁵⁵ ואך לאחרונה קבע בית המשפט הנכבד (כבוד השופט י' כשר) כי חשד זה "התחזק בצורה משמעותית ביותר".⁵⁶

87. כפי שנקבע בחוות הדעת בעניין ההדחה, בתמונה העולה מפרשת המימון הקטארי יש כדי "לפגוע פגיעה קשה בתדמית הציבורית של ראש הממשלה, ולהטיל צל כבד על התנהלות סביבתו הקרובה ביותר". אשר על כן, "לראש הממשלה יש אפוא אינטרס בתוצאות החקירה, שבה מעורבים יועציו הקרובים ושעניינה בחדירתם ובהשפעתם של אינטרסים קטאריים אל תוככי לשכתו וסביבתו הקרובה, בזמן מלחמה".⁵⁷

88. הן בתגובת המשיבה 5 לעתירות בעניין ההדחה (סעיף 161 לתגובה), והן בחוות דעתו של המשיב 6 מאותו היום (סעיף 37 לחוות הדעת), גילו המשיבים דעתם כי ניגוד העניינים בו מצוי המשיב 2 מציב את המשיבה 1 כולה בניגוד עניינים. בעניין זה נקבע כי :

"[...] העובדה שהחלטה אושרה על ידי הממשלה במליאתה אינה מקהה מהפגם המהותי בהימצאותו של ראש הממשלה במצב של ניגוד עניינים ביחס להפסקת כהונת ראש השירות. על פי פסיקת בית המשפט העליון, הכלל בדבר ניגוד עניינים חל גם על חברים בגופים קולגיאליים ולא רק כשמדובר בהחלטה של בעל סמכות בודד [...] לא זו בלבד, לראש הממשלה מעמד מיוחד בממשלה. הוא ראשה של הממשלה. הוא המרכיב אותה. הוא המעצב את הרכבה וחלוקת התפקידים בה, והוא המנווט את פעילותה [...]".

העתק תגובת המשיבה 5 (ללא נספחיה) לעתירות ההדחה מיום 4.4.2025 מצ"ב **נספח 4**.

העתק חוות הדעת בעניין ההדחה, שצורפה כנספח 1 לתגובת המשיבה 5 מצ"ב **נספח 5**.

89. ברקע כל האמור יוזכר, כי החל משנת 2020 מתנהל נגד ראש הממשלה הליך פלילי בבית המשפט המחוזי בירושלים, בו הוא מואשם בעבירת שוחד ובשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים. על רקע זה, גובש הסדר ניגוד עניינים המונע ממנו לעסוק בכל דרך שהיא במינויים בכירים במערכת אכיפת החוק. הסדר זה נעשה בשים לב לניגוד העניינים "[ה]חריג בטיבו ובעוצמתו" שבו הוא נתון, על רקע היותו נאשם בעבירות פליליות חמורות.⁵⁸

IV.ב. הדיון בעתירות ההדחה והראיות המינהליות שהוגשו במסגרתן

90. דיון בעתירות ההדחה התקיים בפני בית המשפט הנכבד (כבוד הנשיא י' עמית, כבוד המשנה לנשיא נ' סולברג וכבוד השופטת ד' ברק-ארז) ביום 8.4.2025. בהסכמת הצדדים, ולצורך ייעול הדיון, זה התקיים כאילו ניתן צו על תנאי, בהתאם לתקנה 7(ג) לתקנות סדר הדיון בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984.⁵⁹

91. בתום הדיון ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד, אשר במסגרתה ניתנה לראש השב"כ ולמשיב 2 האפשרות להגיש תצהיר גלוי וחסי, זאת לשם תמיכה בטענותיהם העובדתיות (סעיף 2 להחלטה). כן ניתן צו ביניים "שלפיו רונן בר, ראש השב"כ, ימשיך לכהן בתפקידו עד למתן החלטה אחרת – על כל המשתמע מכך", ובין היתר, הובהר "כי ראש הממשלה והממשלה אינם רשאים לחרוג מסדרי העבודה הנהוגים ביחסיהם המקצועיים עם ראש השב"כ

⁵⁵ מ"י 809-04-25 מדינת ישראל נ' אוריך (1.4.2025).

⁵⁶ ברע"פ 20523-05-25 אוריך נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (13.5.2025).

⁵⁷ סעיף ו' לחוות הדעת בעניין ההדחה (ההדגשה במקור).

⁵⁸ בג"ץ 3056/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל, פסקאות 37 ו-39 (25.3.2021) (להלן "עניין הסדר ניגוד העניינים").

⁵⁹ עניין הדחת ראש השב"כ, החלטה מיום 8.4.2025.

והשב"כ, ובכלל זה ביחס למתן הוראות לבעלי התפקידים הכפופים לראש השב"כ" (סעיף 3). בשולי הדברים, נקבע כי המשיבים 1-2 ו-5 רשאים להגיש הודעה משותפת עד יום 20.4.2025, ככל שיעלה בידיהם להגיע להסדר מוסכם בנדון.

92. ראש השב"כ והמשיב 2 הגישו תצהירים מטעמם, וכך עשה גם ראש השב"כ לשעבר, מר יורם כהן. תצהירים אלו, המהווים ראיות מינהליות, חשפו כי לא זו בלבד שהמשיב 2 מצוי בניגוד עניינים ביחס להתנהלות השב"כ והפעלת סמכויותיו, אלא כי בשל כך גם הונהג על ידו דפוס שיטתי של ניסיון להשתמש לרעה בסמכויות השב"כ, בניסיון פסול לרתום את אמצעיו רבי העוצמה לטובת אינטרסים אישיים ופוליטיים:

92.1. בתצהירו של ראש השב"כ הוזכרה הוראה שנמסרה לו על ידי המשיב 2 לפעול "מול אזרחים, המעורבים בפעילות מחאה והפגנות אל מול הממשלה", "להעביר פרטים באשר לזהותם של אזרחים ישראלים, פעילי מחאה" ואף לפקח אחר "מממני מחאות".⁶⁰ עוד הוצהר כי המשיב 2 הבהיר לראש השב"כ כי "ככל שיתקיים משבר חוקתי" עליו "לציית לראש הממשלה ולא לבג"ץ".⁶¹

אם דברים אלה כשלעצמם אינם חמורים דיים, הרי שחומרם מתעצמת שבעתיים בשים לב לכך "[ש]במקרים לא מעטים ביקש ראש הממשלה לדון בנושאים הקשורים בנושאים אלה בסיומן של פגישות העבודה, ולאחר שביקש את המזכיר הצבאי ואת הקלדנית, המפעילה את מכשיר ההקלטה, לצאת מהחדר במטרה ברורה כי חילופי הדבר בעניין זה לא יתועדו".⁶²

בנוסף, ראש השב"כ הצהיר כי המשיב 2 לחץ עליו, באופן "חריג חוזר ונשנה" על מנת שייתן הנחיה שלפיה על סידורי אבטחתו להתנהל באופן שאינו מאפשר את ניהול המשפט נגדו; וכי אף ניסה לכפות על ראש השב"כ נוסח של חוות דעת מקצועית בעניין זה (אשר נוסחה על ידי גורם מטעמו של המשיב 2), ודרש כי ראש השב"כ יציג כאילו הייתה עמדתו.⁶³

עוד עולה מתצהירו של ראש השב"כ תמונה מטרידה במיוחד של מסע הסתה שביצע המשיב 2 נגדו, וזאת עקב החקירות שניהל השב"כ בעניינם של יועציו.⁶⁴ כמו כן, מפורטות שורה של עובדות המצביעות על כך שמניעים לא ענייניים הם שהובילו לפיטוריו.⁶⁵

92.2. בתצהירו של המשיב 2, לא הוכחה טענת ראש השב"כ שלפיה הוא נתבקש לחתום על חוות דעת העוסקת במתן עדות המשיב 2 במשפטו.⁶⁶

המשיב 2 אף לא הכחיש בתצהירו כי הורה לראש השב"כ לציית לו, במקום לפסיקה מחייבת של בית המשפט הנכבד, במקרה של התנגשות חוקתית.

המשיב 2 גם לא הכחיש את טענת ראש השב"כ, שלפיה הורה לו לפעול נגד פעילי מחאה ולמסור מידע אודותיהם. בהקשר זה, כל שנטען הוא כי ההוראות ניתנו בהתאם לחוק השב"כ, הקובע כי תפקידו לסכל פעילות בלתי חוקית שנועדה לפגוע בסדרי המשטר.⁶⁷ עוד נטען, כי הוראות אלה התייחסו לפעילי מחאה אלימים, או כאלה שקיים ספק בדבר הגדרת מעשיהם כאלימים.⁶⁸

⁶⁰ סעיף 1.6. לתצהיר ראש השב"כ.

⁶¹ סעיף 1.6. לתצהיר ראש השב"כ.

⁶² סעיף 1.6. לתצהיר ראש השב"כ.

⁶³ סעיף 1.7-ד. לתצהיר ראש השב"כ.

⁶⁴ סעיף 1.8. לתצהיר ראש השב"כ.

⁶⁵ סעיף 10 ו-11.ג. לתצהיר ראש השב"כ.

⁶⁶ חלף כך הועלתה טענה מתחמקת שלפיה לא התבקשה חוות דעת שאינה מאפשרת את מתן העדות (סעיף 3 לתצהיר ראש הממשלה).

⁶⁷ סעיף 20 לתצהיר ראש הממשלה.

⁶⁸ סעיף 23 לתצהיר ראש הממשלה; וראו לעניין זה גם סעיף 62 לתגובת הממשלה וראש הממשלה לעתירות, שבמסגרתה נמסרה גרסה פוזיטיבית שמאששת את גרסתו של ראש השב"כ.

92.3. בתצהירו של מר יורם כהן, ראש השב"כ לשעבר, הוצגו עובדות חמורות לא פחות. לפי התצהיר, המשיב 2 הורה לו להפעיל "כלים שמיועדים לסיכול טרור וריגול" לשם מעקב אחר שותפי הסוד למבצע רגיש, ובהם "מאות אנשים מקהיליית המודיעין הישראלית וביניהם ראשי הארגונים המקבילים, וזאת ללא שהיה חשד ספציפי כלפי מי מבין קבוצה זו".⁶⁹

עוד הוצהר כי המשיב 2 הורה לו לפעול להסרת סיווג הביטחוני של יריבו הפוליטי, מר נפתלי בנט,⁷⁰ טענה שלא הוכחה בתצהירו של המשיב 2, אשר נמנע כליל מלהתייחס אליה.

העתק תצהירו של המשיב 2 מיום 27.4.2025 מצ"ב **כנספח 6**.

העתק תצהירו של מר יורם כהן מיום 7.4.2025 מצ"ב **כנספח 7**.

93. בהמשך להגשת התצהירים, ביום 28.4.2025, הודיע ראש השב"כ למשיב 2 על כוונתו לסיים את תפקידו ביום 15.6.2025. כבר למחרת היום, התקבלה החלטת המשיבה 1 לבטל את החלטת ההדחה מיום 20.3.2025. באותו היום הוגשה בקשה מטעם המשיבים 2-1, בה נטען כי בשים לב לאמור, עתירות ההדחה "הפכו תיאורטיות והסעד שהתבקש על ידי העותרים, ביטול ההחלטה האמורה, אינו נדרש עוד" (סעיף 3 לבקשה). אשר על כן, כך נטען, "דין של העתירות מחיקה וביטול הצווים שניתנו בגדרן" (סעיף 4 לבקשה).

94. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 29.4.2025, תגובות הצדדים לבקשה למחיקת העתירות הוגשו, ובהן תגובתם של חלק מהעותרים דכאן, שהוגשה ביום 7.5.2025. בתגובה זו נטען, כי נסיבות העניין מצדיקות מתן פסק דין שיכריע בסוגיות העקרוניות שהתעוררו בעתירות, עמדה שזכתה לתמיכת המשיבה 5, במסגרת תגובתה מאותו היום.

IV.ג. הקביעות העקרוניות שנקבעו בפסק הדין בעניין הדחת ראש השב"כ

95. ביום 21.5.2025 ניתן פסק דין בעניין הדחת ראש השב"כ. בפתח הדברים, קבע בית המשפט הנכבד כי "נוכח הפגמים המשמעותיים שנפלו במסגרת קבלת ההחלטה, ובשל החשיבות שבהבהרת הדין בנסיבות העניין, סברנו שאין להתייחס לכך כאפיזודה שהיא כ'קצף על פני המים', ולהימנע מדיון".⁷¹

96. לגופו של עניין נפסק, כי המשיב 2 היה מצוי בניגוד עניינים ביחס לפיטורי ראש השב"כ, בשל שתי הפרשות שהוזכרו לעיל, וזאת בשים לב להשלכה שיש לתוצאותיהן על תדמיתו הציבורית; לכך שלתפישתו-שלו היה בהן כדי להשפיע על עתידו הפוליטי; וכן מאחר שגם הוא נקרא למסור עדות פתוחה במסגרת פרשת המימון הקטארי.⁷²

97. עוד הודגש, כי בין המשיב 2 ובין יועציו "קיים קשר קרוב", ומשכך קיים גם ניגוד עניינים בשל השפעתן של החקירות על מצבם-שלם.⁷³ בתוך כך, הודגש כי בשים לב לכך שביחס לפרשת הדלפת המסמכים המסווגים כבר הוגש כתב אישום, הרי שמדובר בראיה מינהלית ברף גבוה. עוד הוטעם, כי החקירה בעניין טרם הושלמה,⁷⁴ כך שמתעורר חשש מפגיעה בהתנהלות התקינה.

⁶⁹ סעיפים 4-6 לתצהירו של יורם כהן.

⁷⁰ סעיפים 14 ו-17 לתצהירו של יורם כהן.

⁷¹ עניין הדחת ראש השב"כ, פסק דינו של הנשיא עמית.

⁷² עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקאות 81-82 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁷³ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 85 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁷⁴ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 77 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: בג"ץ 2592/20 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 10 לפסק דינה של השופט עמית (6.5.2020) (להלן "עניין הטלת המנדט").

98. לצד זאת נפסק, כי לראש השב"כ השפעה מהותית על מהלכי החקירות, שכן הוא "מעורב בניהול החקירות באופן אישי והחלטות עקרוניות בעניין מהלכי החקירה מובאות לאישורו". אשר על כן, נקבע כי לזהות העומד בראשות השב"כ – "השפעה ממשית על התנהלות החקירות".⁷⁵
99. בנסיבות אלו, נפסק כי "קיים פוטנציאל של ממש" לניגוד עניינים בהחלטת המשיבה 1 להדיח את ראש השב"כ מתפקידו.⁷⁶ בית המשפט הנכבד עמד על כך שנושא משרה המצוי במצב של ניגוד עניינים אינו ראוי לקבל החלטה בנושא או להשתתף בהליך קבלתה, אף כאשר עניינו בחבר בגוף קולגיאלי. אשר על כן, כך נפסק, "עצם השתתפותו בהצבעה פוגמת בתקינות ההליך כולו".⁷⁷
100. בית המשפט הנכבד קבע אומנם כי אין צורך לטעת מסמרות בשאלה האם ניגוד העניינים שבו נגוע המשיב 2 "הדביק" את המשיבה 1 כולה בניגוד עניינים. יחד עם זאת נפסק, כי "אין לכחד כי בנסיבות העניין עשוי היה להתעורר הרושם שלפיו שרי הממשלה שימשו אך 'כזרוע הארוכה' של ראש הממשלה במהלך הדיון וההצבעה", זאת מאחר "ש[ראש הממשלה היה 'הרוח החיה' מאחורי ההחלטה, הוא שיזם את העלאת סוגיית סיום כהונת ראש השב"כ על סדר יומה של הממשלה, ועל עמדתו והכרעתו נשענו גם חברי הממשלה בהתייחסותם לסוגיה".⁷⁸
101. מעבר לכל האמור, נקבע כי התנהלותו של המשיב 2 במסגרת הליך ההדחה, מעוררת גם "סימני שאלה כבדים" כי ההחלטה התקבלה מתוך שיקולים זרים, בין היתר בשים לב לתגובות שפרסם בקשר לחקירות; לפרשת מינויו של האלוף שרביט והחזרה ממנו; לניסיונותיו לצנן מחאה אזרחית באמצעות השב"כ, אשר לא הוכחו בתצהירו; ולסמיכות הזמנים בין פרסום תחקירי השב"כ ביחס ליום ה-7.10.2023 וההתייחסות לוועדת חקירה ממלכתית – ובין הליך ההדחה.⁷⁹
102. בפסק הדין הושם דגש רב על עקרון הממלכתיות הקבוע בחוק השב"כ. נקבע בהקשר זה כי יש להקפיד הקפדה רבה בשמירה על האיזון העדין שבין עקרונות הממלכתיות ואי-התלות בדרג הפוליטי, לבין כפיפות השירות לממשלה ולראש הממשלה וחובותיו כלפי הכנסת. עוד הובהר כי סמכות ראש הממשלה והממשלה בכל הנוגע לכהונת ראש השב"כ אינה מוחלטת. קבלת העמדה לפיה המשיבים 1-2 מחזיקים בסמכות מוחלטת שאינה תלויה בדבר, כך נקבע, הופכת את משרת ראש השב"כ למשרת אמון במלוא מובן המילה באופן שיפגע אנושות ביכולות של ראש השירות לפעול ללא תלות. הודגש, כי "הפיכתם של הליכי המינוי וסיום הכהונה לפוליטיים מכרסמת מטבעה באפשרותו של בעל התפקיד לפעול במנותק משיקולים אלה".⁸⁰
103. זאת ועוד, נפסק כי הליך ההדחה היה רווי בפגמים מינהליים נוספים, ובהם הימנעותה של המשיבה 1 מפנייה לוועדה המייעצת, כנדרש על פי דין; היעדרה של תשתית עובדתית ההולמת החלטה חסרת תקדים שכזו; והפרה של חובת השימוע.⁸¹ כך למשל, נקבע כי "לא יהא זה מוגזם לומר כי מה שעמד נגד עיני השרים היה אוסף של סיסמאות ללא דוגמה קונקרטית אחת לסיבה שבגינה נוצר צורך מידי ובהול לסיים את כהונת ראש השב"כ",⁸² ובפרט לגבי המשיב 2 נקבע, כי "טענות ראש הממשלה לאובדן אמון לא נתמכו בראיות או בדוגמאות קונקרטיות" ולכן "קיים קושי ממשי [...] [ב]ביסוס הטענה כי אובדן האמון נבע משיקולים 'מקצועיים'".⁸³ בראי האמור נקבע גם, כי החלטת המשיבה 1 בנדון "היא שרירותית".⁸⁴

⁷⁵ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 83 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁷⁶ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 84 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁷⁷ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 86 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁷⁸ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 88 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁷⁹ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 90 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁸⁰ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁸¹ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 104 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: פסקה 2 לפסק דינו של המשנה לנשיא סולברג.

⁸² עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 92 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁸³ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 96 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁸⁴ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 97 לפסק דינו של הנשיא עמית.

104. בשולי הדברים יודגש, כי פסק הדין ניתן, אומנם, ברוב דעות (כבוד הנשיא עמית וכבוד השופטת ברק-ארז), נגד דעתו החולקת המשנה לנשיא סולברג, אשר סבר בדעת מיעוט כי מאחר שהמשיבה 1 הודיעה על ביטול ההחלטה להדיח את ראש השב"כ, העתירות הפכו תיאורטיות ואין עוד להכריע בהן.⁸⁵

105. יחד עם זאת, גם המשנה לנשיא סולברג הדגיש כי על הליך הדחה שכזה להיות "תקין, סדור ומבוסס". לפיכך נקבע, לגופם של דברים, כי "בהסתמך על ההיגיון ביסודם של הדברים, קשה שלא לראות בהליך קבלת החלטת הממשלה על פיטורי ראש השב"כ ככזה המעורר, ולו לכאורה, קושי משמעותי".⁸⁶

IV.ד. השתלשלות העניינים לאחר מתן פסק הדין בעניין הדחת ראש השב"כ

IV.ד.1. הצעת מועמדותו של האלוף (במיל') דוד זיני

106. בו ביום שניתן פסק הדין בעניין הדחת ראש השב"כ, בשים לב לכך שנקבע בו כי המשיב 2 היה מצוי בניגוד עניינים בנוגע להליך ההדחה וכי היה עליו להימנע ממעורבות בעניין, פנתה המשיבה 5 למשיב 2 במכתב, אשר עסק במינוי ראש השב"כ הבא. במכתבה הודגש, כי בשים לב לקביעות עקרוניות אלה עליו "להימנע מכל פעולה הנוגעת למינוי ראש שב"כ קבוע או ממלא מקום. זאת, עד להשלמת הבחינה המשפטית של העניין, לימוד פסק הדין ויישומו על הנסיבות העובדתיות העדכניות". כן הודגש, כי "נוכח דחיפות העניין, נגבש בימים הקרובים הנחיות משפטיות בעניין מינוי ראש שב"כ חדש אשר יבטיחו את תקינות ההליך".

העתק מכתב המשיבה 5 למשיב 2 מיום 21.5.2025 מצ"ב **כנספח 8**.

107. עוד בטרם יבשה הדיו על הנחיה משפטית מחייבת זו, הצהיר המשיב 2, כי גם זו הפעם אין בכוונתו לקיימה. כך, במסיבת עיתונאים שהתקיימה באותו הערב, הוא הכריז כי "הממשלה בראשותי תמנה ראש שב"כ. זה חיוני לביטחון שלנו ואנחנו נעשה את זה".⁸⁷

108. למחרת היום פנו העותרים במכתב למשיבים, באמצעות הח"מ. במכתבם, עמדו העותרים על השתלשלות העניינים שתוארה לעיל, כמו גם על העובדה שנוכח האמור, המשיבים 1-2 מצויים בניגוד עניינים חריף, **גם ביחס למינוי של ראש שב"כ חדש**. בפרט הודגש, כי "ניגוד העניינים החריף בו מצוי ראש הממשלה מציב בניגוד עניינים את הממשלה כולה".

109. בהתאם לכך טענו העותרים כי "קיים צורך לגבש באופן מידי הליך הולם למינוי ראש השב"כ הבא, אשר ינטרל את ניגוד העניינים החריף בו מצויים הממשלה והעומד בראשה ביחס למינוי – וזאת כבר בשלב איתור המועמד לראשות השב"כ". עוד טענו העותרים, כי "על הליך זה לספק ערובות ראיות אשר ימנעו החדרה של שיקולים פוליטיים לפעילות השב"כ", ולפיכך – "על הגורם המציע את המועמד להיות בלתי-תלוי בממשלה והעומד בראשה" (סעיפים 8-9 למכתב).

העתק מכתב העותרים למשיבים מיום 22.5.2025 מצ"ב **כנספח 9**.

110. כשעה קלה לאחר שמכתב זה נשלח למשיבים, פרסמה דוברות משרד ראש הממשלה הודעה על "החלטתו" של המשיב 2 "למנות את האלוף דוד זיני לראש השב"כ הבא"; זאת, כאמור, בניגוד להנחיה משפטית מחייבת שנמסרה לו מטעם המשיבה 5, ותוך התעלמות מופגנת מהדברים שפורטו גם במכתבם של העותרים.

⁸⁵ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 3 לפסק דינו של המשנה לנשיא סולברג.

⁸⁶ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקאות 1-2 לפסק דינו של המשנה לנשיא סולברג.

⁸⁷ אהרן רבינוביץ ויהונתן ליס "נתניהו: פסיקת בג"ץ פוגעת בביטחון המדינה, הממשלה בראשותי תמנה ראש שב"כ" **הארץ** (21.5.2025) <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-05-21/ty-article/00000196-f3cb-ddf7-afde-fbdfb9220000>

111. יוער, על פני הדברים, כי התנהלות המשיב 2 והאלוף (במיל') זיני בהקשר זה, מנוגדת באופן מוחלט לעקרון הממלכתיות; שכן, על פי דיווחים שונים בתקשורת, הפניה לאלוף (במיל') זיני נעשתה בניגוד לנהלים המקובלים בהקשר זה בצה"ל ומבלי לעדכן כנדרש את ראש המטה הכללי. התנהלות זו הובילה, בסופו של דבר, גם להפסקת שירותו של האלוף (במיל') זיני בצה"ל, על ידי הרמטכ"ל.⁸⁸
112. לצד זאת, ביום 25.5.2025, פנה מר פוקס, בשם המשיבה 1, לתנועה לאיכות השלטון, במכתב שכותרתו "מינוי ראש שב"כ חדש". כפי שניתן להיווכח, במכתב זה שולבו, בניגוד לדין, טענות משפטיות, והוא רצוף, מתחילתו ועד סופו, בשגיאות משפטיות. העותרים מצאו להזכיר מכתב זה במסגרת זו, משום שיש בהתנהלות פסולה זו כדי להאיר את התנהלותם של המשיבים 1-2 בכללותה.
113. במכתבו של מר פוקס מיום 25.5.2025 נטען באופן שגוי, בין היתר, כי "סוגיית מינוי ראש שב"כ חדש" נדונה על ידי בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ**. הוא אף הגדיל והוסיף כי היא "עמדה בפני בג"ץ לאורך כל ההליך וטופלה על ידו בשלב צו הביניים במרכיבים שאותם נמנע מלהמשיך ולקבוע בפסק הדין" (סעיף 2 למכתב).
114. כן נטען, כי "החקירות בעניין קטר מנוהלות על ידי השב"כ ומשטרת ישראל ומלוות ומפקחות על ידי היועצת המשפטית לממשלה. לראש השב"כ המיועד אין ולא תהיה השפעה כלשהי על כך. למרות זאת ועל מנת למנוע לזות שפתיים, הבהיר ראש הממשלה בהודעה שיצאה מלשכתו כי ברור לו שראש השב"כ לא יעסוק כלל בחקירות אלה" (סעיף 16 למכתב).
115. עוד הוסיף וטען מר פוקס, כי "אף במקרים שבהם יש ניגוד עניינים מסוים, וכאמור אין זה המקרה שלנו קיומו של צורך גורם לכללי ניגוד העניינים לסגת". כך נטען, בהקשר זה, כי "בית המשפט העליון מנהל שוב ושוב הליכים הנוגעים לסמכויותיו, חרף ניגוד העניינים שבכך – בשל טענת הצורך. הדברים האמורים עשרות מונים כאשר מדובר בצורך להבטיח את שלומם של אזרחי המדינה ולוחמיה בעיצומה של מלחמה רב זירתית" (סעיף 17 למכתב).
116. בהמשך הדברים יתייחסו העותרים לשגיאות העולות ממכתבו זה של מזכיר הממשלה, המדגישות את הפגמים המשפטיים, העובדתיים והפרוצדורליים שכרוכים בהתנהלות המשיבים 1-2.
- העתק מכתבו של מזכיר הממשלה מיום 25.5.2025 מצ"ב **כנספה 10**.
117. בהמשך לאמור, בישיבת הממשלה שהתקיימה ביום 26.5.2025,⁸⁹ נמסרה הצהרה לפיה המשיבה 1 מקדמת בברכה את כוונתו של המשיב 2 למנות את האלוף (במיל') זיני לתפקיד ראש השב"כ; זאת, על אף פסק דינו של בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ**, ובניגוד לחוות דעתה של המשיבה 5.
118. ביום 26.5.2025 פנו העותרים, פעם נוספת, אל המשיבים. במכתב זה נטען, כי "החלטתו" של המשיב 2 למנות את האלוף (במיל') זיני לתפקיד ראש השב"כ התקבלה בניגוד לקביעות שנקבעו בפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ** ולהנחיות משפטיות מחייבות. בנסיבות אלה, כך נטען, "ההחלטה" האמורה נעדרת כל תוקף משפטי (סעיף 5 למכתב). כמו כן, הודגש כי:

"כל הליך שבמסגרתו יוצע מועמד לראשות השב"כ על ידי ראש הממשלה, שר בממשלתו או על ידי הממשלה במליאתה, יהיה נגוע בניגוד עניינים חריף ועמוק. זאת מכיוון שראש הממשלה שולט במידה רבה (ויש שיאמרו אף מוחלטת) בממשלה ובשריה, ולפיכך ניגוד העניינים החריף שבו הוא נתון דבק גם בהם" (סעיף 8 למכתב).

⁸⁸ יוסי יהושע, טובה צימוקי, נטעאל בנדל איתמר אייכנר "בלי להתייעץ איתו: הרמטכ"ל עודכן דקות לפני הודעת נתניהו על מינוי אלוף לראש השב"כ" **Ynet** (23.5.2025) <https://www.ynet.co.il/news/article/rkdwx6bee>

⁸⁹ כך כעולה מדיווחים בתקשורת וממכתבו של המשיב 6 שיוזכר להלן.

119. אשר על כן, ובהתאם לקביעות בית המשפט הנכבד בעניין **נציב שירות המדינה ובעניין הדחת ראש השב"כ**, שניתנו רק ימים ספורים קודם לכן, הודגש כי:

"קיים צורך לגבש באופן מידי הליך הולם למינוי ראש השב"כ הבא, אשר ינטרל את ניגוד העניינים החריף בו מצויים הממשלה והעומד בראשה ביחס למינוי וימנע החדרת שיקולים פוליטיים ושיקולים זרים אחרים – **וזאת כבר בשלב איתור המועמדים לראשות השב"כ**" (סעיף 32 למכתב).

120. בהתאם לכך, התבקשה המשיבה 5 "לפעול לגיבוש הליך שבמסגרתו יאותרו המועמדים לראש השב"כ הבא על ידי ועדה ניטרלית מקצועית, במסגרת הליך תחרותי, בהתאם לעקרונות שהותוו בעניין נציב שירות המדינה", וכן הודגש כי "ככל שלא תודיעונו בהקדם על כך שבכוונתכם לפעול בדרך זו, מרשינו שומרים על זכותם להביא את הסוגייה להכרעתו של בית המשפט" (סעיפים 38-39 למכתב).

העתק מכתב העותרים למשיבים מיום 26.5.2025 מצ"ב **כנספה 11**.

121. בסמוך לאחר שליחת מכתב זה, נשלח מכתב מטעם המשיבה 5 למשיב 2, בו הודגש כי בשים לב לקביעות בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ** "ובהתבסס על התשתית העובדתית הנוגעת לעניין" הרי "[ש]אתה מצוי בניגוד עניינים אשר מונע את עיסוקך, במישרין או בעקיפין, במינוי ראש השב"כ או ממלא מקומו". בהתאם לאמור הובהר, כי "החלטתך בעניין האלוף זיני, שהתקבלה במצב של ניגוד עניינים, תוך התעלמות מהקביעות בפסק הדין וההנחיות המשפטיות, פסולה ובלתי חוקית". למכתב זו צורפה חוות הדעת מטעם המשיב 6, המקובלת על המשיבה 5, בה צוין כאמור כי היא כוללת מתווה משפטי המאפשר קידום מידי של הליך מינוי חדש ותקין (נספחים 2-3 לעתירה).

IV.2.d. **חוות הדעת של המשיב 6**

122. בחוות דעתו של המשיב 6 צוין, כי בהתבסס על פסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**, המשיב 2 היה נגוע "בניגוד עניינים חמור" בהתייחס לניסיון לקדם את מינויו של האלוף (במיל') זיני. אשר על כן, הוא פעל בניגוד להכרעת בית המשפט הנכבד ותוך הפרה מודעת של הנחיות משפטיות מחייבות; שכן, נקבע כי לא ניתן לנתק בין הקביעות שנקבעו בנוגע להדחת ראש השב"כ ובין מינוי אפשרי של ראש שב"כ תחתיו, זאת מאחר "[ש]כשם שראש הממשלה היה מצוי בניגוד עניינים בכל הנוגע לעיסוק בהפסקת כהונתו של ראש השב"כ היוצא, הרי שהוא מצוי בניגוד עניינים אף במה שנוגע למינוי ראש השב"כ הבא" (סעיף 28 למכתב). בהתאם לאמור, נקבע כי "החלטתו" לקדם את המינוי פסולה ובלתי חוקית.

123. במבט צופה פני עתיד, נקבע כי על המשיב 2 להימנע מעיסוק בכל דרך, הן במישרין הן בעקיפין, במינוי ראש שב"כ או ממלא מקומו, "למצער עד לסיום החקירות". אשר על כן נקבע, כי על מנת לאפשר מינוי של ראש שב"כ, יש מקום להעביר את סמכותו של המשיב 2 להציע מועמד לשר אחר, תוך שימוש בסעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, שכן אין באישור המינוי על ידי המשיבה 1 כדי לרפא את ניגוד העניינים האמור.

124. בפרט, נקבע כי בשים לב לחשש שהשר שייבחר ישמש כ"זרועו הארוכה" של המשיב 2 ומאחר שזה "זיהם" כבר את הליך המינוי בפעולתו הבלתי חוקית, הרי שיש "**לקיים את הליך המינוי מראשיתו ולהחיל עליו כללים קפדניים**". כמו כן, הודגש כי "**ספק אם ניתן יהיה למנות לתפקיד את האלוף זיני**", משום "[ש]קיים חשש ממשי וכבד ביותר" כי השר הרלוונטי יציע למשיבה 1 את המועמד שבו מעוניין המשיב 2, האלוף (במיל') זיני, ללא הפעלת שיקול דעת עצמאי (סעיף 37 למכתב).

125. בנוסף הודגש, כי הודעת לשכת המשיב 2 שלפיה ראש השב"כ הבא לא יעסוק בחקירות הנוגעות ללשכתו אינה מצויה בסמכותו של ראש הממשלה, משום שהגורם המוסמך לעסוק בכך הוא המשיבה 5. יתר על כן, הודגשה חיוניות מעורבותו של ראש השב"כ בחקירות מעין אלה (סעיפים 29 ו-31 למכתב).

126. בנסיבות אלה, נקבע כי כדי לאפשר מינוי של ראש שב"כ, על המשיבה 1 להעביר את סמכותו של המשיב 2 להציע מועמד לשר אחר, באישור הכנסת, תוך שימוש בסעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה. הודגש, כי אילו היה המשיב 2 מקיים את חוות הדעת המשפטית שנמסרה לו מאת המשיבה 5, ונמנע מקידום מינוי האלוף (במיל') זיני, היה מקום לבדוק שאין מדובר בשר שגילה את עמדתו לגבי המינוי.

127. ואולם, מאחר שהממשלה כולה הצהירה כי היא תומכת במינוי, הרי שלא ניתן עוד לעשות זאת. בנסיבות אלה, נקבע כי ישנו קושי משמעותי במינוי האלוף (במיל') זיני, כך "[ש]ספק אם ניתן יהיה לרפא את הפגמים המצטברים" שנפלו בהליך.

128. יתר על כן, צוין כי בשים לב להצהרת המשיבה 1 כולה, וכפועל יוצא מהמעמד המיוחד שנתן לראש הממשלה, הרי שישנו חשש כי עצם העברת הסמכות לשר אחר "לא תספיק כדי להתגבר על הפגמים הכבדים שכבר דבקו בהליך ועל החשש המובנה כי בנסיבות שנוצרו השר המוסמך ישמש כ'זרוע הארוכה' של ראש הממשלה כאמור". בנסיבות אלה, כך נקבע, נדרשות ערובות "הליכיות משמעותיות", אשר יבטיחו כי השר הנדון יפעיל את שיקול דעתו כראוי ובהתאם לדין (סעיף 38 למכתב).

129. דבר זה יובטח, כך לשיטת המשיב 6, באמצעות שתי ערובות פרוצדורליות עיקריות, כדלקמן:

129.1. **קיום ההליך "מראשיתו"** – כך, הודגש כי על ההליך להתקיים "מראשיתו", כלומר לשיטת המשיב 6, "ללא דעה קדומה המבוססת על ההליך הפגום שניהל ראש הממשלה". במסגרת זו, השר המיועד נדרש לקבוע בעצמו את זהות המועמדים שעומדים בקריטריונים, זאת בליווי היעוץ המשפטי לממשלה, כאשר הראיונות שיערכו יתועדו "באופן מדויק" ו"על-ידי גורם משפטי". כן הודגש, כי על החלטת השר בדבר הצעת המועמד "להיות מנומקת" (סעיף 39 למכתב).

129.2. **הצגת הנתונים לפני הוועדה המייעצת** – עוד נקבע, כי כלל הנתונים הרלוונטיים למינוי יוצגו בפני הוועדה המייעצת, אשר תקיים "בחינה דקדקנית" של טוהר המידות במינוי, כפי שנקבע בהחלטה 3839 (סעיף 40 למכתב).

129.3. יוער, כי באותה העת, הרכב הוועדה המייעצת אשר היה בכשירותו לדון במינוי ראש שב"כ כלל שני חברים בלבד – כבוד הנשיא (בדימ') אשר גרוניס, יו"ר הוועדה, ומר משה טרי, נציג ציבור. שכן, כאמור לעיל, פרופ' טליה איינהורן מנועה מלעסוק בכך, זאת מאחר שבנה, ישראל איינהורן, מעורב בפרשת המימון הקטארי ואף זומן לחקירה בעניין; וכן, מפני שמאז יום 4.4.2025, אז פקע מינויים של עו"ד רואי כחלון ומר עדן בר טל לתפקיד ממלאי מקום נציב שירות המדינה (כל אחד בתחומים אחרים, נוכח מניעותו של עו"ד כחלון מעיסוק בנושאים מסוימים), נציבות שירות המדינה פועלת ללא נציב.

129.4. להשלמת התמונה ייאמר, כי בהמשך הדברים, ביום 9.6.2025, הודיע המשיב 2 על מינוי פרופ' דניאל הרשקוביץ, נציב שירות המדינה בדימוס, לתפקיד מ"מ נציב שירות המדינה.

IV.3.4. השתלשלות העניינים לאחר פרסום חוות הדעת

130. משהתקרב מועד פרישתו של ראש השב"כ, מר רונן בר, ונוכח העובדה שהוועדה המייעצת חסרה שני חברים והליך מינוי ראש השב"כ טרם החל, פנו העותרים למשיבים, באמצעות הח"מ, ביום 5.6.2025. במכתב זה, עמדו העותרים על החשש כי, בדומה למצב שהפך שגרתי ממש בשירות המדינה, גם תפקיד ראש השב"כ יאויש באופן זמני, על ידי ממלא מקום. הודגש, כי מצב דברים זה אינו רצוי.

131. יחד עם זאת, צוין כי ככל שימונה ממלא מקום, בראי ניגוד העניינים בו מצויים המשיבים 1-2, בשים לב לעקרונות חוק השב"כ, חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959 ("חוק המינויים") ותקנון שירות המדינה ("התקשי"ר"), על מנת להבטיח את הרציפות התפקודית הנדרשת לשב"כ בשעת מלחמה ולמנוע החדרה שיקולים

פוליטיים – הרי "ש" המינוי היחיד שיהא מצוי במתחם הסבירות הוא אחד מבין שני הסגנים המכהנים של ראש השב"כ" (סעיף 17 למכתב).

132. עוד צוין במכתב מיום 5.6.2025 כי "מרשינו מסתייגים מההנחיות האמורות" (הכוונה היא לחוות הדעת של המשיב 6, מיום 26.5.2025), זאת משום "שלשיטתם אין בהן כדי לנטרל את ניגוד העניינים החמור בו מצויים הממשלה והעומד בראשה". יחד עם זאת, בשים לב לכך שמינוי קבע לא עמד על הפרק באותה העת, ובשים לב לכך שמהצהרות המשיבים 1-2 ומהתנהלותם עלה כי אין בכוונתם לפעול בהתאם לחוות הדעת, בחרו העותרים שלא להרחיב בכך באותה המסגרת, ובהתאם גם לא להגיש עתירה לבית המשפט הנכבד (סעיף 11 למכתב).

העתק מכתב העותרים למשיבים מיום 5.6.2025 מצ"ב **כנספה 12**.

133. בהמשך לאמור, ביום 12.6.2025, הודיע המשיב 2 על מינוי סגנו של ראש השב"כ, ש', לתפקיד מ"מ ראש השב"כ לתקופה של חודש, או עד להשלמת מינויו של האלוף (במיל') זיני.

134. יום לאחר מכן, פרצה המלחמה בין מדינת ישראל ובין איראן, ובהמשך הדברים, ביום 15.6.2025, פרש מר רונן בר מתפקידו כראש השב"כ.

IV.ד.4. העתירה בעניין גואילי

135. כאמור לעיל, מיד לאחר פרסום חוות דעתו של המשיב 6 סברו העותרים כי נפלו בה פגמים חמורים, המצדיקים את ביטולה, ואף פנו למשיבים במכתב מיום 5.6.2025 באותו עניין, אשר לא ניתן לו מענה עד עתה. יחד עם זאת, לנוכח הכלל שלפיו בית המשפט הנכבד לא יזקק לעתירה בטרם קיבלה הרשות המוסמכת החלטה סופית לגופו של עניין,⁹⁰ העותרים סברו כי עליהם להמתין עד להתבהרות התמונה בנוגע למתווה מינוי ראש השב"כ; זאת, לבטח בשים לב לכך שמהתנהלות המשיבים 1-2 ומהצהרותיהם, עלה כי אין בכוונתם לפעול בהתאם לחוות הדעת.

136. ביני לביני, ביום 8.6.2025, הוגשה לבית המשפט הנכבד העתירה בעניין **גואילי**, בה נתבקש בין היתר "סעד הצהרתי לפיו חוות הדעת [...] על ההנחיות שהופיעו בה [...] – בטעות יסודה והיא בטלה". כאמור, ביום חמישי האחרון, 19.6.2025, קבע בית המשפט הנכבד (כבוד המשנה לנשיא נ' סולברג), כי עתירה זו תועבר לדיון בפני הרכב (כבוד הנשיא י' עמית, כבוד השופט א' שטיין וכבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ) ביום 25.6.2025.

137. בנסיבות אלה, כאמור לעיל, העותרים סבורים כי היעילות הדיונית מחייבת כי בית המשפט הנכבד יידרש לכלל העתירות העוסקות בהליך מינוי ראש השב"כ, ולכן פעלו להגשת העתירה לבית המשפט הנכבד, בסמוך לאחר מתן ההחלטה המוזכרת, לאחר מיצוי הליכים כדון, לרבות שליחת שלושה מכתבים בנדון למשיבים (אשר לא זכו למענה).

138. כאמור ברישא, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע כי עתירה זו תידון במאוחד יחד עם העתירה בעניין **גואילי** (בג"ץ 18133-06-2025), ביום 25.6.2025, וזאת לשם היעילות הדיונית.

V הטיעון המשפטי

V.א. המשיבים 1-2 מצויים בניגוד עניינים ביחס למינוי ראש שב"כ וכבר הוכח כי ניסו להשתמש לרעה בסמכויות השב"כ

139. מכל האמור לעיל עולה, כי המשיב 2 מצוי בניגוד עניינים בכל הנוגע להצעת מועמדותו ולמינויו של ראש שב"כ. ניגוד העניינים בו מצוי המשיב 2, בהקשר זה, נקבע בפסק דין חלוט שניתן על ידי בית המשפט הנכבד אך לפני

⁹⁰ העתירה המוקדמת בעניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 4.

שבועות אחדים. משכך, קביעה זו מהווה מעשה בית דין (מסוג של השתק פלוגתא) – המונע מהמשיבים (כולם) לטעון אחרת.

140. יתר על כן, כפי שראו העותרים להלן, בנסיבות אלה ניגוד העניינים שבו מצוי המשיב 2, העומד בראשה של המשיבה 1 מקרין על יכולתה של הממשלה כולה לעסוק במינוי ראש השב"כ הבא, זאת מהחשש כי השפעתו של המשיב 2 על המשיבה 1 תפגע באופן מובנה בתקינות המינוי. חשש זה מציב גם את המשיבה 1 כולה במצב של ניגוד עניינים ביחס למינוי ראש שב"כ ומחייב מהלכים מתקנים, שיפיגו את החשש האמור.

141. כפועל יוצא מכך, המשיבים 1-2 מנועים מלעסוק בהצעת מועמד לתפקיד ראש השב"כ, זאת בלא שיתקיים הליך הולם שינטרל את ניגוד העניינים האמור. מעורבות בלא הליך כאמור, אם כן, היא פסולה מבחינה משפטית ואין לה כל תוקף.

142. כפי שנפרט בהרחבה להלן, קיימת חשיבות רבה בהקפדה על קיום הליך תקין וראוי בענייננו, מאחר שכאמור לעיל, ראש השב"כ הוא "שומר סף מובהק". יפים לעניין זה דברי הנשיא עמית בעניין **נציב שירות המדינה**, כדלקמן:

"בשל חשיבותם היסודית של שומרי הסף לתקינותו של השירות הציבורי ולשימור מערך האיזונים השברירי ממילא בשיטת המשטר שלנו, מתחדד הצורך להבטיח את קיומו של הליך מינהלי תקין וממצה באשר למינויים או להמשך כהונתם של שומרי סף [...] בהתאם, על בית המשפט לוודא 'בשבע עיניים' את התקיימותו של הליך תקין כאמור – על מנת למנוע מהלכים שיש בהם, במכוון או שלא במכוון, כדי להחליש את מעמדם ואת עצמאותם של שומרי הסף".⁹¹

143. זאת ועוד, על מצב דברים זה יש להשקיף תוך התייחסות לתמונה הכוללת, שלפיה זה מספר שנים שאנו עדים להחלשה ולניסיונות "חיסול" שיטתיים של שומרי סף בשיטת המשטר הדמוקרטית בישראל.⁹² במצב דברים זה, יש להתאים את הליך המינוי למציאות בשטח, במטרה להבטיח את מימוש עקרון הממלכתיות הלכה למעשה.⁹³ אשר על כן, ובשל הצורך למנות ראש שב"כ בדרך הולמת, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לקדם את גיבושו של הליך כאמור, כמבוקש ברישא, אשר על אודותיו יורחב להלן.

1.א.V. האיסור על הימצאות בניגוד עניינים

144. האיסור על הימצאות במצב של ניגוד עניינים נמנה עם כללי הצדק הטבעי,⁹⁴ ומהווה עיקרון יסוד בשיטתנו המשפטית.⁹⁵ בהתאם לכלל האוסר על הימצאות בניגוד עניינים, נאסר על עובד ציבור או על כל אדם אחר הממלא משרה ציבורית, "להימצא במצב שבו קיים **פוטנציאל** לניגוד עניינים בין תפקידו או חובותיו הציבוריות ובין אינטרס אחר שיש לו כאדם פרטי או כנושא תפקיד ציבורי אחר" (ההדגשה במקור).⁹⁶

145. מדובר באמת מידה משפטית,⁹⁷ הנבחנת לפי סטנדרטים אובייקטיביים,⁹⁸ אשר לה תכלית צופה פני עתיד. דהיינו, מטרתה היא "למנוע את הרע בטרם יארע",⁹⁹ ולאפשר לעובד הציבור "לבצע את תפקידו הציבורי ללא משוא

⁹¹ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 29 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁹² עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 89 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁹³ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 85 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 14 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

⁹⁴ עניין **הסדר ניגוד העניינים**, בפסקה 20 לפסק דינה של הנשיאה חיות; בג"ץ 531/79 **סיעת "הליכוד" בעיריית פתח-תקוה נ' מועצת עיריית פתח-תקוה**, פ"ד לד(2) 569, 566 (1980) (להלן "**עניין סיעת הליכוד**").

⁹⁵ בג"ץ 1213/24 **ארגון לביא נ' שר המשפטים**, פסקה 7 (19.2024) (להלן "**עניין לביא**").

⁹⁶ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 72 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: עניין **הסדר ניגוד העניינים**, בפסקה 20 לפסק דינה של הנשיאה חיות; עניין **סיעת הליכוד**, בעמוד 572.

⁹⁷ עניין **הסדר ניגוד העניינים**, בפסקה 20 לפסק דינה של הנשיאה חיות.

⁹⁸ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 72 לפסק דינו של הנשיא עמית.

⁹⁹ עניין **סיעת הליכוד**, בעמוד 572.

פנים¹⁰⁰. אם כן, האיסור על ניגוד עניינים הוא איסור מניעת, שנועד "למנוע מלכתחילה מצב שיעמיד את בעל התפקיד בפיתוי, בבחינת 'אל תביאונו לידי ניסיון'".¹⁰¹

146. לאיסור על ניגוד עניינים תכליות נוספות, ובהן שאיפה להבטיח שבעת מילוי תפקידם, משרתי הציבור ישקלו רק שיקולים שעניינם טובת הציבור בכללותו, זאת ללא השפעות חיצוניות או שיקולים זרים וכן להבטיח את אמון הציבור בהם.¹⁰²

147. בשל העובדה שתכלית הכלל היא צופה פני עתיד, הטוען לקיומו של ניגוד עניינים אינו נדרש להראות שהחלטה מסוימת התקבלה במשוא פנים או מתוך שיקולים זרים,¹⁰³ זאת בשל "ההבחנה הקטגורית" בין דיני ניגוד העניינים ובין דיני השיקולים הזרים; שהלוא, "דיני ניגוד העניינים עוסקים בבחינת **תקינותו של ההליך המינהלי**" בעוד "[ש]עילת השיקולים הזרים ממוקדת בבחינת **אופן הפעלתו של שיקול הדעת**".¹⁰⁴ אשר על כן, עצם ההימצאות במצב שבו קיים פוטנציאל לניגוד עניינים – **היא שאסורה**.¹⁰⁵

148. עוד יש להדגיש, כי ישנם סוגים שונים של ניגודי עניינים, ובפרט ניתן לחלקם לניגוד עניינים שלטוני או מוסדי, הנובע ממילוי תפקיד ציבורי, ולניגוד עניינים אישי, הנובע מאינטרס אישי של בעל התפקיד.¹⁰⁶ יוער, כי הסוג השני הוא "המקרה הגרעיני והחמור ביותר של ניגוד עניינים", ולפיכך "ההכרעה השיפוטית באשר לקיומו של חשש ממשי לניגוד עניינים היא פשוטה יחסית".¹⁰⁷ בהתאם לכך, ניגוד עניינים כאמור משמיע גם סטנדרט ביקורת שיפוטית שונה.¹⁰⁸ כפי שראו העותרים להלן, זהו מצב הדברים בענייננו.

149. יוער, כי אין הכרח להצביע על כך שעובד הציבור מצוי במצב של ניגוד עניינים, אלא די בכך **שקיים חשש סביר כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים**.¹⁰⁹ טענה שכזו, ככלל, נדרשת להתבסס על ראיות ברורות.¹¹⁰ אולם בענייננו, כפי שראו העותרים להלן, לכל הפחות בנוגע למשיב 2, שאלה זו נדונה והוכרעה זה מכבר, אך לאחרונה, בפסק דין חלוט שניתן על ידי בית המשפט הנכבד. אשר על כן, **מושתקים המשיבים (כולם) בהשתק פלוגתא מהעלאת כל טענה סותרת בנדון בעניין המשיב 2**.

150. מכל מקום יודגש, כי קבלת החלטה במצב של ניגוד עניינים מהווה **פגם מינהלי חמור בהליך קבלתה**.¹¹¹ פעולה בניגוד עניינים, לאחר שבעל התפקיד הוזהר מפורשות ובכתב על ידי היועצת המשפטית לממשלה, אף מהווה מעילה בחובה של כל שר, קל וחומר של ראש הממשלה, לפעול בהתאם לחוקי מדינת ישראל. אם כן, פעולה בניגוד עניינים הסותרת חוות דעת מחייבת של היועצת המשפטית לממשלה היא פעולה בלתי חוקית, וכך יש להתייחס אליה.

¹⁰⁰ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 72 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁰¹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 73 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁰² בג"ץ 3500/22 **עיריית מעלות תרשיחא נ' שרת הפנים**, פסקה 21 (5.2.2023) (להלן "**עניין מעלות תרשיחא**"), והאסמכתאות שם; בג"ץ 415/19 **לוי נ' שר הפנים**, פסקה 16 (21.4.2020) (להלן "**עניין לוי**"); עניין **סיעת הליכוד**, בעמודים 571-572.

¹⁰³ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 73 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁰⁴ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 34 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז; ראו גם: עניין **לוי**, בפסקה 19.

¹⁰⁵ ראו למשל: עניין **לוי**, בפסקאות 16 ו-19; בג"ץ 6299/21 **עמותת עורכי דין לקידום מנהל תקין נ' מועצה מקומית כעביה טבאש חג'אג'רה**, פסקה 24 (8.11.2023); עניין **סיעת הליכוד**, בעמוד 572.

¹⁰⁶ דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** 535 (כרך א' 2010) (להלן "**ברק-ארז**"); בג"ץ 1893/23 **ארגון לביא נ' היועצת המשפטית לממשלה**, פסקה 3 (22.3.2023); בג"ץ 11745/04 **רמות למען הסביבה נ' המועצה הארצית לתכנון ולבניה**, פסקה 15 (4.9.2008).

¹⁰⁷ **ברק-ארז**, בעמוד 535.

¹⁰⁸ ראו למשל: עניין **לביא**, בפסקה 8; בג"ץ 5623/21 **עסיס נ' ועדת החקירה הממלכתית לחקר אסון הר מירון**, פסקה 16 (17.10.2021) (להלן "**עניין עסיס**").

¹⁰⁹ עניין **הסדר ניגוד העניינים**, בפסקה 36 לפסק דינה של הנשיאה חיות; עניין **לביא**, בפסקה 8; עניין **עסיס**, בפסקה 16; **ברק-ארז**, בעמודים 541-540.

¹¹⁰ ראו למשל: עניין **מעלות תרשיחא**, בפסקה 25, והאסמכתאות שם.

¹¹¹ ראו למשל: בר"מ 4443/03 **עיריית חולון נ' רשות שדות התעופה**, פסקה 55 (17.7.2011) (להלן "**עניין עיריית חולון**"); בג"ץ 7767/07 **אסרף נ' שר הפנים**, פסקה 17 (27.3.2008) (להלן "**עניין אסרף**"); בג"ץ 9485/05 **עזרא נ' ועדת המשנה לנושאים טכנוניים עקרוניים (ולנת"ע)**, פסקה 21 (30.1.2012) (להלן "**עניין עזרא**").

V.א.2. העובדות המציבות את המשיב 2 בניגוד עניינים

151. העובדות המציבות את המשיב 2 בניגוד עניינים ביחס לעומד בראשות השב"כ פורטו בהרחבה לעיל (פרקים IV.א.-ג. שלעיל) והן עולות גם מחוות הדעת השונות שפרסמו המשיבים 5-6, ומתגובת המשיבה 5 לעתירות ההדחה. יתר על כן, הן נדונו בהרחבה והוכרעו בפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**.
152. בתמצית יוזכר, כי כפי שנקבע באותו עניין, חקירות פרשת המימון הקטארי ופרשת הדלפת המסמכים המסווגים, הציבו את המשיב 2 בניגוד עניינים ביחס לעומד בראשות השב"כ, זאת בשל ההשפעה הפוטנציאלית של החקירות על תדמיתו הפוליטית והציבורית, כמו גם בשל הקשר הקרוב שלו עם הנחקרים, יועציו הקרובים ביותר.
153. יתר על כן, המשיב 2, כמו גם המשיבה 1, מצויים בניגוד עניינים מובנה אל מול השירות בכלל, והעומד בראשו בפרט, נוכח שאיפתם להטיל את האחריות לאירועי יום ה-7.10.2023 על השירות, להבדיל מעל הדרג המדיני. דברים אלה נלמדים, כאמור, מסמיכות הזמנים שבין פרסום תחקירי השירות על אודות יום ה-7.10.2023, וקידום מהלך ההדחה.
154. זאת ועוד, ניסיונותיו המוכחים של המשיב 2, אשר חלקם כלל לא הוכחו לפני בית המשפט הנכבד, לבצע שימוש פסול בשב"כ, באמצעות ראש השב"כ, בניגוד להוראות הדין – מציבות אותו, גם כן, בניגוד עניינים ביחס לעומד בראשות השב"כ.
155. ודוק: מהותו של ניגוד העניינים הוא בשאיפתו האישית של המשיב 2 לשרת את האינטרס האישי שלו, לשבש את המשפט הפלילי המתנהל נגדו ולסכל מחאה אזרחית לא-אלימה נגדו, הפוגעת בכוחו האישי והפוליטי.

V.א.3. המשיבים (כולם) מושתקים בהשתק פלוגתא מהעלאת טענה כי המשיב 2 אינו מצוי בניגוד עניינים

156. כאמור, עובדת הימצאותו של המשיב 2 בניגוד עניינים ביחס לגורם המכהן בראשות השב"כ נדונה והוכרעה בפסק דין סופי (שהפך מאז חלוט) רק לפני כ-30 ימים. בנסיבות אלה, מובן כי המשיבים אינם רשאים לשוב ולחזור על כל טענה סותרת, שהועלתה ונדחתה במסגרת הדיון בעניין **הדחת ראש השב"כ** – אם מכוחה של דוקטרינת מעשה בית דין "ואם מתוך מטרה שזמנו של בית המשפט לא יבוזבז לריק"¹¹².
157. כידוע, דוקטרינת מעשה בית דין, ובתוכה הכלל בדבר השתק פלוגתא, חלים גם בהליכים המתקיימים לפני בית המשפט הגבוה לצדק;¹¹³ לא כל שכן, כאשר בית המשפט הגבוה לצדק נדרש להכריע בפלוגתא שנדונה והוכרעה זה מכבר בהליך שהתקיים לפניו קודם לכן. יפים לעניין זה דברי המלומד, פרופ' רוזן-צבי, שציין בספרו כי **"פשיטא שעל פלוגתא שהוכרעה על ידי בג"ץ במסגרת הליך אחד חלק השתק כאשר היא עולה לדיון פעם נוספת בבג"ץ או בערכאה אחרת שסדרי הדין הנוהגים בה דומים לאלו הנוהגים בבג"ץ"**.¹¹⁴

¹¹² בג"ץ 4047/05 פרחי נ' שר הפנים, פסקה 2 (28.6.2005).

¹¹³ ראו, מני רבים: בג"ץ 69709-08-24 קלדרון נ' היועצת המשפטית לממשלה, פסקה 9 (8.9.2024); בג"ץ 4800/19 ועד שכונת צור באהר נ' מנהל קשת צבעים (הגדר), פסקה 9 (22.9.2019); בג"ץ 5193/18 ועד תושבי הכפר אלח'אן אלאחמר נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פסקה 12 (5.9.2018).

¹¹⁴ יששכר רוזן-צבי **הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים** 995 (מהדורה שלישית – דיגיטלית (2025) (להלן "רוזן-צבי").

158. כפי שנקבע לא אחת בפסיקת בית המשפט הנכבד, על מנת שייקבע כי חל השתק פלוגתא בנוגע לפלוגתא מסוימת, נדרשים להתקיים חמישה תנאים, כדלקמן: ¹¹⁵

158.1. קיומה של זהות עובדתית ומשפטית בין הפלוגות הרלוונטיות;

158.2. לצד שנגדו מועלית טענת ההשתק ניתן יומו בבית המשפט;

158.3. פסק הדין כלל הכרעה פוזיטיבית בפלוגתא;

158.4. ההכרעה בפלוגתא הייתה חיונית לפסק הדין;

158.5. פסק הדין הוא סופי.

159. **כלל התנאים האמורים התקיימו בענייננו.**

160. **ראשית**, הפלוגתא הרלוונטית בנדון – דהיינו, היותו של המשיב 2 במצב של ניגוד עניינים בנוגע לזהות הגורם המכהן בראשות השב"כ, זהה הן מבחינה עובדתית והן מבחינה משפטית. כפי שיראו העותרים להלן, האבחנה שביקש לבצע מזכיר הממשלה במכתבו המוזכר לתנועה לאיכות השלטון, חסרת כל בסיס ואין בה כדי לקעקע את הקביעות הנחרצות שקבע בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ**.

161. **שנית**, למשיבים כולם ניתן יומם בבית המשפט, ואף אושר להם ייצוג נפרד. יתר על כן, בית המשפט הנכבד חרג מסדרי הדין הנוהגים לפניו ברגיל, וערך בירור עובדתי מעמיק יותר מהמקובל, עת שאיפשר לצדדים להגיש תצהירים מפורטים מטעמם, אפשרות אשר בה עשה שימוש המשיב 2.

162. **שלישית**, כאמור לעיל, פסק הדין כלל הכרעה פוזיטיבית ומפורטת בנוגע להיותו של המשיב 2 במצב של ניגוד עניינים, תוך שקיים דיון מעמיק בנסיבות השונות שמציבות אותו במצב דברים כאמור.

163. **רביעית**, ההכרעה בפלוגתא, דהיינו בשאלה האם המשיב 2 היה נתון במצב של ניגוד עניינים, הייתה חיונית לפסק הדין, וכבוד הנשיא עמית, כמו גם כבוד השופטת ברק-ארז, אף חזרו והדגישו בפסק דינם מספר פעמים, **עד כמה חיונית ההכרעה בפלוגתא זו**. ¹¹⁶

164. **חמישית**, לא זו בלבד שפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ** הוא "סופי", אלא שמדובר גם בפסק דין חלוט, זאת בשים לב לכך שחלף המועד להגשת בקשה לדיון נוסף. ¹¹⁷

165. הנה כי כן, המשיבים 1-2 מנועים מהעלאת טענה כי המשיב 2 אינו מצוי בניגוד עניינים בנוגע להדחת ראש שב"כ, מקום בו קביעה זו נקבעה בפסק דין מחייב וחלוט על ידי בית המשפט הנכבד. בהמשך פרק זה, יראו העותרים להלן, כי ניגוד עניינים בנוגע להדחת ראש השב"כ, כמוהו כניגוד עניינים בנוגע למינוי ראש השב"כ, מקל וחומר (פרק V.א.5 להלן). **אשר על כן, השתק פלוגתא זה, חל גם בענייננו.**

4.א.V. העובדות המציבות את המשיבה 1 בניגוד עניינים

166. כפי שהראו העותרים עד כה, המשיב 2 מצוי בניגוד עניינים בנוגע למינוי והדחת ראש השב"כ בהתאם להכרעות החלוטות בפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**. כפועל יוצא מכך, גם המשיבה 1 כולה מצויה בניגוד עניינים בקשר למינוי והדחת ראש השב"כ.

¹¹⁵ רע"א 60350-12-24 **ראובן נ' עובד**, פסקה 11 (10.6.2025) (להלן "**עניין ראובן**"); ע"א 2661/23 **וינברג נ' סגל**, פסקה 7 (18.12.2023); רע"א 1739/23 **אלד פלאנט בע"מ נ' מנסור**, פסקה 15 (21.5.2023); רע"א 2401/21 **ג'אעוני נ' נחלת שמעון בע"מ**, פסקה 68 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז (1.3.2022) (להלן "**עניין ג'אעוני**"); **רוזן-צבי**, בעמוד 862.

¹¹⁶ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 28 לפסק דינו של הנשיא עמית ובפסקאות 2-4 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

¹¹⁷ תקנה 4 לתקנות סדר הדין בדיון נוסף, התשמ"ד-1984.

167. אכן, בעניין **הדחת ראש השב"כ**, בית המשפט הנכבד העיר, מבלי שהיה צורך לטעת מסמרות בשאלה האם ניגוד העניינים שבו נגוע המשיב 2 "הדביק" את המשיבה 1 כולה בניגוד העניינים, כי "אין לכחד כי בנסיבות העניין עשוי היה להתעורר הרושם שלפיו שרי הממשלה שימשו אך 'כזרועו הארוכה' של ראש הממשלה במהלך הדין וההצבעה", זאת מאחר "[ש]ראש הממשלה היה 'הרוח החיה' מאחורי ההחלטה, הוא שיזם את העלאת סוגיית סיום כהונת ראש השב"כ על סדר יומה של הממשלה, ועל עמדתו והכרעתו נשענו גם חברי הממשלה בהתייחסותם לסוגיה"¹¹⁸.

168. הנה כי כן, ניגוד העניינים החמור והעמוק בו מצוי המשיב 2 מקרין במישרין גם על יכולתה של המשיבה 1 לעסוק בנושא זה; שכן, כללי הצדק הטבעי, ובפרט האיסור על הימצאות בניגוד עניינים, חלים גם כאשר הגורם המצוי בניגוד עניינים הוא חבר בגוף קולגיאלי – כדוגמת ממשלת ישראל – כפי שנקבע בהקשר זה בעניין **הדחת ראש השב"כ**¹¹⁹.

169. יתר על כן, ראש הממשלה אינו חבר "רגיל" בגוף קולגיאלי. כידוע, "ראש-הממשלה הוא אמנם חבר בממשלה, אך מעמדו הוא מעמד מיוחד. הוא ראשה של הממשלה. הוא המרכיב אותה. הוא המעצב את חלוקת התפקידים בה, והוא המנווט את פעילויותיה ואת יעדיה העיקריים"¹²⁰. יפים לעניין זה, דבריו של פרופ' יצחק זמיר, כדלקמן:

"ראש הממשלה אף הוא שר בין השרים. מקובל לומר כי הוא ראשון בין שווים, אך בפועל הוא שווה הרבה יותר. אמנם, החוקים מקנים לו הרבה פחות סמכויות מאשר לרוב השרים, אך לעומנת זאת מוקנית לו מידה רבה של שליטה בשרים. חלק מן השליטה נובע מחוק-יסוד: הממשלה. בין השאר, לפי חוק זה, שעה שראש הממשלה מרכיב את הממשלה, הוא קובע את חלוקת התפקידים בין השרים, הוא מוסמך להציע צירוף שר לממשלה או העברת שר מכהונתו והתפטרותו כהתפטרות הממשלה. נוסף על כך, תקנון הממשלה, שנקבע מכוח סעיף 31(ו) לחוק-יסוד: הממשלה, נותן בידי ראש הממשלה מידה רבה של שליטה על סדר יום של הממשלה. וחשוב מכל, המעמד הפוליטי שלו, ובייחוד המעמד שלו כראש המפלגה הגדולה ביותר בממשלה ובכנסת, נותנים בידי כוח רב. למעשה, הניסיון המצטבר של מדינת ישראל מאז הקמתה מלמד כי ראש הממשלה כוחו עמו לנהל את הממשלה במידה רבה לפי רצונו"¹²¹.

170. ואמנם, סעיף 4 לחוק-יסוד: הממשלה קובע כי "שר אחראי בפני ראש הממשלה לתפקידים שעליהם ממונה השר", ומשמעות הדברים היא כי "השרים נושאים באחריות ישירה בפני ראש הממשלה על התפקידים שעליהם הם ממונים"¹²².

171. זאת ועוד, סעיף 22(ב) לחוק-יסוד: הממשלה מקנה לראש הממשלה סמכות להעביר שר מכהונתו – סמכות אשר פורשה באופן רחב בפסיקת בית המשפט הנכבד¹²³. מובן, כי יש בסמכות רחבה זו, כמו גם בכוחו של ראש הממשלה להשפיע על עתידם הפוליטי של השרים, כדי להשליך על תלותם של השרים בראש הממשלה, ועל נכונותם לפעול במטרה לממש את רצונותיו¹²⁴.

172. בדומה לכך, בפסיקת בית המשפט הנכבד צוין, רק לאחרונה, כי תיקון לחוק יסוד שתכליתו להיטיב עם ענייני האישיים של ראש הממשלה הוא פגום מיסודו, שכן נפסק כי "מקום שבו הרוב הפוליטי ברשות המכוננת מתגייס לתקן חוק יסוד לצורך מתן מענה נקודתי לעניינו של אדם ספציפי, טמונה בכך חומרה מיוחדת [...] והדברים יפים

¹¹⁸ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 88 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹¹⁹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 86 לפסק דינו של הנשיא עמית; בג"ץ 11269/03 **כמאל נ' שר המשפטים**, פ"ד נט(3) 205, 216-219 (2004).

¹²⁰ בג"ץ 5261/04 **פוקס נ' ראש-ממשלת ישראל, אריאל שרון**, פ"ד נט(2) 446, 461 (2004) (להלן "**עניין פוקס**"); ראו גם: בג"ץ 11205-11-24 **משמר הדמוקרטיה הישראלית נ' ראש הממשלה**, פסקה 15 (7.11.2024) (להלן "**עניין הדחת גלנט**"); עניין **הטלת המנדט**, בפסקה 3 לפסק דינו של השופט מינץ; שמעון שטרית **הממשלה: הרשות המבצעת – פירוש לחוק יסוד: הממשלה** 411-412 (מסדרת פירוש לחוקי היסוד יצחק זמיר עורך (2018) (להלן "**שטרית**")).

¹²¹ יצחק זמיר **הסמכות המינהלית כרך א' – המינהל הציבורי** 439 (מהדורה שנייה מורחבת 2010); ראו גם: **שטרית**, בעמוד 410.

¹²² עניין **הדחת גלנט**, בפסקה 15.

¹²³ עניין **פוקס**, בעמודים 463-466; עניין **הדחת גלנט**, בפסקה 16.

¹²⁴ השוו: בג"ץ 2412/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת**, פסקה 22 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז (3.1.2024) (להלן "**עניין הנבצרות**").

מקל וחומר בהינתן העובדה שאותו אדם מכהן כראש הממשלה¹²⁵ אין כל חולק, כי דברים אלה, שנאמרו בהתייחס לכינון חוק יסוד במליאת הכנסת, חלים מקל וחומר בכל הנוגע לקבלת החלטה מינהלית במליאת הממשלה, כבענייננו.

173. העברת הסמכות להצעת המועמד לראשות השב"כ לאחד משרי הממשלה אין בה כדי לנטרל את ניגוד העניינים; שכן, כפי שיצוין לעיל, קיימת תלות מובנית בין חברי הממשלה – השרים, ובין העומד בראשה. כאמור לעיל, גם המשיב 6 עמד על קושי זה, בחוות הדעת מיום 26.5.2025 (סעיף 38 לחוות הדעת).
174. יתר על כן, מובן כי נסיבות העניין בכללותן – החל מהליך הדחת ראש השב"כ והמשך בהליך ראש השב"כ – מלמדות על כך שהמשיב 2 היה "הרוח החיה" מאחורי ההליכים בכללותם, כאשר אין ספק כי השרים, לרבות כל שר שיוטל עליו להציע מועמד, כמו גם המשיב 1, ישמשו בהמשך בתור "זרועו הארוכה"¹²⁶. מכל האמור עולה, כי גם המשיב 1 עצמה מצויה בניגוד עניינים בנוגע למינוי והדחת ראש השב"כ.

5.א.5. ניגוד עניינים ביחס לפיטורי ראש השב"כ כמוהו כניגוד עניינים ביחס למינוי ראש השב"כ

175. ניגוד העניינים בו מצוי המשיב 2, כפי שנקבע בפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**, ובו גם מצויה המשיב 1 באשר לפיטורי ראש השב"כ – חל, ואף ניתן לומר ביתר שאת, ביחס למינוי ראש השב"כ הבא.
176. כאמור, בכל הנוגע למשיב 2, ענייננו בניגוד עניינים **אישי** הנובע מהאפשרות שישפיע באמצעות ראש השב"כ על מהלכי החקירה בפרשת המימון הקטארי ופרשת הדלפת המסמכים המסווגים; ומשאיפתו להשתמש בכלי השב"כ, באמצעות ראש השב"כ, על מנת לשבש את משפטו, לצנן מחאה אזרחית ולהטיל את האחריות למחדל יום ה-7.10.2023 על השירות.
177. מובן, אם כן, כי אותו "חשש מפני שימוש לרעה בסמכות לסיים את כהונת ראש השב"כ לצורך השפעה על מהלכי החקירות" המהווה "פוטנציאל של ממש לקיומו של ניגוד עניינים"¹²⁷ – קיים לגבי **הסמכות למנות ראש שב"כ**; שהלוא, על מהלכי החקירות ניתן להשפיע, באותו האופן, ואף ביתר שאת, על ידי מינוי ראש שב"כ, כאשר למשיב 2 יש סיבה להניח כי יקדם מהלכים אשר יישאו חן בעיניו.
178. דברים אלה אמורים, מטבע הדברים, גם ביחס לחשש כי המשיב 2 ינסה להמשיך ולהשתמש בכלי השב"כ, באמצעות ראש השב"כ, על מנת לפגוע במחאה אזרחית, לשבש את משפטו ולהטיל את האחריות על אירועי יום ה-7.10.2023 על הנהגת הארגון היוצאת; שכן, גם במקרה זה, המשיב 2 יכול לפעול למינוי גורם אשר, למיטב אמונתו (ואף יתכן שלאחר בירור עמו) – יפעל בדרך זו.
179. החלטת המשיבים 1-2 למנות ראש שב"כ מטעם היא המהלך המשלים לשרשרת ארוכה יותר של מהלכים, שתחילתה כאמור לעיל, בפרסום תחקירי יום ה-7.10.2023, בחקירות בלשכת המשיב 2, בניסיונותיו הפסולים להשתמש לרעה בשב"כ ובהדחת ראש השב"כ הקודם.
180. אותו ניגוד עניינים בו היו מצויים המשיבים 1-2 ביחס להליך ההדחה, חל גם ביחס להליך מינוי ראש השב"כ הבא. מתן אפשרות למשיבים 1-2 למנות ראש שב"כ, בעודם מצויים בניגוד עניינים שכזה, תאפשר למשיבים 1-2 ליהנות מפרי הבאוושים שבהדחת ראש השב"כ היוצא, לאחר שחזרו בהם ממנה – החלטה שלגביה נקבע על ידי בית המשפט הנכבד כי היא אינה חוקית. אם לא די בכך שמינוי שכזה נוגד את כללי הצדק הטבעי, מאחר שנעשה בניגוד עניינים, והוא מעורר חשש חמור מפגיעה בעקרונות יסוד דמוקרטיים ומשימוש לרעה בשב"כ – **הרי שהוא גם נוגד את העקרון שלפיו אין חוטא יוצא נשכר**.

¹²⁵ עניין **הנבצרות**, בפסקה 10 לפסק דינה של הנשיאה (בדימי) חיות.

¹²⁶ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 88 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹²⁷ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 84 לפסק דינו של הנשיא עמית.

181. זהו המקום להתייחס לשגיאות המשפטיות שהופיעו במכתבו של מזכיר הממשלה, מר פוקס, מיום 25.5.2025, וכך גם בתגובתו של המשיב 2 לבקשה למתן צו ביניים בעניין **גואילי** (סעיף 31 לתגובה). כאמור, במכתבו של מזכיר הממשלה, מר פוקס, מיום 25.5.2025, נטען כי "סוגיית מינוי ראש שב"כ חדש" נדונה על ידי בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ** ואף "עמדה בפני בג"ץ לאורך כל ההליך וטופלה על ידו בשלב צו הביניים במרכיבים שאותם נמנע מלהמשיך ולקבוע בפסק הדין" (סעיף 2 למכתב).
182. כאמור לעיל, האמור בתגובה ובמכתב מאפשר להבין את התנהלותם הפסולה של המשיבים 1-2 במכלול ההליכים הקשורים במינוי ובהדחת ראש השב"כ, וזאת גם על רקע העובדה שהם בוחרים, פעם אחר פעם, להתעלם מחוות דעת משפטיות-מחייבות שנמסרו להם, בניגוד לדין.¹²⁸
183. לגופם של דברים יובהר, כי בניגוד לנטען, סוגיית מינוי ראש שב"כ חדש לא "עמדה בפני בג"ץ לאורך כל ההליך", שכן לא נתבקש צו על-תנאי בעניין זה במסגרת העתירות, ומקריאת פסק הדין ברור כי סוגיה זו לא נדונה ולא הוכרעה (וזאת, בין היתר, מכיוון שדובר בסוגיה מוקדמת, אשר לא הייתה בשלה לקיום דיון משפטי, לא כל שכן הכרעה בה, באותו המועד).
184. אשר על כן, ממילא לא ניתן לטעון כי יש בעובדה שלא נקבעה קביעה אופרטיבית בעניין הליך מינוי ראש השב"כ הבא, כדי להוביל למסקנה שהמשיבים 1-2 אינם מצויים בניגוד עניינים בנוגע למינוי; שכן, כך או כך, לא היה זה השלב לדון במינוי ראש השב"כ. לפיכך, לא ניתן לטעון כי חל מעשה בית דין, במובן של **השתק עילה**, שכן העילה הנוגעת למינוי ראש השב"כ הבא לא הועלתה בפני בית המשפט הנכבד, וממילא לא ניתן היה להעלותה באותו השלב.¹²⁹
185. עוד יודגש, כי יש מקום לדחות גם את הטענה לפיה, בעובדה שסוגיית מינוי ראש שב"כ חדש "טופלה" על ידי בית המשפט הנכבד "בשלב צו הביניים", יש כדי לשנות ממסקנה זו. כוונתו של מר פוקס בהקשר זה היא, ככל הנראה, להחלטת כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ מיום 25.3.2025, בגדרה נדחתה בקשת המשיבה 5 מיום 24.3.2025 להרחיב את הצו הארעי שניתן קודם לכן, כך שלא תתאפשר "תחילת תהליכי הבחירה והראיונות של ראש שירות חדש או של ממלא מקום" (סעיף 10 לבקשה) (או לחלופין, להחלטת בית המשפט הנכבד מיד עם תום הדיון בעתירות ההדחה, בעניין מתן צו ביניים (החלטה מיום 8.4.2025)).
186. ואולם, מובן כי בקשה זו, ככל בקשה למתן צו ארעי או צו ביניים, נועדה לתמוך בצו על-תנאי העיקרי שנתבקש במסגרת אותה העתירה, והוא ביטול הדחת ראש השב"כ, דהיינו במטרה למנוע מצב בו מתן סעד אופרטיבי בנדון יהפוך בלתי אפשרי או בלתי מעשי. דברים אלו נלמדים גם מתוכן בקשת המשיבה 5 עצמה (ראו סעיף 10 לבקשה).
187. ההחלטה בבקשה למתן צו ארעי ניתנה בטרם התקיים דיון בעתירה, ללא בירור עובדתי, בטרם הוגשו תצהיריהם של המשיב 2 וראש השב"כ היוצא, וכמובן בטרם ניתן פסק דינו החלוט של בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ**. לפיכך ברור כי אין בה כדי להשליך על קביעותיו של בית המשפט הנכבד בסוגיית המינוי. כוחם של דברים אלה יפה, גם לעניין צו הביניים שניתן ביום 8.4.2025, לאחר קיום הדיון בעתירה; שכן, גם צו זה ניתן בטרם הוגשו התצהירים מטעם הצדדים ובטרם ניתנה הכרעת בית המשפט הנכבד בפסק הדין החלוט.

¹²⁸ ראו למשל: בג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון**, פסקה 84 (25.6.2024); בג"ץ 4267/93 **אמיתי – אזרחים למען מינהל תקין וטוהר המידות נ' ראש ממשלת ישראל**, פ"ד מז(5) 441, 473 (1993); בג"ץ 3094/93 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממשלת ישראל**, פ"ד מז(5) 404, 425 (1993).

¹²⁹ לאבחנה בין השתק עילה ובין השתק פלוגתא, ראו למשל: **רוזן-צבי**, בעמוד 796; עניין **ראובן**, בפסקה 11; עניין **ג'אעוני**, בפסקה 33 לפסק דינו של השופט סולברג; ע"א 1041/97 **סררו נ' נעלי תומרס בע"מ**, פ"ד נד(1) 642, 649 (2000).

188. מכל מקום, מה **שכן** נקבע בפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ** הוא כי המשיב 2 מצוי בניגוד עניינים ביחס לזהות הגורם שמכהן בראשות השב"כ, זאת בשל צבר הנסיבות שתואר לעיל. כאמור, על ממצא עובדתי זה **כן** חל מעשה בית דין, במובן של **השתק פלוגתא**, אשר כוחו יפה גם להליך דין.
189. במכתבו של מר פוקס נטען גם כי מאחר "[ש] החקירות בעניין קטר מנוהלות על ידי השב"כ ומשטרת ישראל ומלוות ומפקחות על ידי היועצת המשפטית לממשלה" הרי "[ש] לראש השב"כ המיועד אין ולא תהיה השפעה כלשהי על כך" (סעיף 16 למכתב). כאמור, מדובר בהצגה שגויה של מצב הדברים, שכן כפי שנטען על ידי המשיבה 5 ונקבע גם בפסק הדין – "ראש השב"כ, מתוקף אחריותו כמי שעומד בראש השירות, מעורב בניהול החקירות באופן אישי והחלטות עקרוניות בעניין מהלכי החקירה מובאות לאישורו".¹³⁰
190. אם כן, כיצד בכל זאת מצאו להם המשיבים 1-2 דרך להתמודד עם הקושי האמור? לטענת מר פוקס, "הבהיר ראש הממשלה בהודעה שיצאה מלשכתו כי ברור לו שראש השב"כ לא יעסוק כלל בחקירות אלה" (סעיף 16 למכתב).¹³¹ גם מהלך זה ממחיש את הפגמים החמורים בהתנהלותם של המשיבים 1-2.
191. **ראשית**, כפי שנקבע לא אחת, בפרט בעניין ניגודי העניינים הנוגעים למשיב 2 – הסמכות להכריז על קיומו של ניגוד עניינים, ולקבוע את ההשלכות הנובעות ממנו, בהיותן סוגיות משפטיות באופיין אינה מצויה בידי המשיבים 1-2, אלא בידי המשיבה 5.¹³²
192. **שנית**, אף אם היה בסמכותו של המשיב 2, או בסמכותה של המשיבה 1, לקבוע הנחיות הנוגעות להשלכות ניגוד העניינים שבו הם עצמם מצויים, מובן כי לא היה בידם לקבוע כי ראש השב"כ לא יעסוק בחקירות הנוגעות למשיב 2 ולשכתו; שכן, מצב דברים כאמור הוא בדיוק מצב הדברים אותו ניסו לקדם המשיבים 1-2 באמצעות הדחת ראש השב"כ, דהיינו – **הסרת ראש השב"כ מעיסוק בחקירות**, ואשר נקבע כי הם היו מצויים בניגוד עניינים בקשר אליו.
193. הנה כי כן, כפי שכבר הדגישו העותרים לעיל, אין כל הבדל בין קביעה כי אדם פלוני לא יעסוק בחקירות מסוימות ובין קביעה כי אדם פלוני כן יעסוק בחקירות אלה. יתר על כן, מובן כי הותרת חקירות כה משמעותיות ללא "ראש", מקום בו מעורבותו של ראש השב"כ כה היא חיונית ונדרשת, בין היתר, כדי לתאם מהלכי חקירה עם משטרת ישראל והיועצת המשפטית לממשלה – **היא בלתי מתקבלת על הדעת** ואף מעוררת חשש מפעולה בניגוד עניינים חמור, **שמא מדובר בחבלה מכוונת בחקירות**.
194. **שלישית**, וזאת עיקר, נפקות "ההצעה" של מר פוקס כי ראש השב"כ הבא לא יעסוק בחקירות, היא הלכה למעשה, עריכת הסדר ניגוד עניינים עבור ראש השב"כ, חלף עריכת הסדר ניגוד עניינים עבור הגורמים שמצויים בניגוד עניינים, המשיבים 1-2.
195. אולם, כידוע, הדרך שהוכרה בפסיקה במצב דברים כאמור, והיא שמקובלת בשירות הציבורי, היא כי מקום בו גורם מסוים מצוי בניגוד עניינים, הרי שייקבעו הגבלות מסוימות על כהונתו שלו-עצמו,¹³³ ולא על כהונתו של גורם אחר.
196. כך קובע, בפרט, סעיף 7(א) להודעה בדבר כללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, תשס"ג-2003 ("כללי ניגוד העניינים"), אשר לפיה "בכל מקרה שיש לשר ענין אישי בפעולה או בהחלטה, שיש בה כדי להשפיע על הענקת טובת הנאה או זכות, **אסור לו להשתתף בכל דרך שהיא בפעולה או בקבלת ההחלטה**".

¹³⁰ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 83 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹³¹ ראו גם: סעיף 31 לתגובת המשיב 2 לבקשה למתן צו ביניים בעניין **גואילי** מיום 18.6.2025.

¹³² עניין **הסדר ניגוד העניינים**, בפסקאות 19-26 לפסק דינה של הנשיאה חיות.

¹³³ ראו למשל: **ברק-ארז**, בעמודים 550-551.

197. יתר על כן, כך נעשה בעבר גם בעניינו של המשיב 2 עצמו, עת שנערך עבורו הסדר ניגוד עניינים המונע ממנו "מעורבות במינויים והליכי מינויים של בכירים ביועץ המשפטי לממשלה, במשרד המשפטים ובמשרת ישראל המטפלים בהליך הפלילי נגד ראש הממשלה או שיש ביכולתם להשפיע עליו, וכן עניינים הנוגעים למעמד ולמילוי תפקידים של גורמים אלה";¹³⁴ זאת, תחת פתרון היפותטי ובלתי מתקבל על הדעת, הדומה להצעת מר פוקס, שלפיו גורמים אלה לא יעסקו במשפטו של המשיב 2.
198. כפועל יוצא מכך, גם "הצעתו" של מר פוקס כי ראש השב"כ הבא לא יעסוק בחקירות הנוגעות ללשכת המשיב 2 אינה מצויה בסמכות המשיבים 2-1, נוגדת את העקרונות הנוגעים לאיסור על הימצאות בניגוד עניינים, עצם העיסוק של הממשלה בכך הוא חמור, וממילא אין בה כדי לרפא את ניגוד העניינים העמוק והחמור בו מצויים המשיבים 2-1.
199. בשולי הדברים יוזכר, כי במכתבו של מר פוקס נטען גם כי "בית המשפט העליון מנהל שוב ושוב הליכים הנוגעים לסמכויותיו, חרף ניגוד העניינים שבכך – בשל טענת הצורך". אשר על כן, נטען כי כוחם של דברים אלה יפה גם בעניין ניגוד העניינים בו מצויים המשיבים 2-1, זאת בשל "[ה]צורך להבטיח את שלומם של אזרחי המדינה ולוחמיה בעיצומה של מלחמה רב זירתית" (סעיף 17 למכתב).
200. ואולם, השוואה זו, בין ניגוד העניינים הנוטען של שופטי בית המשפט הנכבד בנוגע לעתירות העוסקות בסמכויותיו, ובין ניגוד העניינים בו מצויים המשיבים 2-1 – יסודה, גם כן, בשגיאה משפטית גסה. כאמור לעיל, קיימת הבחנה יסודית בין ניגוד עניינים מוסדי ובין ניגוד עניינים אישי, אשר מנביעה גם הבדל בסטנדרט המשפטי החל בכל אחד מהמקרים (ראו לעיל פסקה 147).
201. הדוגמה הנוגעת לעתירות הנוגעות לסמכויות בית המשפט הנכבד, עניינה בניגוד עניינים מוסדי, הנובע מכך שהכרעת בית המשפט הנכבד באותן עתירות עשויה להשפיע על הליכים נוספים הנידונים על ידו. בהקשר זה, קיימת גם הוראת דין ספציפית, שלפיה "שופט רשאי לשבת בדיון אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות".¹³⁵ דהיינו, קיימת הוראה ספציפית המכירה בחריג הצורך בנסיבות העניין.
202. לעומת זאת, בענייננו, כאמור לעיל, מדובר בניגוד עניינים אישי, הנובע מחקירות הנוגעות לסביבתו של המשיב 2, מההשפעה על משפטו ועל מחאות נגדו ונגד המשיבה 1 כולה, וכן מרצונם של המשיבים 2-1 להטיל את האחריות למחדל יום ה-7.10.2023 על השב"כ. מדובר, אם כן, בניגוד עניינים מסוג שונה לחלוטין. יתר על כן, כפי שיראו העותרים להלן, קיימים פתרונות נוספים אשר יבטיחו, מחד גיסא, את המשך הרציפות התפקודית של השב"כ, אך מאידך גיסא, יאפשרו לנטרל, ולו באופן חלקי, את ניגוד העניינים בו מצויים המשיבים 2-1. בנסיבות אלה, לא ניתן לטעון לקיומו של צורך.
203. כעולה מהאמור, המשיבים 2-1 מצויים בניגוד עניינים חמור ביחס להצעת מועמד לתפקיד ראש השב"כ, ואף הוכח כי נעשו על ידם ניסיונות מובהקים להשתמש לרעה בשב"כ (באמצעות ראשי השב"כ הקודמים) לטובת קידום אינטרסים אישיים ופוליטיים אסורים.

ב. V. עקרון הממלכתיות הקבוע בחוק השב"כ מחייב הליך מינוי שימנע פוליטיזציה של השירות

204. כפי שצינו העותרים לעיל, קבלת החלטה בניגוד עניינים מהווה פגם מינהלי חמור בהליך קבלתה, והיא מצדיקה על דרך הכלל את ביטול ההחלטה.¹³⁶

¹³⁴ עניין הסדר ניגוד העניינים, בפסקה 9 לפסק דינה של הנשיאה חיות.
¹³⁵ סעיף 77א(3א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984.
¹³⁶ עניין עיריית חולון, בפסקה 55; עניין אסרף, בפסקה 17; עניין עזרא, בפסקה 21.

205. כאמור לעיל, תכליתו של הכלל האוסר על הימצאות במצב של ניגוד עניינים היא "למנוע את הרע בטרם יארע", דהיינו – למנוע חדירה של שיקולים זרים להליך קבלת החלטה מינהלית. בענייננו, הרע אירע כבר מספר פעמים בעבר – החל במשימות הפסולות שהוטלו על ידי המשיב 2 על ראש השב"כ ועל מר יורם כהן (ראש השב"כ בשנים 2011-2016); המשך בהדחה הבלתי חוקית של ראש השב"כ, בניגוד לעמדת הייעוץ המשפטי ובמצב שבו המשיבים 2-1 מצויים בניגוד עניינים; וכלה בניסיון למנות את האלוף (במיל') זיני, גם כן, בניגוד לעמדת הייעוץ המשפטי ובמצב של ניגוד עניינים. לצד דברים אלה, יש גם להזכיר את ההנחיה הפסולה של המשיב 2 לראש השב"כ, שלפיה עליו להימנע מציות לפסיקה מחייבת של בית המשפט העליון במקרה של התנגשות חוקתית (אשר לא הוכחה בתצהירו של המשיב 2).

206. מצב דברים זה מחייב הקפדה יתרה על כללי הצדק הטבעי, ובהם האיסור על הימצאות במצב של ניגוד עניינים, על מנת למנוע חדירה של שיקולים פוליטיים לפעילות שירות הביטחון הכללי, אשר תוביל לפגיעה בממלכתיותו ואף בדמוקרטיה כולה.

207. יתר על כן, בראי האמור לעיל, הצורך בקיום הליך הולם למינוי ראש השב"כ הבא, יוסיף לעמוד בתוקפו אף לאחר השלמת החקירות בסביבת המשיב 2; זאת, נוכח החשש החמור והמוכח משימוש לרעה בסמכויות השב"כ. כפי שצוין בית המשפט הנכבד בהקשר זה בעניין **נציב שירות המדינה**:

"המשפט צריך להתאים עצמו למציאות המשתנה, ומתחזק לאין שיעור הצורך בקביעת ערובות של ממש להגנה על תכליתו העצמאית, הממלכתית והא-פוליטית של תפקיד נציב שירות המדינה, אל מול ניסיונות של הדרג הפוליטי לחתור תחתיו ולהחזיר שיקולים פוליטיים אל שורותיו של השירות הציבורי הממלכתי".¹³⁷

208. **נאמנו של הציבור, ולא נאמנם של הממשלה או של ראש הממשלה.**¹³⁸

209. ודוק: הכפיפות לעקרון הממלכתיות לא חלה רק על השב"כ עצמו, אלא גם על הממשלה ועל ראש הממשלה, הממונה על השב"כ מטעמה של הממשלה, כפי שעמדה על כך כבוד השופטת ברק-ארז:

"אכן, כפיפותו של השב"כ לממשלה היא נקודת המוצא לדיון, והדבר עולה בבירור מסעיפי החוק. אולם, החוק עצמו כולל גם מגבלות ביחס לכפיפות זו, בלשון ברורה וחד-משמעית: "לא תוטל על השירות משימה לשם קידום אינטרסים מפלגתיים-פוליטיים" (סעיף 4(ג)). כאן יש להטעים כי הוראה זו – "לא תוטל" – מופנית אל מי שמטיל על השב"כ משימות, כלומר: אל הממשלה ואל ראש הממשלה, הממונה על השב"כ מטעמה. הנדבך המשלים מצוי בחלקו האחר של סעיף זה, הקובע בכלליות כי "השירות יפעל באורח ממלכתי". בהתאמה, ומתוקף תפקידו, ראש השב"כ אחראי אף הוא להבטחתו של עיקרון חשוב זה. לשון החוק היא ברורה והדברים אינם משתמעים לשתי פנים: החוק אינו מקנה לממשלה, ובכלל זה לראש הממשלה, סמכות גורפת לתת לשב"כ ולעומד בראשו כל הוראה אופרטיבית שבה יחפצו. מנקודת מבטי, הדברים אמורים בראש ובראשונה ביחס להוראות פרטניות בעניינים הנוגעים להפעלת סמכויות כלפי אזרחים".¹³⁹

210. בחירת המחוקק לעגן את עקרון הממלכתיות דווקא בחוק השב"כ אינה מקרית. היא נובעת מהחשש כי ייעשה שימוש לרעה בכלים העוצמתיים והחודרניים שמסורים בידי השב"כ כנגד אזרחים, באופן שיפגע באורח אנוש בעקרונות יסוד דמוקרטיים, בחירויות האדם והאזרח במדינה, עד כדי סיכון עצם היכולת לקיים בחירות חופשיות, שוות ותחרותיות, ולקיים חברה דמוקרטית במדינת ישראל, כפי שציינו העותרים לעיל.

211. ודוק: **בין ראש הממשלה לבין ראש השב"כ מתקיים מתח מובנה**, הנובע מהחשש כי ראש הממשלה, כל ראש ממשלה, יבקש לרתום את יכולותיו החודרניות של השב"כ למען אינטרסים אישיים ופוליטיים, כדי לבצר את

¹³⁷ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 62 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹³⁸ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 25 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹³⁹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 11 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

מעמדו השלטוני.¹⁴⁰ עקרון הממלכתיות המעוגן בחוק השב"כ נועד להבהיר, כי ראש השב"כ **נדרש לעמוד בפרץ ולבלום ניסיונות של הממשלה, ושל ראש הממשלה בפרט, לעשות שימוש לרעה בסמכויות הארגון**. במובן זה, ראש השב"כ הוא **שומר סף מובהק** האמון על טוהר השימוש בכוחו העצום של השב"כ, כך שייעשה בהתאם לשלטון החוק ובגדרי ייעודו ותפקידיו בלבד, מתוך מחויבות לתפקידו כ"נאמן ציבור".

212. מכאן, על מנת שעקרון הממלכתיות יתקיים, יש צורך להבטיח שראש השב"כ יהיה **עצמאי מקצועית ובלתי-תלוי**, בפרט בכל הנוגע לעניינים אופרטיביים של אכיפת חוק כלפי אזרחים.¹⁴¹ בהקשר זה יש חשיבות מיוחדת להקפיד הקפדה בלתי מתפשרת על קיומן של ערובות מספקות שיבטיחו כי דרך מינויו ופיטוריו של ראש השב"כ תעשה בהליך ענייני ובלתי-תלוי.

213. חוק השב"כ כמו גם פסיקתו של בית המשפט הנכבד מדגישים, אפוא, את הצורך לאזן בין עקרון כפיפות השירות לממשלה ולעומד בראשה מזה, ובין עקרון הממלכתיות ואי-התלות של השב"כ מזה.

214. **כפיפות ללא ממלכתיות לא רק שחותרת תחת החוק, אלא שהיא גם מהווה פתח מסוכן מאין כמותו להפיכת השב"כ למשטרה חשאית רבת עצמה בשירות השלטון – דבר שאין להשלים עימו בחברה דמוקרטית**. חרף זאת, המשיבים 1-2 מוכיחים כי הם מכירים אך ורק בצד אחד של המשוואה – בכפיפות השירות לממשלה, בעוד שאת עקרון הממלכתיות לא זו בלבד שהם אינם מכבדים, אלא שהם חותרים תחתיו באופן שיטתי, בוטה ומופגן.

215. להלן נציג, באופן בלתי ממצה, כמה דוגמאות מובהקות לקו פסול זה שבו המשיבה 1 נוקטת להחלשת עצמאותם של שומרי הסף שלהם חשיבות במערך האיזונים והבלמים של השיטה, ושל ראש השב"כ בפרט:

216. **ראשית**, החלטת הממשלה חסרת התקדים בתולדות המדינה להדיח את ראש השב"כ היוצא, רונן בר, מבטאת – הן בתוכנה והן בדרך קבלתה – דוגמה בוטה מאין כמותה לדריסה של עקרון הממלכתיות ואי-התלות של השב"כ בידי הממשלה. הדברים עולים במפורש מפסק דינו של בית משפט נכבד זה בעניין **הדחת ראש השב"כ**, שם נקבעו הדברים הבאים:

"ביום 20.3.2025 קיבלה ממשלת ישראל החלטה חסרת תקדים בקורותיה של המדינה – להורות על סיום כהונתו של ראש שירות הביטחון הכללי. החלטה זו התקבלה בהליך לא תקין, מבלי שהסוגיה הובאה בפני הוועדה המייעצת בסתירה להחלטות ממשלה קודמות; ההחלטה התקבלה תוך הפרת כללי ניגוד העניינים; ללא תשתית עובדתית נאותה; ותוך הפרת זכות הטיעון של ראש השב"כ. חומרת הפגמים בהחלטה והצטברותם – כל אלה מעידים על זניחת מושכלות יסוד הנוגעים לשירות הביטחון הכללי ולמעמדו של ראש השב"כ כבעל תפקיד ממלכתי א-פוליטי ובלתי תלוי, אשר חב בראש ובראשונה חובת נאמנות לציבור".¹⁴²

217. מההנמקות שעמדו ביסוד החלטת המשיבה 1 להדיח את ראש השב"כ, כמו גם מההנמקות שהועלו מטעמה במסגרת ההליך שהתנהל בפני בית המשפט הנכבד, משתקפת תפיסה פסולה מן היסוד, הרואה בראש השב"כ משום משרת אמון, באופן המעניק לממשלה והעומד בראשה סמכות מוחלטת להדיחו. מדובר, בתפיסה החותרת באופן יסודי תחת תעקרון הממלכתיות ואי-התלות של השב"כ. בעניין זה נקבעו בעניין **הדחת ראש השב"כ** הדברים הבאים:

"טענת בא כוח ראש הממשלה והממשלה שלפיה סמכות הממשלה לסיים את כהונת ראש השב"כ היא "סמכות מוחלטת במובן המהותי שלה" (פרוטוקול הדיון מיום 8.4.2025, בעמ' 32, ש' 26), היא טענה אשר עומדת בסתירה לעיקרון עצמאותו ואי-תלותו של ראש השב"כ".¹⁴³

218. **שנית**, במהלך ההליך שהתנהל בפני בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ** נחשפה תמונה מבהילה, לא

¹⁴⁰ כהן ובכר, בעמוד 8.

¹⁴¹ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקאות 43-45 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם בפסקה 10 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

¹⁴² עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 104 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁴³ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית.

פחות, באשר להתנהלותו הפסולה של המשיב 2 כלפי השב"כ, החותרת תחת כל ערך ממלכתי. בתוך כך, הוגשו במסגרת ההליך שני תצהירים מטעם ראש השב"כ היוצא, מר רונן בר, ומטעם ראש השב"כ לשעבר, מר יורם כהן. במסגרת תצהירים אלו הועלו טענות חמורות מאין כמותן באשר לניסיונות חוזרים ונשנים של ראש הממשלה נתניהו לעשות שימוש פסול בכלים של השב"כ כדי לקדם אינטרסים פוליטיים ואישיים, וזאת בניגוד ליעודו ולתפקידו הממלכתיים של השב"כ, שעל אודותיהם הרחבנו לעיל בפרק IV.ב. שלעיל.

219. לתצהיריו של בר צורף גם חלק חסוי שנחשף לעיניו של בית המשפט הנכבד. התצהירים כמו גם החלק החסוי מהווים ראיות מינהליות מובהקות. עוד יודגש, כי חלק מהטענות שהועלו בתצהירים לא הוכחו ע"י המשיב 2 (למשל הטענה לדרישות חריגות של ראש הממשלה מראש השב"כ בר לפעול נגד מחאה פוליטית נגדו; הטענה שביקש מראש השב"כ לציית לו ולא לבג"ץ בעת משבר חוקתי).

220. הטענות שהועלו ע"י שני ראשי השב"כ במסגרת תצהיריהם בהליך **צריכות לזעזע את אמות הִסְפִּים של מדינת ישראל**. טענות אלו הן קריאת אזהרה חמורה, כי שלטון החוק ועקרון הממלכתיות מצויים בסכנה ממשיה. לא ניתן, ואסור, לעבור לסדר היום על אזהרות כה חמורות, כאילו דבר לא קרה. דמוקרטיה חפצת חיים לא יכולה להרשות לעצמה להתעלם מאזהרות כה ברורות וחמורות מצד בכירי מערכת הביטחון, ולטאטאן מתחת לשטיח. לאזהרות חמורות אלה חייבות להיות השלכות מעשיות ברורות. **הן מחייבות, לכל הפחות, מענה מוסדי שיבטיח קיומן של ערובות אפקטיביות לביצוע עצמאותו ואי-תלותו של ראש השב"כ, בפרט בכל הקשור לדרך מינויו ופיטוריו, על מנת למנוע את האפשרות שהשלטון יוכל לעשות שימוש לרעה בכווח החריג של השב"כ נגד אזרחים, ולמען קידום אינטרסים אישיים ופוליטיים**. קל וחומר כשמדובר במינוי בתקופה הסמוכה לשנת בחירות, במצב של קיטוב פוליטי עמוק ותחת ראש ממשלה שגילה דעתו הפסולה בדבר הציפייה לכפיפות ראש השירות לצרכיו ולא להנחיות בית המשפט.

221. **שלישית**, התנהלותם של המשיבים 1-2 לאחר מתן פסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ** מלמדת אף היא על גישתם הדורסנית כלפי עקרון הממלכתיות.

222. כאמור, בסמוך לאחר מתן פסק הדין פנתה המשיבה 5 למשיב 2 והבהירה לו כי בשים לב לקביעת בית המשפט הנכבד, לפיה ההחלטה להביא את סיום כהונת ראש השב"כ בפני המשיבה 1 נעשתה כאשר המשיב 2 היה במצב של ניגוד עניינים, עליו להימנע מכל פעולה הנוגעת למינוי ראש שב"כ קבוע או ממלא מקום, זאת עד להשלמת בחינה משפטית של העניין ויישומו על הנסיבות העובדתיות העדכניות.

223. עוד באותו יום ראש הממשלה מיהר להכריז במסיבת עיתונאים, כי **"פסק הדין שניתן הוא שערורייתי, הוא פוגע בחוק במפורש, הוא פוגע בדמוקרטיה, הוא פוגע בביטחון המדינה [...]** בעצם מקשה על מינוי ראש השב"כ או **פיטורי ראש השב"כ – זה אותו הדבר [...]** ממשלת ישראל בראשותי תמנה ראש שב"כ. זה חיוני לביטחון שלנו ואנחנו נעשה את זה". מדובר באמירות חמורות מאין כמותן, המבטאות זלזול מופגן בעליונות המשפט ובשלטון החוק, ואף מבטאות הסתה נגד בית המשפט הנכבד.

224. למחרת היום, המשיב 2 הודיע על החלטתו למנות את האלוף (במיל') זיני לראש השב"כ הבא – זאת חרף הימצאותו בניגוד עניינים, כפי שנקבע במפורש בפסק דינו של בית המשפט הנכבד, ובניגוד גמור לעמדה הברורה והמחייבת של המשיבה 5, כי הוא מנוע מלעסוק במינוי ראש השב"כ הבא. בהמשך לכך, המשיבה 1 הודיעה כי היא מקדמת בברכה את כוונתו של המשיב 2 למנות את האלוף (במיל') זיני לתפקיד ראש השב"כ. מדובר בהתנהלות מתריסה מאין כמותה של המשיבה 2 והעומד בראשה כלפי הייעוץ המשפטי לממשלה, כלפי עקרון הממלכתיות וכלפי עקרון שלטון החוק.

225. זאת ועוד: כאמור לעיל, מדיווחים בתקשורת עולה, כי ההליך שהוביל את המשיב 2 להכריז על האלוף (במיל') זיני כמועמד הנבחר מטעמו לראשות השב"כ הוא ביטוי נוסף לחתירה תחת עקרון הממלכתיות – הן מצדו של המשיב

2 ואף מצדו של זיני עצמו. כאמור לעיל, ההודעה נמסרה על ידי ראש הממשלה בביקור חטוף ברכב, במהלך סיור בבסיס צאליים, ללא כל עדכון מוקדם של המזכיר הצבאי, ללא ידיעתו של הרמטכ"ל – שנודע לו על ההחלטה דקות ספורות בלבד לפני שפורסמה לתקשורת.

226. הנה כי כן, ההתנהלות הפסולה והאנטי-ממלכתית מלמדת לא רק על המבקש למנות, אלא גם על המועמד מטעמו של המשיב 2. די בהתנהלות פסולה זו כדי לפסול את האלוף (במיל') זיני מלהתמנות לתפקיד הרגיש של ראש השב"כ, המחייב את הנושא בה לנהוג בממלכתיות ובנאמנות לשלטון החוק.

227. **רביעית**, המשיבים 1-2 פועלים ללא הרף מאז הושבעה הממשלה להחלשת שומרי הסף. כך למשל, אך לאחרונה התקבלה החלטת ממשלה להדיח באופן פסול מן היסוד את היועצת המשפטית לממשלה, זאת במסגרת שינוי כללי המשחק תוך כדי המשחק. למהלך מסוכן זה נודעת חומרה יתרה לענייננו בשים לב לכך שמדובר בשומרת הסף החשובה ביותר המפקחת על פעילות השב"כ הנעשית הרחק מעין הציבור. מעבר לכך, אף שניתן לאחרונה פסק דין בעניין **נציב שירות המדינה**, המשיבים 1-2 אינם מציית לו ומבקשים לרוקנו מתוכו. ביטוי לכך נלמד משורת הכרזותיו התמוהות של המשיב 2 על ממלאי מקום לתפקיד נציב שירות המדינה, שעל פני הדברים מתאפיינים בזיקה פוליטית לממשלה ואינם מתאימים לשמש כשומרי סף.

228. ויודגש: מינויו של נציב שירות המדינה הוא בעל השלכה ישירה לענייננו בשים לב לכך שהנציב הוא חבר בוועדה המייעצת שתדון במינוי ראש השב"כ הבא, לפי המתווה הקיים. מהלכים נוספים שאותם מקדמת הממשלה משתקפים בחקיקה שהעבירה להחלשת בית המשפט הנכבד – פוליטיזציה של הוועדה לבחירת שופטים, של נציב תלונות הציבור על שופטים ועוד.

229. לא למותר להפנות בהקשר זה לדבריו של כבוד הנשיא עמית בעניין **נציב שירות המדינה**:

"לפני כחמש שנים, בפסק הדין שעסק בהטלת המנדט להרכבת הממשלה על חבר כנסת שעומד לדין בעבירות על טוהר המידות, ציינתי את הדברים הבאים [...] : 'בימים של פעם, השאלה שאנו נאלצים לדון בה מן הסתם לא הייתה מגיעה לפתחנו. אלה היו הנורמות הציבוריות, נורמות של it is not done, כך, חלק ופשוט. אך נורמות ציבוריות ותרבות פוליטית של פעם, אינן כשל ימינו שלנו. צא ולמד על עומק השינוי שעבר על החברה הישראלית ועל התרבות השלטונית'. למרבה הצער, דברים אלו הפכו מאז לרלוונטיים ביתר שאת. על השחיקה והדריסה העקבית של נורמות ציבוריות-מינהליות-ממלכתיות, שהיו מושכלות יסוד מאז קום המדינה, ניתן ללמוד מהליכים שנדונו בבית משפט זה בשנים האחרונות בסוגיות שעד לאחרונה ניתן היה 'להניח כי במשטר דמוקרטי תקין פשוט לא יקרו' [...] – והדברים ידועים. אף מחוץ לכתלי בית המשפט, חדשות לבקרים נשמעים דיווחים על ניסיונות להחלשת שומרי סף, יוזמות שונות להגברת הפוליטיזציה בשירות הציבורי, ועוד. דומה אפוא כי מדינת ישראל עברה מתרבות פוליטית של it is not done לתרבות של it is now done, בריש גלי ובראש חוצות".¹⁴⁴

230. חומרה יתרה יש בכך שמהלכים אלו נעשים בחסות המלחמה הארוכה בתולדות המדינה, כאשר בעזה נמקים עשרות חטופים.

231. משמעות הדברים השתקפה אף בדבריו של כבוד הנשיא עמית בעניין **נציב שירות המדינה**:

"בנסיבות אלו, המשפט צריך להתאים עצמו למציאות המשתנה, ומתחזק לאין שיעור הצורך בקביעת ערובות של ממש להגנה על תכליתו העצמאית, הממלכתית והא-פוליטית של תפקיד נציב שירות המדינה, אל מול ניסיונות של הדרג הפוליטי לחתור תחתיו ולהחזיר שיקולים פוליטיים אל שורותיו של השירות הציבורי הממלכתי. ובהקשר זה אחזור ואזכיר את דברי השופט מ' חשין (בפסקה 29 לעיל) שלפיהם 'ככל שתחום ה-it isn't done ירחב וילך, כן ייצר וילך תחום התערבותו של בית-המשפט, ולהפך'".¹⁴⁵

232. בשים לב לעוצמת הכלים העומדים לרשות השב"כ, שימוש לרעה בכלים ייחודיים אלה בידי השלטון עלול לסכן באורח חמור עקרונות יסוד דמוקרטיים ובהם חופש הביטוי, חופש ההתארגנות ופעילות פוליטית חופשית והוגנת

¹⁴⁴ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 61 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁴⁵ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 62 לפסק דינו של הנשיא עמית.

– עד כדי סיכון האפשרות להחלפת השלטון באמצעות בחירות חופשיות ושוויוניות. מכאן כי השתלטות פוליטית על השב"כ משמעותה היא סיכון של ריבונות העם ושל המבנה המשטרי.

233. חשש זה מתעצם בשים לב לאופי עבודת השב"כ ועבודת הגורמים המפקחים על השב"כ, שהם מעצם טבעם סודיים ונסתרים מעין הציבור, באופן המגביל את היכולת לקיים ביקורת ציבורית או שיפוטית אפקטיבית על פעולותיו של השב"כ.

V.ג. משפחות החטופים זכאיות לדעת כי בראשות השב"כ עומד אדם שהוא נאמן ציבור ולא נאמן השלטון

234. משפחות החטופים, שיקריהן מוחזקים בעזה זה 626 ימים, החטופים עצמם, ואלו שחזרו לישראל משבי החמאס בחיים ומבקשים להשתקם, זכאים לדעת כי בראשות שירות הביטחון הכללי עומד אדם שהוא נאמן הציבור – ולא נאמן השלטון.

235. השבת החטופים היא אינטרס ציבורי עליון, יסוד מוסרי ומשפטי בליבת האמנה החברתית שבין המדינה לאזרחיה. היא מגלמת את חובתה הבסיסית של מדינה כלפי אזרחיה וחייליה: לא להפקירם בשבי האויב.

236. לראש השב"כ יש תפקיד מפתח בניהול המשא ומתן להשבת החטופים, בתיווך בין הדרג המדיני לגורמים הביטחוניים, בהצגת תמונת מציאות מקצועית בלתי תלויה ונטולת שיקולים פוליטיים, בעיצוב המלצות המערכת ובגיבוש חלופות מדיניות ומבצעיות.

237. זהו תפקיד שמחייב עצמאות, שיקול דעת ממלכתי ואמון ציבורי רחב, שיכול להתקיים רק כאשר ברור שהעומד בראשות הארגון פועל בממלכתיות ומתוך נאמנות מוחלטת לאינטרס הציבורי והלאומי – ולא מתוך נאמנות לשלטון, שלו שיקולים פוליטיים בדבר שרידות הקואליציה.

238. בהקשר זה יודגש, כי כפי שעולה באופן עקבי בסקרים, רוב מכריע בציבור הישראלי תומך בעסקה שתביא להשבת החטופים, גם אם הדבר כרוך בהפסקת הלחימה בעזה. חרף זאת, הממשלה ממשיכה לסכל רצון זה, כאשר יש בסיס איתן לחשוד כי הדבר נובע לא משיקולים ביטחוניים ולאומיים גרידא, אלא מלחצים פוליטיים פנימיים מצד גורמים קיצוניים בקואליציה המאיימים לפרק את המשיבה 1 אם תיחתם עסקה שכזו.

239. במציאות זו, הציבור, ובפרט משפחות החטופים, צריכים לדעת, כי מי שעומד בראשות השב"כ עומד ביושר ובנחישות על דעתו המקצועית מתוך מחויבות לאתוס הבסיסי של "נאמן ציבור" ולעקרון הממלכתיות, ולא משרת את צורכי ההישרדות הפוליטית של המשיבה 1.

240. ודוק: הצורך בערובות שיבטיחו הליך מינוי ענייני ובלתי-תלוי למשרת ראש השב"כ מתחדד ביתר שאת, בשים לב לכך שהמשיב 2 כבר הוכיח כי הוא מוכן לעשות שימוש פסול בסמכויותיו כדי לפגוע במאמץ לשחרור החטופים למען קידום אינטרסים פוליטיים ואישיים.

241. כך, המשיב 2 הודה באופן רשמי, כי הוא זה שהורה לאנשי לשכתו להדליף את המסמך המסווג לעיתון ה-"Bild" הגרמני. מדובר במקרה מובהק של שימוש לרעה מאין כמותו, בסמכויותיו של ראש הממשלה, במטרה להשפיע על דעת הקהל הישראלית ולהטות את השיח בנושא הירצחם המזעזע של החטופים הירש גולברג-פולין, כרמל גת, אורי דנינו, עדן ירושלמי, אלכס לובנוב ואלמוג סרוסי זיכרונם לברכה, על מנת להחליש את המחאה שדרשה עסקת חטופים, ולהציג את המוחים כמשרתים את האינטרס של החמאס. במקרה כה חמור של שימוש לרעה בסמכויות, צריכות להיות השלכות בהיבט המשפטי, שכן כפי שציין בית המשפט בעניין נציב שירות המדינה, על המשפט

להתאים עצמו למציאות המשתנה.¹⁴⁶

242. על רקע זה, החלטת המשיב 2 למנות למשרת ראש השב"כ דווקא אדם שהביע מספר פעמים את התנגדותו לעסקת חטופים, ואף דווח כי הצהיר "אני נגד עסקאות חטופים – זוהי מלחמת נצח", מלמדת כשלעצמה על כוונתו למנות למשרה רגישה זו אדם המחזיק בעמדת קצה אידיאולוגית.¹⁴⁷

243. ודוק: מדובר באמירה פסולה, שמבטאת התנערות מהמחויבות הבסיסית לאמנה החברתית שעליה נשענת מדינת ישראל, שעומדת גם בניגוד חזיתי לעקרון הממלכתיות ולעקרונות היסוד של המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית. עקרון הממלכתיות משמיע מחויבות לפעול לשמירה על עקרונות יסוד של המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית, לרבות החובה כי "המדינה תשקוד על הבטחת שלומם של אזרחיה הנתונים בצרה ובשביה בשל אזרחותם" המעוגנת בסעיף 6(א) לחוק-יסוד: ישראל מדינת הלאום של העם היהודי. זוהי תפיסה החותרת תחת המחויבות החוקתית לזכויות היסוד הבסיסיות לחיים, לשלמות הגוף ולכבוד האדם של החטופים. אדם הנושא בתפקיד רם שמצהיר בפורומים ביטחוניים, כי הוא "נגד עסקאות חטופים", לא כתלות בהערכת מצב מסוימת, אלא כעמדה עקרונית השוללת עסקה באשר היא, מתוך מחויבות "למלחמת נצח", מתנער למעשה מהשיקול הממלכתי, ובוחר לתת עדיפות לתפיסה אידיאולוגית-סקטוריאלית קיצונית ורדיקלית. אדם כזה, בכל הכבוד, לא יכול לזכות באמון הציבור, שברובו הגדול תומך בעסקת חטופים, ובפרט באמון של משפחות החטופים. הוא גם אינו ראוי לכהן בתפקיד כה רגיש כראש השב"כ, המחייב שיקול דעת ממלכתי ונאמנות לאינטרס הציבורי הרחב ולערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, ולא להשקפת עולם אידיאולוגית קיצונית.

V.ד. קביעת ערובות למניעת פוליטיזציה של הליך המינוי לתפקיד ראש השב"כ מתחייבת גם מהצורך לשקם את אמון הציבור, שנפגע אנושות בשל התנהלות המשיבים 1-2

244. ראש השב"כ, המופקד על קודש הקודשים של המדינה, חב חובת נאמנות עליונה כלפי הציבור הישראלי וכלפי שלטון החוק. זוהי תכליתו המרכזית של חוק השב"כ.

245. כדי שיוכל למלא את תפקידיו בהגנה על ביטחון המדינה, על מוסדותיה ועל סדרי המשטר, הופקדו בידי השב"כ סמכויות ייחודיות וכלים עוצמתיים וחודרניים במיוחד, שהשימוש בהם נעשה על פי-רוב באופן חשאי, והרחק מעין הציבור.

246. היקף הסמכויות, עוצמת הכלים והאופי החשאי של פעילות השב"כ, מחייבים קיומן של ערובות משמעותיות, שיבטיחו את לגיטימיות פעולתו של השירות ואת אמון הציבור בו, שהם תנאי יסוד לקיומו של גוף ביטחון בחברה דמוקרטית.

247. אזרחי ישראל זכאים לדעת, כי השימוש בכוח ובסמכויות של השב"כ אינו נעשה אלא למען התכליות שנקבעו בחוק, מתוך מחויבות לעקרון הממלכתיות, ומתוך נאמנות בלעדית לאינטרס הציבורי – ולא בשירות אינטרסים של שלטון כזה או אחר.

248. התנהלות הממשלה והעומד בראשה שתוארה לעיל – הליך ההדחה הפסול מיסודו של ראש השב"כ היוצא; הגילויים החמורים שנחשפו במהלך ההליך שהתנהל בבג"ץ פיטורי ראש השב"כ; הליך המינוי הפסול מיסודו של האלוף זיני – פוגעת באופן אנוש ביכולתו של הציבור לתת אמון בכך שלתפקיד רגיש זה יתמנה אדם שיהיה מחויב כלפי הציבור הישראלי וכלפי שלטון החוק בלבד, וימנע מהשלטון לרתום את כליו העוצמתיים של השב"כ לטובת אינטרסים פוליטיים ואישיים.

¹⁴⁶ עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 85 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁴⁷ בר פלג "דיווח: האלוף זיני אמר במטכ"ל – 'אני נגד עסקאות חטופים, זוהי מלחמת נצח'" הארץ (23.5.2025) <https://www.haaretz.co.il/news/politics/2025-05-23/ty-article/premium/00000196-fe58-da05-ad96-ff9b2b60000>

249. הדברים מקבלים משנה חומרה נוכח **התצהירים החריגים שהגישו שני ראשי שב"כ לשעבר**, שחושפים **דפוס פעולה מסוכן** של המשיב 2, הפועל לרתום את יכולות השב"כ לשירות אינטרסים זרים לתכליות החוקיות שהוגדרו למוסד זה. הדברים מעידים על **שחיקה חמורה של עקרון הממלכתיות** וממחישים את הצורך הבווער להבטיח **ערובות מוסדיות** שיבטיחו כי בראש השב"כ יעמוד אדם עצמאי, בלתי-תלוי, המסוגל לעמוד בפרץ מול לחצים פוליטיים חמורים.
250. ניסיון העבר מלמד, כי משברי אמון ציבורי חריפים סביב מינויים לתפקידים רגישים הובילו לאימוץ של מנגנונים מרסנים, שנועדו להבטיח מינוי ראוי ולמנוע פוליטיזציה.
251. כך למשל, בעקבות פרשת "בר-און-חברון", שהמחשה את הסיכון הגלום בריכוז הסמכות הבלעדית למינוי ולהפסקת כהונת היועץ המשפטי לממשלה בידי הממשלה, הוקמה ועדת שמגר. המלצות הוועדה הובילו לאימוץ מנגנון של ועדה מקצועית-ציבורית, שהרכבה מבוזר ושהרוב בה בלתי-תלוי בממשלה, המעורבת בהליך האיתור והמינוי של היועץ המשפטי לממשלה ובהליך הפסקת כהונתו.
252. גם בעקבות "פרשת מצא", שבמסגרתה התברר כי לתפקיד מנהל רשות המיסים התמנה אדם בסיוע של אנשי עסקים חיצוניים לרשות, שהמליצו עליו בפני שר האוצר, בתמורה לכך שיגמול להם באיוש תפקידים שונים ברשות המיסים באנשים מטעם, הבהיר היועץ המשפטי לממשלה, כי על המינוי לתפקיד מנהל רשות המיסים להתבצע באמצעות הליך תחרותי של ועדת איתור, חלף מינוי ישיר על פי המלצת שר האוצר:
- "רשות המיסים (או קודמיה אגפי המסים הפונקציונליים) לא נכללה מתחילה במשרות ועדת האיתור, אולי מתוך הנחה שנתבססה על ניסיון היסטורי, שלתפקיד זה ייבחרו בכל מקרה אנשים מקצועיים, מה שהיה על פי רוב. ואז באה פרשת השחיתות ברשות המיסים, ובמכתבו מיום 28.1.07 כתב היועץ המשפטי לממשלה מ' מזוז לשר האוצר דאז, כי "בנסיבות שנוצרו כיום (החקירה הפלילית, שלימים הניבה הרשעות-א"ר) קיימת חשיבות עליונה להבטיח כי המינוי של ראש רשות המיסים ייעשה בהליך מקצועי-תחרותי-שוויוני, תוך שקיפות, וכי המינוי יהיה נקי מכל רבב או חשד של שיקולים זרים. זהו כיום אינטרס עליון של מדינת ישראל כדי להשיב את אמון הציבור ברשות המיסים, שעל חיוניות פעולתה בודאי שאין צורך להכביר מלים". על כן נתקבלה החלטת הממשלה 1216 מיום 25.1.07, שקבעה את הרכב ועדת האיתור - מנכ"ל האוצר ונציב שירות המדינה או נציגיהם, נציגי ציבור מן המשק ומן האקדמיה, והיועץ המשפטי לממשלה או נציגו".¹⁴⁸
253. דפוס הפעולה החמור של הממשלה ושל העומד בראשה בכל הנוגע לניסיונות ההשתלטות על ראש השב"כ, שהתגלה בענייננו, חמור ומסוכן לאין שיעור לדמוקרטיה הישראלית מהפרשות החמורות כשלעצמן, שהוזכרו לעיל. הוא מחייב תגובה מוסדית מיידיית בדמות קביעת מנגנון עצמאי ובלתי תלוי שיבטיח כי הליך המינוי לראש השב"כ ייעשה מתוך שיקול דעת ענייני וממלכתי בלבד, ולא מתוך שיקולים זרים ופוליטיים. רק באמצעות ערובות מוסדיות משמעותיות ניתן יהיה להבטיח את אמון הציבור, שהוא תנאי יסוד הכרחי ללגיטימיות הפעולה של השב"כ בחברה דמוקרטית.
254. בשים לב להתנהלותם חסרת התקדים של הממשלה הנוכחית והעומד בראשה, שחותרת באופן שיטתי תחת עקרון הממלכתיות ופועלת לפגוע בעצמאותם של שומרי הסף כדי להסיר מעצמה מגבלות על כוחה, אין לצפות כי היא תבחר מרצונה הטוב להגביל עצמה ותאמץ מנגנון שירסן את כוחה למנות ראש שב"כ באופן שיבטיח הליך ענייני ונטול שיקולים זרים ופוליטיים. לפיכך, נדרשת התערבותו של בית המשפט הנכבד, כפי שנעשה אך לאחרונה בעניין מינוי נציב שירות המדינה.

¹⁴⁸ בג"ץ 8134/11 אשר נ' שר האוצר, פס"ו ו' לפסק דינו של כב' השופט א' רובינשטיין (29.1.2012).

V.ה. המנגנונים הקיימים והמוצעים בחוות הדעת אינם מנטרלים את ניגוד העניינים ואינם מקנים ערובה מספקת למניעת פוליטיזציה של השירות

255. כאמור לעיל, כל הליך שבמסגרתו ראש השב"כ יתמנה בהליך של בחירה ישירה על ידי ראש הממשלה, שר בממשלתו או על ידי הממשלה במליאתה, בלא הליך מסנן ובלתי-תלוי מקדים, יהיה גווע בניגוד עניינים חריף ועמוק; זאת, משום שכאמור לעיל, ראש הממשלה שולט במידה רבה (ויש שיאמרו אף מוחלטת) בממשלה ובשריה, ולפיכך ניגוד העניינים החריף שבו הוא נתון דבק גם בהם.
256. מעבר לכך, וכאמור בהרחבה לעיל, המשיבים 1-2 כלל אינם מסתירים כי לעמדתם על מי שיעמוד בראש השב"כ לחוב חובת אמון אישית כלפיהם. תפיסה זו חותרת באופן מובהק תחת עקרון הממלכתיות המעוגן בחוק השב"כ וכשלעצמה מעידה כי המשיב 2, והמשיב 1 בכללותה, אינם יכולים להציע ישירות מועמד לראשות השב"כ, ללא כל מנגנון מסנן שיספק ערובות מינימליות למניעת שיקולים זרים ופוליטיים בהליך המינוי.
257. בעניין **נציב שירות המדינה** נפסק כי קיימת חשיבות מיוחדת בהבטחת הליך מינוי תקין של שומרי סף, כדי לשמור על עצמאותם ומעמדם:

"בשל חשיבותם היסודית של שומרי הסף לתקינותו של השירות הציבורי ולשימור מערך האיזונים השברירי ממילא בשיטת המשטר שלנו, מתחדד הצורך להבטיח את קיומו של הליך מינהלי תקין וממצה באשר למינויים או להמשך כהונתם של שומרי סף [...] בהתאם, על בית המשפט לוודא 'בשבע עיניים' את התקיימותו של הליך תקין כאמור – על מנת למנוע מהלכים שיש בהם, במכוון או שלא במכוון, כדי להחליש את מעמדם ואת עצמאותם של שומרי הסף".¹⁴⁹

258. החשיבות שגלומה בקיום הליך מינוי תקין, שיבטיח ערובות למניעת פוליטיזציה, חלה ביתר שאת ביחס למינוי ראש השב"כ, אשר מהווה "שומר סף מובהק". יפות לעניין זה קביעותיו של בית המשפט הנכבד בעניין **הדחת ראש השב"כ**:

"נוכח תפקידו של השב"כ לשמור על 'סדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו', ובהינתן החשש לניצול לרעה של הסמכויות הרחבות שמופקדות בידי השירות, ראש השב"כ הוא שומר סף מובהק, וככזה, הוא עומד בשורה אחת עם שומרי סף חשובים נוספים".¹⁵⁰

V.ה.1. הליך המינוי שמתווה החלטה 3839 אינו מקנה ערובות מספקות למניעת פוליטיזציה של השב"כ

259. מלכתחילה אין בכוחו של ההליך שמתווה החלטה 3839 כדי לספק ערובה למניעת פוליטיזציה של השב"כ, וכדי לנטרל את ניגוד העניינים ואת יתר החששות והסכנות שתוארו לעיל.
260. עצם האפשרות של המשיב 2 לבחור את המועמד היחיד למשרת ראשות השב"כ בהליך של בחירה ישירה, מגבירה את החשש לניגוד עניינים מובנה ולתלות של המועמד לראשות השב"כ בראש הממשלה. כאמור, ראש השב"כ הוא שומר סף ראשון במעלה, שנדרש במסגרת תפקידו לעמוד בלחצים אדירים מצד הממשלה, ומצד ראש הממשלה בפרט.
261. גם העובדה שהמינוי כפוף לבדיקה של הוועדה למינוי בכירים, אין בה כדי להפיג את החשש האמור.
262. כאמור, בהחלטה 3839 נקבע כי הוועדה למינוי בכירים תורכב מארבעה חברים: שופט בדימוס של בית המשפט העליון, הנבחר על ידי הממשלה ומשמש כיו"ר הוועדה; שני נציגי ציבור הנבחרים אף הם על-ידי הממשלה, מבלי

¹⁴⁹ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 29 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁵⁰ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 45 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקה 10 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

שנדרשים לעמוד בתנאי סף ולעבור מנגנון מסנן כלשהו; ונציב שירות המדינה, **שמונה רק ביום 9.6.2025 על ידי המשיב 2, למילוי מקום זמני של 90 יום**. מדובר, על פני הדברים, בהרכב בלתי עצמאי החשוף באופן ברור להשפעה פוליטית.

263. לאורך השנים, מספר נציגי ציבור שכיהנו בוועדה נאלצו להתפטר ממנה על רקע חשש לקיומם של ניגודי עניינים או מטעמים של טוהר מידות.¹⁵¹ כך למשל, בשנת 2018 הגישה התנועה לטוהר המידות עתירה נגד מינויים של יעקב נגל ואיריס שטרק לנציגי ציבור בוועדה, שבמסגרתה נטען, כי נפלו במינויים של נגל ושטרק פגמים מהותיים, כגון קרבה אסורה למשיב 2.¹⁵² בעקבות צו על תנאי וצו ביניים שניתן על ידי בית המשפט הנכבד,¹⁵³ נאלצו נגל ושטרק להתפטר מתפקידם.¹⁵⁴

264. נדמה כי לא ניתן לחשוב על דוגמה מובהקת יותר לשליטה הפוליטית של המשיב 2 על הוועדה למינוי בכירים מאשר חברת הוועדה, פרופ' טליה איינהורן, אימו של יועצו הקרוב של נתניהו, ישראל איינהורן, החשוד בפרשת קטאר-גייט. פרופ' איינהורן פיזרה שלל אמירות בלתי נתפסות, המשקפות תפיסת עולם מסוכנת החותרת תחת מושכלות יסוד דמוקרטיות. כך למשל, הצהירה, כי "מדינה דמוקרטית לא צריכה שומרי סף, בשביל זה יש לנו בחירות".¹⁵⁵ ואך לאחרונה הכריזה במסגרת ראיון בערוץ 14: "המשטרה כבר לא באמת בדיהם, הצבא כבר לא בדיהם, השב"כ עוד מעט לא יהיה בדיהם, ובזה בעצם הסיפור נגמר".¹⁵⁶ באמירות מסוכנות אלו יש כדי לשקף את המניע והלך הרוח שעמד ביסוד בחירתם של נציגי הציבור בוועדה על ידי ראש הממשלה.

265. זאת ועוד, אך לאחרונה בית המשפט הנכבד בעניין **נציב שירות המדינה** על קיום הליך תחרותי למינוי הנציב, על מנת למנוע פוליטיזציה של המינוי למשרה, הממלאת תפקיד מובהק של שומר סף האמון על הבטחת דמותו הממלכתית, המקצועית והבלתי-תלויה של שירות המדינה. אלא, שחרף פסק הדין, הממשלה מונעת קיומו של הליך תחרותי למינוי קבע. תחת זאת, ביום 9.6.2025 הודיע המשיב 2, כי הטיל על נציב שירות המדינה היוצא, פרופ' דניאל הרשקוביץ, לשמש כממלא מקום הנציב לתקופה של 90 יום.

266. המשמעות היא, שגם נציב שירות המדינה החבר בוועדה הוא גורם שמונה בבחירה ישירה על ידי ראש הממשלה, באופן שמגביר את החשש להשפעה פוליטית. ואולם, במקרה של הנציב היוצא הרשקוביץ, מדובר במינוי שהוכיח את חוסר יכולתו, או נכונותו, לתפקד כשומר סף, שעה שתחת כהונתו נשברו שיאים של מינויים פוליטיים בשירות המדינה:

"כפי שצוין במחקר שאליו הפנתה הסתדרות העובדים, ב-25 השנים האחרונות הגדילה הממשלה את מספר המשרות הפטורות ממכרז בלמעלה מפי 8: מ-190 משרות פטורות ממכרז בשנת 2000 ועד ל-1,641 בשנת 2024 (כהן, דול ואבוטבול, בעמ' 55). ובאשר למשרות בכירות באופן ספציפי, צוין: **"ממצאי המחקר מצביעים בבירור על גידול רב בפטורים ממכרז בגיוס עובדות ועובדים לשירות המדינה**. [...] בשנת 2000 נמנו רק 52 משרות פטורות ממכרז בקרב הסגל הבכיר, ואילו בשנת 2024 המספר עומד על 609, קרי 31.7% (כמעט שליש) מכלל המשרות הבכירות. [...] **מספר ההחלטות לפטורים שאושרו על ידי נציב שירות המדינה המכהן, דניאל הרשקוביץ, הוא הגדול ביותר שניתן בקרב כל הנציבים האחרים. מגמה העלייה הולכת ומתחזקת בייחוד בשנה וחצי**

¹⁵¹ אסף שפירא "מאחורי הוועדה המייעצת למינוי בכירים בשירות המדינה" **המכון הישראלי לדמוקרטיה** (14.8.2022).

¹⁵² אדריאן פילוט "הפגמים שמאיימים על מינוי הנגיד והרמטכ"ל הבאים", **כלכליסט** (20.8.2018) <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3744602,00.html>.

¹⁵³ בג"ץ 4184/18 התנועה לטוהר המידות נ' ממשלת ישראל (6.9.2018).

¹⁵⁴ אבי וקסמן, "איריס שטרק ויעקב נגל פרשו מהוועדה למינויים בכירים" **דה-מרקר** (12.9.2018) <https://www.themarker.com/news/2018-09-12/ty-article/0000017f-f010-d487-abff-f3fe2fc40000>.

¹⁵⁵ נעה לנדאו "האמירה הבלתי נתפשת של טליה איינהורן", **הארץ** (19.3.2025).

¹⁵⁶ רוגל אלפר "תוך דקות, נבואת הזעם של אהרון ברק החלה להתממש בערוץ 14" **הארץ** (21.3.2025).

האחרונות, מאז השבעת הממשלה הנוכחית בראשות בנימין נתניהו בסוף חודש דצמבר 2022, בתקופת כהונתו של נציב שירות המדינה המכהן, פרופ' דניאל הרשקוביץ. [...] התמונה המתקבלת מהניתוח שביצענו מלמדת כי הנציבות אינה עוצרת את הביקוש להחיל פטור ממכרז על עוד ועוד מינויים פוליטיים. מכאן עולה החשש כי בהקשר זה הנציבות אינה משמשת שומר סף, כמתבקש בשירות מדינה המתיימר להיות ממלכתי ומקצועי" (שם, בעמ' 9-11) (הדגשה הוספה – י"ע).¹⁵⁷

267. יתרה מכך, המתווה הקבוע בהחלטה 3839 קובע מסגרת מצומצמת ביותר ביחס לפעולתה של הוועדה, שלפיו תפקידה לעסוק אך ורק "[ב]טוהר המידות במינוי" (סעיף 1.ב. להחלטה). כמו כן, הוועדה דנה אך ורק במועמדים המובאים לפניה, ולא פועלת לאיתור מועמד או מועמדים אפשריים.¹⁵⁸
268. בחינה מצומצמת ביחס לשאלת עמידתו של מועמד – אשר נבחר על ידי ראש ממשלה המצוי בניגוד עניינים ומחזיק בתפיסה המנוגדת לחלוטין לעקרון הממלכתיות המחייב כקבוע בחוק השב"כ – באמות מידה הנוגעות לטוהר המידות בלבד, ודאי שאינה מנטרלת את החשש הממשי להחדרת שיקולים זרים למינוי; זאת, בפרט בנסיבות שבהן כבר הוכח בעניין הדחת ראש השב"כ כי נעשו מספר ניסיונות על ידי המשיב 2 לעשות שימוש לרעה בסמכויות השב"כ, לצורך קידום אינטרסים אישיים ופוליטיים פסולים.
269. כאמור, ראש השב"כ הוא שומר סף מובהק, אשר במסגרת תפקידו נדרש לעמוד בלחצים אדירים מצד הממשלה והעומד בראשה. על הליך המינוי להבטיח כי יוצעו מועמדים שיהיה בכוחם לעמוד בפרץ ולבלום ניסיונות מצד הממשלה והעומד בראשה להשתמש לרעה בסמכויות הארגון.
270. על רקע האמור, קיימת חשיבות יתרה כי תהליך איתור המועמדים לתפקיד ראש השב"כ יתמודד עם המצב החרג בו מצויים הממשלה והעומד בראשה;¹⁵⁹ זאת, בדומה לקביעת בית המשפט הנכבד בעניין נציב שירות המדינה, ומכוח קל וחומר.
271. בהקשר זה הודגש בעניין נציב שירות המדינה כי "המנגנון שלפיו ראש הממשלה בוחר מועמד יחיד ומביאו לבחינה בפני ועדת מינויים, אינו מוביל בהכרח לאיתור המועמד המתאים ביותר לתפקיד".¹⁶⁰ דברים אלה נכונים במיוחד שעה שמדובר בוועדה שהרכבה והכלים הנתונים בידיה מאפשרים לה לבחון אך ורק את "טוהר המידות במינוי" ביחס למועמד נתון שהביא בפניה ראש הממשלה, המצוי כאמור, בניגוד עניינים חמור ומחזיק בתפיסה המנוגדת חזיתית לעקרון הממלכתיות הקבוע בחוק השב"כ.
272. נזכיר, כי בעניין נציב שירות המדינה הדגיש בית המשפט הנכבד כי "השאלה הנכונה אינה 'מדוע לא יתאפשר לראש הממשלה למנות אדם כלבבו למשרה הרמה', אלא להיפך – מדוע יתאפשר לו לעשות כן".¹⁶¹ נקודת מוצא זו משמעותית עוד יותר בענייננו, לא רק משום שממשק העבודה שבין ראש הארגון לממשלה והעומד בראשה כפוף, על פי הוראת חוק מפורשת לעקרון הממלכתיות, אלא גם מאחר המשיבים 1-2 מצויים בניגוד עניינים בקשר למינוי. יתר על כן, בשונה מנציב שירות המדינה, אשר להליך מינויו ניתן פטור סטטוטורי ממכרז,¹⁶² בענייננו אין בנמצא הוראה דומה.¹⁶³

¹⁵⁷ עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 58 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁵⁸ עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 8 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁵⁹ עניין הסדר ניגוד העניינים, בפסקה 16 לפסק דינה של הנשיא חיות.

¹⁶⁰ עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 73 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁶¹ עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 82 לפסק דינו של הנשיא עמית; ראו גם: שם, בפסקה 89 לפסק דינו.

¹⁶² סעיף 6 לחוק המינויים.

¹⁶³ השוו: עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 9 לפסק דינו של המשנה לנשיא סולברג; ראו גם: שם, בפסקה 29 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

V.ה.1. הליך המינוי שמתווה חוות הדעת של המשיב 6 אינו מנטרל את ניגוד העניינים ואינו מקנה ערובות מספקות

למניעת פוליטיזציה של השב"כ

273. גם ההליך שהתווה המשיב 6 בחוות דעתו מיום 26.5.2025, אין בכוחו לנטרל את ניגוד העניינים ואת החששות להחדרת שיקולים זרים ולניצול לרעה של השב"כ על ידי הממשלה והעומד בראשה. הליך זה אף אינו מקנה ערובות מספקות למניעת פוליטיזציה של השב"כ.
274. כאמור, במסגרת חוות הדעת נקבע כי נוכח ניגוד העניינים החמור בו מצוי המשיב 2, "על ראש הממשלה להימנע מלעסוק בכל דרך שהיא, בין במישרין ובין בעקיפין, במינויו של ראש השב"כ הבא או ממלא מקומו, למצער עד לסיום החקירות של הפרשות האמורות".¹⁶⁴
275. כפי שצוין בפתח הדברים (פרק III.ג. לעתירה), המנגנון המשפטי שנקבע כדי לאפשר מינוי ראש שב"כ ולהבטיח את הרציפות התפקודית של הארגון, הוא שסמכות המשיב 2 להצעת מועמד מכוח סעיף 3(א) לחוק השב"כ תועבר על ידו לשר אחר, והמועמד שיוצע על ידי השר יועבר לבדיקת הוועדה המייעצת למינוי בכירים, בהתאם להחלטה 3839. עוד נקבע, כי הליך המינוי ילווה על ידי היעוץ המשפטי לממשלה ויתועד.¹⁶⁵
276. מנגנון זה, אשר מקנה את הסמכות להצעת מועמדים לשר משרי הממשלה, אשר ייבחר על ידי ראש הממשלה, אין בו כדי לנטרל את ניגוד העניינים החמור בו מצויים ראש הממשלה והממשלה כולה; שכן, המשיב 6 עצמו ציין בחוות הדעת כי "נסיבות העניין כולן ... מעוררות חשש כבד כי אותו שר שיוסמך ישמש כ"ידו הארוכה" של ראש הממשלה לעניין זה [עניין המינוי – הח"מ]"¹⁶⁶. בכל הכבוד, העותרים סבורים כי אין במנגנון שהותווה בחוות הדעת כדי להפיג את החשש הכבד האמור.
277. הקניית סמכות להצעת מועמדים לגורם מתוך המשיבה 1 – המצויה בניגוד עניינים, די בה כדי להקים חשש כבד שיוצעו אך ורק מועמדים אשר יקדמו את האינטרסים האישיים והפוליטיים של הממשלה והעומד בראשה. בדיקה של הוועדה המייעצת למינוי בכירים הנוגעת לטוהר המידות בלבד, שתיעשה ביחס למועמד שהציע שר (שנבחר על ידי המשיב 2), אינה מנטרלת את ניגוד העניינים, אין בה כדי להפיג את החשש להחדרת שיקולים זרים למינוי, והיא אינה מספקת ערובות לכך שיעשה מינוי ראוי בראי עקרון הממלכתיות; זאת אף אם הבדיקה תתועד כדבעי ותלווה על ידי היעוץ המשפטי.
278. יתר על כן, יודגש כי הקביעה בחוות הדעת שלפיה הוועדה תידרש "לקיים בחינה דקדקנית של טוהר המידות במינוי – מבחינת האדם המוצע לתפקיד, הגורם הממנה וכל היבט אחר אפשרי" (סעיף 40 לחוות הדעת), אין בה כדי לחדש דבר מעבר לכללים החלים גם ברגיל על פעילות הוועדה המייעצת לעניינים בכירים; ולא בכדי, בהקשר זה מפנה חוות הדעת לפסק דינו של בית המשפט הנכבד בעניין אומ"ץ,¹⁶⁷ שם תיאר בית המשפט הנכבד את אופן פעילותה של הוועדה המייעצת בשגרה. מובן, כי אין בכך כדי לרפא את החששות האמורים לעיל, מקום בו מדובר אך בשיקוף של מצב הדברים הרגיל.
279. כאמור לעיל, המשיבה 5 עצמה הביעה עמדה שלפיה נוכח ניגוד העניינים החרף בו מצוי המשיב 2, הרי שהמשיבה 1 כולה נגועה בניגוד עניינים. יפים לעניין זה הדברים שנכתבו בתגובתה לעתירה בעניין הדחת ראש השב"כ:

¹⁶⁴ חוות הדעת, בעמוד 2.

¹⁶⁵ חוות הדעת, בסעיפים 35-40.

¹⁶⁶ חוות הדעת, בעמוד 2.

¹⁶⁷ בג"ץ 1570/07 עמותת "אומ"ץ – אזרחים למען מינהל תקין וצדק חברית ומשפטי נ' השר לבטחון פנים, פסקה 3 (25.2.2007).

"[...] העובדה שהחלטה אושרה על ידי הממשלה במליאתה אינה מקהה מהפגם המהותי בהימצאותו של ראש הממשלה במצב של ניגוד עניינים ביחס להפסקת כהונת ראש השירות. על פי פסיקת בית המשפט העליון, הכלל בדבר ניגוד עניינים חל גם על חברים בגופים קולגיאליים ולא רק כשמדובר בהחלטה של בעל סמכות בודד [...] לא זו בלבד, לראש הממשלה מעמד מיוחד בממשלה. הוא ראש של הממשלה. הוא המרכיב אותה. הוא המעצב את הרכבה וחלוקת התפקידים בה, והוא המנווט את פעילותה [...]".¹⁶⁸

280. גם בית המשפט הנכבד הביע עמדה דומה, מבלי לטעת מסמרות בסוגיה, שלפיה קיים חשש כי ניגוד העניינים שבו נגוע המשיב 2 "הדביק" את המשיבה 1 כולה בניגוד עניינים, עת שקבע כי "אין לכחד כי בנסיבות העניין עשוי היה להתעורר הרושם שלפיו שרי הממשלה שימשו אך 'כזרוע הארוכה' של ראש הממשלה במהלך הדיון וההצבעה".¹⁶⁹

281. זאת ועוד, כפי שעמדנו בהרחבה לעיל, המשיבים 1-2 הוכיחו ומוסיפים להדגים, כי הם מכירים אך ורק בצד אחד של המשוואה הקבועה בחוק השב"כ. לשיטתם, עיקרון הכפיפות של ראש השב"כ לממשלה הוא חזות פני הכול בעוד שאת עקרון הממלכתיות לא זו בלבד שהם אינם מכבדים, אלא שהם חותרים תחתיו באופן שיטתי, בוטה ומופגן.

282. על בסיס עקרונות אלה, ברור אם כן כי שר שימונה על ידי המשיב 2 לצורך הצעת מועמדים לתפקיד ראש השב"כ, ישמש כ"זרוע הארוכה" של ראש הממשלה. מינוי שר כאמור אף מהווה עיסוק "בעקיפין" של המשיב 2 במינוי – אשר נאסר בחוות דעתו של המשיב 6, וכאמור, על דעתה של המשיבה 5.

283. יפים לעניין זה דבריהם של המלומדים בבצ'וק ומדינה, אשר ציינו בעבר כי עוצמת ניגוד העניינים שבו מצוי המשיב 2 מובילה לכך ש"יש חשש כי לכל שרי הממשלה, ובמיוחד (אך לא רק) לשרי הליכוד, יש תמריץ לתת משקל לאינטרס האישי של נתניהו", שכן כוחו הפוליטי של ראש הממשלה כלפיהם יקשה "על 'התנתקות' של השרים מהאינטרס האישי הזה ועל יכולתם לפעול תוך התעלמות מאינטרס אישי זה".¹⁷⁰

284. בנסיבות אלה, הקניית הסמכות להצעת מועמד לתפקיד ראש השב"כ לשר, שייבחר על ידי המשיב 2 שמצוי בניגוד עניינים, "תכתים" את הליך המינוי כולו בניגוד עניינים חמור ותקים חשש כבד כי המינוי יתבסס על שיקולים זרים. חשש זה כאמור אינו ניתן לריפוי באמצעות בדיקה הנוגעת לטוהר המידות בלבד, רצינית ויסודית ככל שתהיה.

285. רגישותו של תפקיד ראש השב"כ, והיותו שומר סף מובהק וחיוני להגנת צביונה הדמוקרטי של המדינה, מחייב להתוות הליך הצעת מועמדים שינטרל את ניגוד העניינים האמור ויקנה ערובות מספקות לכך שלא ייעשה מינוי שנועד לשרת שיקולים זרים, באופן שיפגע אנושות בממלכתיותו של הארגון.

V. הקביעות בעניין הדחת ראש השב"כ ובעניין נציב שירות המדינה מחייבות גיבוש מנגנון להצעת מועמדים באמצעות ועדה בלתי תלויה

286. הנסיבות הקיצוניות בענייננו, אשר תוארו לעיל בהרחבה, מקימות הכרח לגבש מתווה להליך מינוי לתפקיד ראשות השב"כ באופן שיבטיח "ערובות מספקות לאיתור המועמד המתאים ביותר ולא-חדירת שיקולים פוליטיים אל החלטת המינוי".¹⁷¹

¹⁶⁸ סעיף 161 לתגובת המשיבה 5 לעתירות ההדחה מיום 4.4.2025; סעיף 37 לחוות דעתו של המשיב 6 מיום 4.4.2025.

¹⁶⁹ עניין הדחת ראש השב"כ, בפסקה 88 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁷⁰ ראו לעניין זה: לוציאן אריה בבצ'וק וברק מדינה "ביקורת שיפוטית על הרפורמה המשפטית" פורום עיוני משפט מ"ח 1, 42-43 (2023).

¹⁷¹ עניין נציב שירות המדינה, בפסקה 76 לפסק דינו של הנשיא עמית.

287. מתווה כאמור יתאפשר אך ורק באמצעות הקמת ועדה מקצועית, ניטרלית ובלתי-תלויה, שיאפשר לבחור את המועמד המתאים ביותר מבחינה מקצועית ומבחינת טוהר מידות, על בסיס שיקולים ענייניים ומקצועיים בלבד. למצער, במסגרת עבודתה הוועדה תגבש רשימה מצומצמת של מועמדים המתאימים ביותר מבחינה מקצועית ומבחינת אמות מידה נוספות שינתקו זיקה לדרג הפוליטי, שמתוכה השר שאליו תועבר הסמכות יציע מועמד שיעלה לאישור הממשלה.
288. הנימוקים שעמדו בבסיס פסק דינו של בית המשפט הנכבד בעניין **נציב שירות המדינה** חלים ביתר שאת בנסיבות ענייננו, שבהן מדובר ב"שומר סף מובהק", אשר אמון, על-פי לשונו הברורה, של חוק השב"כ על שמירה על "סדרי המשטר הדמוקרטי ומוסדותיו".¹⁷²
289. הצורך לגבש מתווה מקצועי בעל אופי ניטרלי להצעת מועמד, אשר ישמור על עצמאותו, ממלכתיותו ואי-הפוליטיות של הארגון, ובפרט העומד בראשו, חשוב במיוחד בהינתן החשש לניצול לרעה של הסמכויות הרחבות שמופקדות בידי הארגון – ניסיונות אשר הוכחו, וחלקם אף לא הוכחו על ידי המשיב 2, במסגרת ההליך שהתקיים בעניין **הדחת ראש השב"כ**.
290. סעיף 3 לחוק השב"כ מסדיר את אופן מינויו של ראש השב"כ ואת עקרונות היסוד הנוגעים לממשק עבודתו עם הממשלה. בהקשר זה, סעיף 3(א) לחוק קובע כי ראש השב"כ ימונה בידי הממשלה, לפי הצעת ראש הממשלה. ואולם, הסעיף אינו מתמצה בכך.
291. כפי שנקבע בעניין **הדחת ראש השב"כ**, החוק מעגן את נקודת המוצא ולפיה מינוי וכהונת ראש השב"כ צריכים לבטא את "האיזון העדין שבין עקרונות הממלכתיות ואי-התלות בדרג הפוליטי, לבין כפיפות השירות לממשלה ולראש הממשלה וחובותיו כלפי הכנסת".¹⁷³
292. בחודשים האחרונים המשיבים 1-2 שבו והוכיחו כי הם מחזיקים בתפיסה לפיה תפקיד ראש השב"כ הוא משרת אמון אישית ומשכך הממלא תפקיד זה חב חובת אמון כלפיהם. לפי פרשנותה של המשיבים 1-2 את סעיף 3 לחוק, סעיף זה קובע "סמכות מוחלטת" שאינה תלויה בדבר".¹⁷⁴ כפי שנקבע בעניין **הדחת ראש השב"כ**, תפיסה זו מנוגדת באופן חזיתי לעקרון הממלכתיות המעוגן בסעיף 3 לחוק. כפי שקבע הנשיא עמית בהקשר זה, פרשנות מעין זו:
- "הופכת את משרת ראש השב"כ למשרת אמון במלוא מובן המילה – ברצותה, תפטר הממשלה מכל טעם שהוא, ובכך תיפגע אנושות יכולתו לפעול ללא תלות. הפיכתם של הליכי **המינוי** וסיום הכהונה לפוליטיים מכרסמת מטבעה באפשרותו של בעל התפקיד לפעול במנותק משיקולים אלה".¹⁷⁵
293. יתר על כן, התנהלותם של המשיבים 1-2 גם בהקשר הרחב יותר, מצביעה על התעלמות מופגנת מעקרון הממלכתיות. כפי שצוין אך לאחרונה בהקשר זה בעניין **נציב שירות המדינה**:
- "כיום, אין אפילו ניסיון להסתיר את הכוונה למנות את אנשי שלומם של הדרג הפוליטי, והדברים נאמרים בראש חוצות על ידי גורמים בממשלה". יתר על כן, מטענות משיבי הממשלה במסגרת אותו הליך אף עלתה "הצהרת כוונות למינויים פוליטיים בשירות הציבורי", כאשר הודגש כי הליכי מינוי פגומים נועדו להקל על קידום מינויים כאמור.¹⁷⁶

¹⁷² עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁷³ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 43 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁷⁴ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁷⁵ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 44 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁷⁶ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 61 לפסק דינו של הנשיא עמית.

294. לא ניתן להפריז בעוצמת הסכנה הנשקפת מהפיכתו של הליך מינוי ראש השב"כ להליך פוליטי. כפי שנקבע בעניין **הדחת ראש השב"כ**, מצב דברים שבו ניטלים מראש השב"כ עצמאותו המקצועית ואי-תלותו בדרג הפוליטי, יוביל לפגיעה בשירות כולו "[ל]הסיטו למילוי משימות מפלגתיות-פוליטיות בניגוד לחוק – וכל זאת הרחק מעינו הבוחנת של הציבור".¹⁷⁷
295. אין מדובר בחשש בעלמא. ניסיון העבר מלמד כי השתלטות פוליטית על גופי ביטחון במספר מדינות ברחבי העולם – ודאי גופים בעלי כלים טכנולוגיים פולשניים מהסוג המצוי בידי השב"כ – כבר הובילה להפיכתם לגופים הפועלים כמשטרה חשאית נגד אזרחים ומתנגדי משטר, והפכה את המשטר באותן מדינות למשטר טוטליטרי.¹⁷⁸
296. הסכנות הכרוכות בחדירת שיקולים פוליטיים להליכי המינוי מחייבות יצירת מנגנון מינוי ראוי, המתייחס כבר לשלב הצעת המועמדים לתפקיד ראש השב"כ, אשר יבטיח ערובות מספקות לכך שהארגון יישאר עצמאי, ממלכתי וא-פוליטי.
297. לא למותר לציין, כי הליך מינוי הנגוע בשיקולים פוליטיים יביא לפגיעה עמוקה באמון הציבור בארגון, עלול להוביל לדה-מורליזציה של הדרג המקצועי בארגון ואף לנטישת עובדים החיוניים לתפקודו. כל אלו יקשו על המועמד והארגון כולו לעמוד באתגרי השעה, המצריכים קבלת החלטות גורליות בעלות השלכות ארוכות טווח על ביטחונה של מדינת ישראל (ראו בהקשר זה עניין **אשר** שיוזכר להלן).
298. העובדה שהמשיב 2 (או שר שאליו תועבר הסמכות, וישמש בתור "ידו הארוכה") הוא שמציע את המועמד היחיד למשרה, מייצרת ניגוד עניינים מובנה ותלות מוחלטת של המועמד לראשות השב"כ במשיב 2. כאמור, ראש השב"כ הוא שומר סף מובהק, אשר במסגרת תפקידו נדרש לעמוד בלחצים אדירים מצד המשיבים 1-2.
299. נוכח ניגוד העניינים החמור שבו מצויים המשיבים 1-2, ניסיונותיהם המוכחים לבצע שימוש לרעה בסמכויות השב"כ, והצהרותיהם המדאיגות בדבר ציפיותיהם מראש הארגון, קיים צורך לגבש הליך הולם למינוי ראש השב"כ הבא, אשר ינטרל את ניגוד העניינים החריף בו הם מצויים ביחס למינוי וימנע החדרת שיקולים פוליטיים ושיקולים זרים אחרים – **וזאת כבר בשלב איתור המועמדים לראשות השב"כ**.
300. במסגרת הליך כאמור, על הגורם המציע את המועמדים להיות בלתי-תלוי במשיבים 1-2, באופן שיאפשר לנטרל את החששות האמורים; שכן, כפי שנקבע בעניין **נציב שירות המדינה**:
- "בהיעדרן של ערובות מספקות לאיתור המועמד המתאים ביותר ולאי-חדירת שיקולים פוליטיים אל החלטת המינוי – הרי שיש לקבוע הליך מינוי שיספק את הערובות הללו".**¹⁷⁹
301. בהתאם, כפי שנקבע בעניין **נציב שירות המדינה**, על הגורם המאתר את המועמדים לתפקיד ראש השב"כ להיות גורם ניטרלי, שאין לו זיקה לממשלה ולעומד בראשה.¹⁸⁰
302. כידוע, היקף התערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטות ממשלה וכן היקף ביקורתו על החלטותיה של היועצת המשפטית לממשלה הם מצומצמים יחסית.¹⁸¹
303. יחד עם זאת, כפי שנפסק בעניין **נציב שירות המדינה** אין מקום "להתנתק מהמציאות בשטח", שכן **"מציאות שונה גוררת משפט שונה"**.¹⁸² באותו עניין נקבע כי:

¹⁷⁷ עניין **הדחת ראש השב"כ**, בפסקה 45 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁷⁸ על כך ראו בהרחבה בעמדת "ידיד בית המשפט" שהוגשה על ידי חלק ממרשינו במסגרת עתירות ההדחה, ביום 6.4.2025 (נספח 1 לעתירה).

¹⁷⁹ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 76 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁸⁰ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 77 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁸¹ בג"ץ 3823/22 **נתיניהו נ' היועצת המשפטית לממשלה**, בפסקה 37 לפסק דינו של השופט כבוב (17.7.2023); עניין **נציב שירות המדינה**.

¹⁸² עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 85 לפסק דינו של הנשיא עמית.

"המשפט צריך להתאים עצמו למציאות המשתנה, ומתחזק לאין שיעור הצורך בקביעת ערובות של ממש להגנה על תכליתו העצמאית, הממלכתית והא-פוליטית של תפקיד נציב שירות המדינה, אל מול ניסיונות של הדרג הפוליטי לחתור תחתיו ולהחדיר שיקולים פוליטיים אל שורותיו של השירות הציבורי הממלכתי".¹⁸³

מובן, כי דברים אלה יפים ביתר שאת להליך מינוי ראש השב"כ.

304. כמו כן, כפי שציננה הנשיאה חיות בעניין **הסדר ניגוד העניינים**, "בכל הנוגע לחוות הדעת המשפטיות של היועץ בכובעו כפרשן המוסמך של הדין [...] יש הצדקה לקיים ביקורת שיפוטית רחבה יותר".¹⁸⁴ יפים לעניין זה גם דבריה של כבוד השופטת ע' ברון:

"[...] לעניין מהות המעשה המנהלי, החלטת היועמ"ש הנתונה לביקורתנו איננה בכובעו כראש התביעה הכללית וכמופקד על האינטרס הציבורי, כי אם בכובעו כיועץ לרשויות השלטון – כפרשן הדין [...] **החלטות בכגון דא נתונות לביקורת שיפוטית רחבה יותר, בהיותן שאלות משפטיות מובהקות. שכן הגם שנודע משקל לעמדתה של הרשות המבצעת, פרשנות הדין (ובכלל זה הפסיקה בנושאי המשפט המנהלי) היא עניין נורמטיבי, המצוי בתחום מומחיותו של בית המשפט**".¹⁸⁵

305. יודגש כי העובדה שסעיף 3(א) לחוק השב"כ קובע כי ראש השב"כ ימונה על-ידי הממשלה לפי הצעת ראש הממשלה אין משמעה כי אין להחיל הליך ראוי ומקדים שיספק ערובה הולמת לבחירת מועמד מקצועי ולמניעת שיקולים זרים – כבר בשלב איתור המועמד.

306. בהקשר זה, לא למותר לציין כי גם בעלי תפקידים בולטים אחרים בשירות המדינה, שלא קמה חובה לקיים מכרז בעניינם, מתמנים הלכה למעשה באמצעות הליך תחרותי, הכולל ועדת איתור. כך למשל נעשה בעניין מינוי מנהל רשות מקרקעי ישראל ומנהל רשות החברות הממשלתיות.¹⁸⁶ עמדה על כך השופטת ברק-ארז בעניין **נציב שירות המדינה**:

"גם ביחס למשרות אלו החקיקה שהוזכרה קובעת שהמינוי ייעשה בידי הממשלה מבלי להוסיף פירוט בדבר ההליך הנדרש. התשתית החקיקתית דומה אפוא לענייננו שלנו, אולם בכל הנוגע למנהל רשות מקרקעי ישראל ולמנהל רשות החברות הממשלתיות בשנים האחרונות הוקמו ועדות איתור אד-הוק. במלים אחרות, הממשלה החליטה לקיים הליך תחרותי ביחס לתפקידים בכירים מסוימים על אף שניתן לגביהם פטור מחובת המכרז בחוק. אין זה ברור מדוע יש לסטות מכלל זה בנסיבות של מינוי לתפקיד נציב שירות המדינה, לא כל שכן לנוכח טיב הסמכויות הנתונות לו והיקפן".¹⁸⁷

קביעות אלו יפות ביתר שאת לענייננו.

307. אשר על כן, קמה חובה לגבש הליך הולם למינוי ראש השב"כ הבא, אשר ינטרל את ניגוד העניינים החריף בו מצויים הממשלה והעומד בראשה ביחס למינוי, ויספק ערובות ראיות אשר ימנעו החדרה של שיקולים פוליטיים לפעילות השב"כ – וזאת כבר בשלב המקדמי של איתור המועמד. במסגרת הליך כאמור, על הגורם המציע את המועמד להיות בלתי-תלוי בממשלה והעומד בראשה, באופן המאפשר לנטרל את החששות האמורים.

308. אשר על כן, חלה חובה לגבש הליך שבמסגרתו יאותרו המועמדים לראש השב"כ הבא על ידי ועדה ניטרלית מקצועית, בהתאם לעקרונות שהותוו בעניין **נציב שירות המדינה**. הליך כזה מתחייב הן מפסק הדין בעניין **נציב שירות המדינה**, והן מפסק הדין בעניין **הדחת ראש השב"כ**.

¹⁸³ עניין **נציב שירות המדינה**, בפסקה 62 לפסק דינו של הנשיא עמית.

¹⁸⁴ עניין **הסדר ניגוד העניינים**, בפסקה 34 לפסק דינה של הנשיאה חיות.

¹⁸⁵ בג"ץ 5134/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' מועצת מקרקעי ישראל**, פסקה 39 (14.11.2016).

¹⁸⁶ סעיף 2(ב1) לחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך-1960; סעיף 52(ב) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.

¹⁸⁷ עניין **נציב שירות המדינה**, פסקה 6 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז.

VI סוף דבר

309. מן הטעמים המפורטים לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כמפורט ברישא לעתירה.

310. עתירה זו נתמכת בתצהירו של פרופ' איתי אטר, חברת הנהלת העותר 1.

ייפוי כוח מטעם העותרים מצ"ב כנספח 13.

 ענת שורק, עו"ד מ.ר. 76991	 ירדן שוחט, עו"ד מ.ר. 100971	 נעם חפץ, עו"ד מ.ר. 90819	 רן שפרינצק, עו"ד מ.ר. 33736
---	---	--	---

יועצת משפטית

למטה מאבק

האקדמיה

ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות'

באי כוח העותרים

בית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 53254-06-25 האקדמיה למען ישראל דמוקרטית ואח' נ' ישראל ואח'

לפני כב' השופטת דפנה ברק-ארז

העתק החלטת בית משפט מיום כ"ז סיוון תשפ"ה 23 יוני 2025

בהתחשב בנושא העומד על הפרק - נדרשת הגשה של תגובה מקדמית במועד קרוב.
בנסיבות העניין, המשיבים יגישו תגובה מקדמית מטעמם לעתירה עד ליום 29.6.2025 בשעה 10:00.

כמו כן, התיק ייקבע לדיון באותו מועד יחד עם בג"ץ 18133-06-25.

*** בכל מקרה, הנוסח המחייב הוא זה שבהחלטה החתומה על ידי השופט